

การศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียน
ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง

วาสนา ร่มโพธิ์
2

อธิการบดี
จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2545

ISBN 974-04-1593-8

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วพ
จ 4917
2545
ด.2

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียน
ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง

นางสาววาสนา ร่มโพธิ์

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์
ศศ.บ..ศศ.ม.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์
กศ.บ..กศ.ม..ศศ.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.วิภา คงคากุล

Ed.D.

อาจารย์รัฐพงศ์ โสวัตร

ศศ.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เลียงชัย ถิ่นล้อมวงศ์ Ph.D.

กณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.วิภา คงคากุล

Ed.D.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียน

ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง

ได้รับพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี

วันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2545

นางสาววาสนา ร่มโพธิ์

ผู้วิจัย

อาจารย์รัฐพงศ์ ไสวัตร

ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์

ศศ.บ..ศศ.ม.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร.วิภา คงคากุล

Ed.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์

กศ.บ..กศ.ม..ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เลียงชัย ลิ้มล้อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์

กศ.บ..กศ.ม..ศศ.ม.

รักษาการแทนผู้อำนวยการ

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ รองศาสตราจารย์ ณรงค์ชัย ปิฎกรัษฎ์ ดร.วิภา คงคากุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของการศึกษาวิจัยมาโดยตลอดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณอุดม อรุณรัตน์ อาจารย์สัจด์ ภูเขาทอง อาจารย์พินิจ ฉายสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ) อาจารย์ณัฐพงศ์ โสวัตร อาจารย์ฐิรพล น้อยนิคย์และอาจารย์สมบูรณ์ บุญวงศ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามในการวิจัย รวมทั้งอาจารย์กฤษฎา เหล็กดี และ อาจารย์สุรัตน์ วรรณศรี จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพระนครเหนือที่ได้ให้คำปรึกษาทางด้านสถิติและอำนวยความสะดวกทางการพิมพ์ ตลอดจนให้คำแนะนำเพิ่มเติมในเชิงวิชาการอันนำมาซึ่งคุณภาพของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ อาจารย์และนักเรียนภาควิชาดุริยางค์ไทยทุกท่านที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณการณ จัทรสุวรรณ หัวหน้าฝ่ายการแสดงโรงละครแห่งชาติ ผอ.เพ็ญทิพย์ จันทุม ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ผอ.บุญเลิศ ทองสาลี ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา ที่ให้ความช่วยเหลือและให้โอกาสผู้วิจัยในการลาศึกษาต่อครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ นาวาอากาศโทเฉลิม ร่มโพธิ์ คุณแม่พรทิพย์ ร่มโพธิ์ คุณเอกภาพ ร่มโพธิ์ รวมถึงญาติพี่น้องและหลาน ๆ ในการสนับสนุนกำลังใจและให้กำลังใจในการศึกษาต่อด้วยความช่วยเหลือมาโดยตลอดรวมถึงอาจารย์ยาวภา สิงห์ทอง คุณนานบุญ นาวาบุญนิยม อาจารย์ธีระ กาญจนารักษ์ อาจารย์ไพสิน เจริญนิคย์ที่ให้ความช่วยเหลือด้านภาษาอังกฤษ

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทั้งหลายแก่ผู้วิจัย และขออุทิศบุญกุศลแก่ปู่ขุนศรี พระพิณเณศ วีรชนค่ายบางระจัน และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ครอบครัวยุติธรรมนับถือทุก ๆ พระองค์

วาสนา ร่มโพธิ์

4237141 MSMS/M : สาขาวิชา : ดนตรี; ศศ.ม. (ดนตรี)

คำสำคัญ : ความรู้เจตคติและการใช้/ โน้ตเพลงไทย/ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง/วิทยาลัยนาฏศิลป์

วาสนา ร่มโพธิ์ : การศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง (THE STUDY OF KNOWLEDGE, ATTITUDE AND APPLICATION OF THAI NOTATION OF STUDENTS IN HIGHER CERTIFICATE THAI MUSIC MAJOR. DRAMATIC ARTS COLLEGE: CASE STUDY IN THE CENTRAL PART OF THAILAND.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, ศศ.บ., ศศ.ม., ณรงค์ชัย ปิฎกัรัชต์ กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม., วิภา คงคากุล Ed.D, 126 หน้า. ISBN 974-04-1593-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลางจำนวน 4 แห่ง คือกรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรีและอ่างทอง โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรคือนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ภาควิชาดุริยางค์ไทย ปีการศึกษา 2544 จำนวน 133 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS "สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย แจกแจงความถี่ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงมีความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.15 ($\bar{X} = 13.03$)
2. นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในระดับดี ร้อยละ 74.38 ($\bar{X} = 74.38$)
3. นักเรียนมีการใช้โน้ตเพลงไทยอยู่ในระดับการใช้น้อยที่สุด ร้อยละ 41.27 ($\bar{X} = 24.75$)
4. เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรพบว่านักเรียนที่เรียนสาขาวิชาต่างกันมีความรู้ เจตคติและการใช้โน้ตเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนที่มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีต่างกันมีความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยไม่แตกต่างกัน

4237141 MSMS/M : MAJOR : MUSIC ; M.A. (MUSIC)

KEY WORD : KNOWLEDGE, ATTITUDE AND APPLICATION/
THAI NOTATION/HIGHER CERTIFICATE/
DRAMATIC ARTS COLLEGE

WASANA ROMPHOR : THE STUDY OF KNOWLEDGE, ATTITUDE AND APPLICATION OF THAI NOTATION OF STUDENTS IN HIGHER CERTIFICATE THAI MUSIC MAJOR. DRAMATIC ARTS COLLEGE : CASE STUDY IN THE CENTRAL PART OF THAILAND. THESIS ADVISORS : SAKCHAI HIRUNRUKSA, B.A., M.A., NARONGCHAI PIDOKRAJIT, M.Ed., WAPA KONGKAKUL, Ed.D. 126 p. ISBN 974-04-1593-8

The purpose of this research was to study the knowledge, attitude and application of Thai notation of students in Higher Certificate Thai music major. Research was conducted at the Dramatic Arts College in the central part of Thailand (Bangkok, Iopburi, Suphanburi and Angtong). Questionnaires were designed for this research and were analyzed by distribution of frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and one-way analysis of variance.

The results were as follows:

1. Student's Knowledge on Thai notation was at medium level. The average of the knowledge was 13.03 out of 20 (65.15%).
2. Student's Attitude towards Thai notation was at good level. The average of the attitude was 74.38 out of 100 (74.38%).
3. Student's Application of Thai notation was at low level. An average of the application was 24.75 out of 60 (41.27%).
4. There was a significant difference at 0.05 level for higher certificate students who studied different Thai music majors compared to students who had different levels of experience in teams of years and knowledge, attitude and application.

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....ค	
บทคัดย่อภาษาไทย.....ง	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ	
สารบัญตาราง.....ฉ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
1.1 ความสำคัญและที่มาของหัวข้อวิจัย.....1	
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....5	
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....5	
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....6	
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....6	
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....7	
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย.....7	
1.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....8	
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....9	
1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....10	
2.1.1 ระบบการเรียนการสอน.....10	
2.1.2 การศึกษาเกี่ยวกับพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย.....10	
2.1.3 การจัดการเรียนการสอนดนตรีด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย.....21	
1.2 สารัตถะทั่วไป.....23	
2.2.1 การจัดการศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์.....23	
- หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527.....24	
- จุดมุ่งหมายของหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง.....25	
2.2.2 สัญลักษณ์ทางภาษาดนตรี.....26	
2.2.3 ประวัติความเป็นมาของตัวโน้ต.....28	

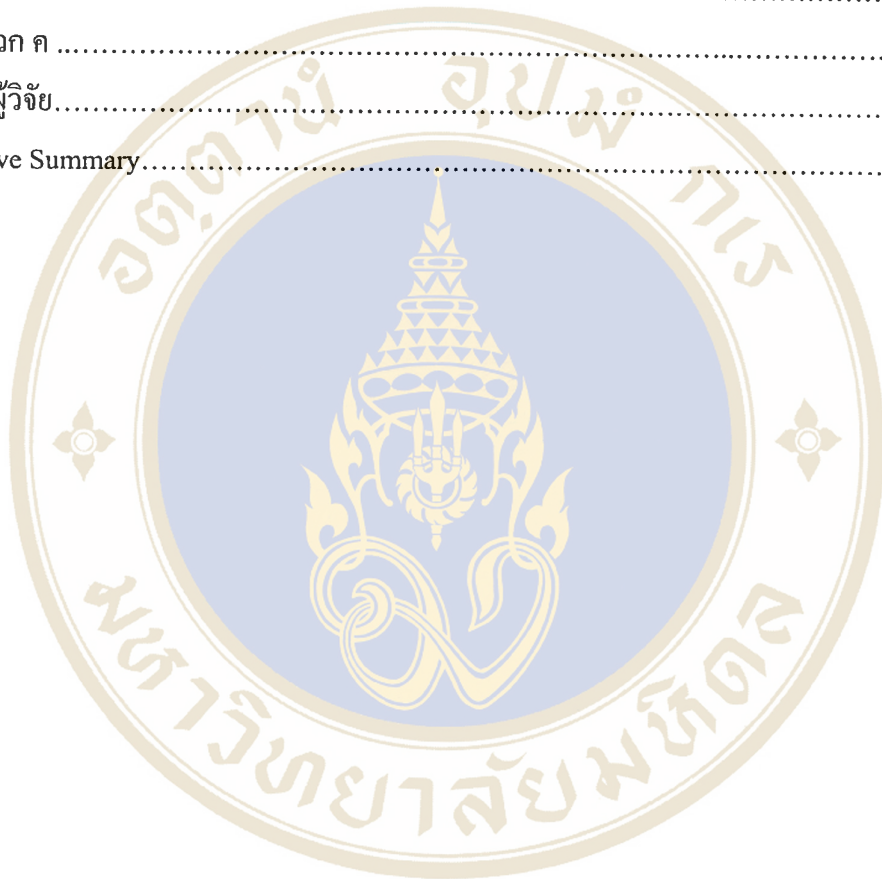
สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2.4 ประเภทและลักษณะการบันทึกโน้ตเพลงไทย.....	29
- การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบอักษร.....	29
- การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบเลขาสังคีตย์หรือตัวเลข 4 ตัว.....	31
- การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบตัวเลข 9 ตัว.....	33
- การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบเชอเว.....	35
- การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบโน้ตสากล.....	37
2.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบันทึกโน้ตเพลงไทย.....	39
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
3.1 ประชากร.....	47
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.3 การสร้างเครื่องมือ.....	48
3.4 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	49
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
3.6 วิธีการจัดกระทำกับข้อมูล.....	52
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	55
4.1 การเสนอผลการวิจัย.....	56
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	75
5.1 สรุปผลการวิจัย	
5.2 อภิปรายผล	
5.3 ข้อเสนอแนะ	
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	86
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	87
บรรณานุกรม.....	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก	94
ภาคผนวก ข	99
ภาคผนวก ค	101
ประวัติผู้วิจัย.....	117
Executive Summary.....	118

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและร้อยละของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจำแนกตามสภาพส่วนตัว	56
2. จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกรายข้อ.....	57
3. จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคะแนนความรู้ที่ตอบถูก.....	59
4. คะแนนความรู้ของนักเรียนจำแนกตามสาขาวิชา.....	60
5. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนกับสาขาวิชา.....	60
6. คะแนนผลต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ของนักเรียนกับสาขาวิชา.....	60
7. คะแนนความรู้ของนักเรียนจำแนกตามประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน.....	61
8. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนกับประสบการณ์การเรียนรู้.....	61
9. แสดงเจตคติต่อโน้ตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหารายข้อ.....	62
10. จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคะแนนเจตคติ.....	67
11. คะแนนเจตคติของนักเรียนจำแนกตามสาขาวิชา.....	67
12. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนกับสาขาวิชา.....	68
13. คะแนนผลต่างของค่าเฉลี่ยเจตคติของนักเรียนกับสาขาวิชา.....	68
14. คะแนนเจตคติของนักเรียนจำแนกตามประสบการณ์.....	68
15. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนกับประสบการณ์.....	68
16. การใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง.....	69
17. จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการใช้โน้ตเพลงไทย.....	72
18. คะแนนการใช้ของนักเรียนจำแนกตามสาขาวิชา.....	73
19. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนกับสาขาวิชา.....	73
20. คะแนนการใช้โน้ตเพลงของนักเรียนจำแนกตามประสบการณ์.....	74
21. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนกับสาขาวิชา.....	74

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ทั้งนี้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 12)

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ การจัดการศึกษาของไทยเพื่อเตรียมคนให้มุ่งก้าวทันโลก จำเป็นอย่างยิ่งต้องพิจารณาจากบริบทของสังคมโลกและสังคมไทยในอดีต มิฉะนั้นแล้วการศึกษาไทยจะไม่สอดคล้องและพัฒนาคนได้ทันกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การเรียนการสอนจึงมีความสำคัญต่อการศึกษามาก เพราะการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539: 7)

ปัจจุบันการศึกษาทางด้านดนตรีเป็นที่ยอมรับว่าสามารถสร้างองค์ความรู้ที่อยู่ในรูปแบบหนึ่งของสติปัญญา ดนตรีนั้นเป็นศาสตร์ที่มีเหตุผลและมีพลังอย่างยิ่งในเรื่องของประสบการณ์ด้านความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งความรู้ทางดนตรีนั้นเป็นความรู้ที่มีความสำคัญอันทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ธรรมชาติของชีวิตทั้งในแง่โลกภายนอกรอบตัวมนุษย์และโลกภายในจิตใจของตัวผู้เรียนเอง สามารถพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ดังนั้นวิชาดนตรีจึงควรเป็นวิชาที่ให้การศึกษากับผู้เรียนทุกคนและทุกระดับชั้นการศึกษา อีกทั้งครูสอนต้องตระหนักถึงความสำคัญของดนตรี และมุ่งพัฒนาศักยภาพของมนุษย์จากดนตรีให้เกิดขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, 2544: 1)

วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร เป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยจัดการศึกษาประเภทวิชาชีพพิเศษด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกหัด เพื่อพัฒนาวิชาชีพตั้งแต่เยาว์วัยและต้องฝึกฝนเป็นเวลานานปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535: 15)

วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรแบ่งเป็น 3 ระดับ คือระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น หลักสูตร 3 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535: 1) ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง หลักสูตร 3 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535: 1) ระดับนาฏศิลป์ขั้นสูง หลักสูตร 2 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2536: 1) เปิดสอน 4 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สาขาวิชาดุริยางค์ไทย สาขาวิชานาฏศิลป์สากล และสาขาวิชาดุริยางค์สากล โดยมีจุดประสงค์หลักให้ผู้เข้าเรียนเป็นผู้อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ สืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมด้วยกระบวนการทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับนาฏศิลป์ขั้นสูงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะวิชาชีพศิลปด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ทั้งไทยและสากลที่สูงยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเน้นคุณลักษณะและประสบการณ์ของความเป็นครู เพื่อใช้ประกอบอาชีพศิลปินและครูผู้สอนศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในโอกาสต่อไป (กรมศิลปากร, 2536: ค)

การเรียนการสอนดนตรีไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ให้ความสำคัญกับการเรียนโน้ตทั้งไทยและสากลซึ่งผู้เรียนในภาควิชาดุริยางค์ไทยทุกระดับชั้นปี จำเป็นต้องเรียนทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติ โดยหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2534) กำหนดให้เรียนโน้ตในรายวิชาทฤษฎีโน้ต-ร้องโน้ต อยู่ในวิชาบังคับเลือกจำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2534) กำหนดให้เรียนโน้ตในวิชาเลือกศิลปะตามสาขา 3 หน่วยการเรียนรู้และหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นสูง พุทธศักราช 2527 กำหนดให้เรียนโน้ตในรายวิชาทฤษฎีโน้ตสากล ในวิชาบังคับภาคทฤษฎีจำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ (กรมศิลปากร, 2536: 61) โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษากลุ่มวิชาชีพ สาขาดุริยางค์ไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับทักษะเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนโน้ตให้สัมพันธ์กับจังหวะ เครื่องหมายต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเขียนโน้ต โดยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในภาคปฏิบัติ เพื่อให้มีความชำนาญในการเขียนโน้ตจากโน้ตไทยเป็นโน้ตสากลและจากโน้ตสากลเป็นโน้ตไทย ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการเรียนดนตรีที่มีหลักเกณฑ์มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้และเป็นมาตรฐานสากล

วิมลศรี อุปมัย (2529: 208) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการสอนวิชาดนตรีว่าเป็นวิชาประเภททักษะจำเป็นอย่างยิ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการปฏิบัติควบคู่ไปกับการวางพื้นฐานความเข้าใจทางทฤษฎี คือสอนให้เห็นการแสดงดนตรี เริ่มจากกระบวนการฟัง คิด และเขียนออกมาเป็นโน้ตเพลงหรือภาษาดนตรี ปัจจุบันโน้ตเพลงเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนดนตรีและมีความสำคัญต่อวงการดนตรีและนักดนตรี โดยเฉพาะผู้ที่เรียนดนตรีด้วยตนเองหรือศึกษาเป็นวิชาเพิ่มเติม ต้องอาศัยโน้ตเพลงเป็นพื้นฐานของการเรียน เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ (2536: 3) ได้กำหนดการเรียนดนตรีทั้งดนตรีไทยและดนตรีสากลเข้าไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน โน้ตเพลงจึงมีส่วนช่วยในกระบวนการเรียนการสอน เพราะช่วยให้ครูได้มีความรู้จากบทเพลงต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และนักเรียนก็ได้รับความรู้

ทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติ สังค ภูเขาทอง (2534: 1-5) ได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของโน้ตเพลงไว้ 4 ประการ คือ

ประการแรกโน้ตเพลงช่วยมิให้บทเพลงต่าง ๆ เกิดการสูญหายเพราะ สามารถบันทึกเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ประการที่สองเป็นเครื่องช่วยความจำในการบรรเลงฝึกซ้อมเพลงต่าง ๆ ที่ขาดการฝึกฝนนานเกินไปแล้วเกิดการลืม

ประการที่สามช่วยให้ผู้ที่ศึกษาทางด้านดนตรีเห็น โครงสร้างของเพลง เกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในบทเพลงนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

ประการที่สี่โน้ตเพลงสามารถใช้เป็นสื่อเพื่อฝึกทักษะสำหรับผู้เรียนดนตรีให้รู้จักสัญลักษณ์ของระบบโน้ตที่มีความหมายเข้าใจตรงกันและปฏิบัติได้อย่างเรียบร้อยรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น

ระบบโน้ตนอกเหนือจากจะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังเป็นหัวใจของการศึกษาดนตรีไทยในปัจจุบัน เพราะการเรียนการสอนดนตรีไทยสมัยก่อนมีวิธีการสืบทอดดนตรีไทยแบบท่องจำ การสอนแบบตัวต่อตัว สอนด้วยระบบการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะหรือระบบปากเปล่าที่ร้องทำนองโดยใช้เสียง นอย นอย และการยึดถือจารีตประเพณี ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ถ่ายทอดความรู้ตามความสามารถของศิษย์และไม่มีการบันทึกโน้ตหรือทำเป็นเอกสารตำราไว้

ปัจจุบันสภาพการเรียนการสอนดนตรีในระบบโรงเรียนไม่ได้เรียนกันในหมู่คนผู้สนใจเท่านั้น แต่ดนตรีเป็นวิชาบังคับที่ทุกคนต้องเรียนในทุกระดับชั้นปี ตั้งแต่ระดับประถมจนถึงระดับอุดมศึกษา ในการเรียนดนตรีไม่สามารถที่จะทำการสอนแบบตัวต่อตัวได้ เนื่องจากระยะเวลาในการเรียนมีจำกัด และจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีจำนวนมาก โดยเฉลี่ยครูผู้สอนต่อนักเรียนประมาณ 1:30 คน ซึ่งยากที่จะให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ผลดีตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นการใช้โน้ตในกระบวนการเรียนการสอนดนตรี ครูผู้สอนสามารถจัดทำเป็นตำราหรือเอกสารการสอนเพื่อให้นักเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและนักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง อันมีแนวทางในการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องยิ่งขึ้น ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 96)

ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ (2544: 2) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนดนตรีว่า ในฐานะที่ดนตรีเป็นศาสตร์เช่นเดียวกับศาสตร์อื่น ๆ โดยเฉพาะปัจจุบันปรัชญาของการศึกษาดนตรีได้เปลี่ยนแปลงไป จากการเรียนดนตรีเพื่อความสนุกสนาน เพื่อความเพลิดเพลินมาเป็นศาสตร์ที่พยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสตร์ภายในซึ่งเป็นเนื้อหาสาระทางดนตรี ซึ่งเน้นในการเรียนเนื้อหา สาระภายในดนตรีเพื่อที่จะเข้าใจและเข้าถึงกระบวนการสร้างงานทางดนตรี อันนำไปสู่การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์อย่างแท้จริง การนำอุดมการณ์ศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน เปรียบเสมือนเข็มทิศเพื่อช่วยครูผู้สอนดนตรีสามารถพาผู้เรียนให้เดินทางไปอย่างตรงเป้าหมาย ซึ่งการเรียนการสอนดนตรีมีนักการดนตรีศึกษา

ได้นำเอาแนวคิดของบลูมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางด้านพุทธิพิสัยซึ่งเป็นการศึกษาทางด้านความรู้ ความเข้าใจ การนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้รวมทั้งการคิด การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ ส่งผลต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการสร้างหลักสูตร ปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนในการวิเคราะห์ สังเคราะห์การวัดผลและการประเมินผล ส่วนการศึกษาทางด้านจิตพิสัยหรือเจตคติ เป็นการศึกษาวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความรู้สึกร อารมณ์ และทัศนคติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและการศึกษาทางด้านทักษะพิสัยซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะต่าง ๆ จนชำนาญ มีความสามารถในการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างชำนาญ ในที่นี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง ตามแนวทฤษฎีของบลูมเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบผู้เรียนว่าได้ศึกษารอบตามจุดมุ่งหมายการศึกษารอบทั้ง 3 ด้านหรือไม่ คือ ด้านสติปัญญา อารมณ์ และการปฏิบัติทางดนตรี อันนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนภาควิชาดุริยางค์ไทย ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภูมิภาค มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรี เล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของโน้ตเพลง จึงได้กำหนดหัวข้อ “การศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง” เพื่อศึกษาถึงความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย อันเป็นการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนที่ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องของทฤษฎีโน้ตมาแล้วอีกทั้งการใช้โน้ตเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวของผู้เรียนดนตรีและเป็นการเตรียมตัวผู้เรียนก่อนการออกฝึกสอนเพื่อใช้โน้ตช่วยในกระบวนการเรียนการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพในระยะเวลาที่จำกัด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้จะประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนดนตรีและพัฒนาวิธีการถ่ายทอดดนตรีให้ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาความรู้ เรื่องโน้ตเพลงไทยของนักเรียนภาคดุริยางค์ไทยระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง
- 1.2.2 เพื่อศึกษาเจตคติต่อโน้ตเพลงไทยของนักเรียนภาคดุริยางค์ไทยระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง
- 1.2.3 เพื่อศึกษาการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนภาคดุริยางค์ไทยระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง
- 1.2.4 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนภาคดุริยางค์ไทย ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1.3.1 นักเรียนในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงมีความรู้ เรื่องโน้ตเพลงไทยในระดับปานกลาง
- 1.3.2 นักเรียนในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงมี เจตคติต่อโน้ตเพลงไทยในระดับปานกลาง
- 1.3.3 นักเรียนในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงมีการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในระดับปานกลาง
- 1.3.4 นักเรียนในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยแตกต่างกัน
- 1.3.5 นักเรียนในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงที่มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีไทยต่างกันมี ความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนในภาคดุริยางค์ไทย เฉพาะวิชาเอกปี พัทธ์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทย ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2 ประจำปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

1.1 สาขาวิชา

1.2 ประสบการณ์การเรียนด้านดนตรี

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

2.1 ความรู้เรื่องโน้ตเพลงไทย

2.2 เจตคติที่มีต่อโน้ตเพลงไทย

2.3 การใช้โน้ตเพลงไทย

1.4.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบเครื่องมือในการวิจัย เพื่อใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่น (Try out) กำหนดให้ให้นักเรียนสาขาวิชาปี่พาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทยชั้นสูงปีที่ 1,2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ในวิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.4.4 ลักษณะของโน้ตเพลงไทยจำกัดเฉพาะโน้ตเพลงไทยระบบตัวเลข ระบบอักษรและระบบสากล

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาหลักสูตรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5.2 เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอนดนตรีหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527

1.5.3 เพื่อเป็นแนวทางให้ศึกษานิเทศก์ ทำการนิเทศและฝึกอบรมครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการถ่ายทอดได้อย่างเหมาะสม

1.5.4 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนดนตรีไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์และเป็นแนวทางในการทำวิจัยที่ต่อเนื่องและเกี่ยวข้องต่อไป

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.6.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนวิชาเอกปี่พาทย์ เครื่องสายไทยและคีตศิลป์ ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2 ประจำปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง ดังนั้นที่มาของข้อมูลได้มาซึ่งการตอบแบบสอบถามของประชากรเท่านั้น

1.6.2 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ เพราะได้ผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญและได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจริง แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1.6.3 การวิเคราะห์ข้อมูล จะวิเคราะห์และแปลผลตามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้เก็บมาซึ่งถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบตามความรู้ เจตคติที่มีอยู่จริงและมีการปฏิบัติตามที่ตอบแบบสอบถามนั้น

1.6.4 ผลการวิจัยที่ได้เป็นผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ตัวเลขทางสถิติที่มีพื้นฐานข้อมูลแบบเชิงปริมาณที่มองในภาพรวมของประชากร

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย

ความรู้ หมายถึง ความรู้ของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2 วิชาเอกปี่พาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ในเรื่องความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผลในเนื้อหาเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยภายหลังจากที่บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์นั้นๆ มาแล้ว ด้วยการถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษร

การใช้โน้ต หมายถึง การปฏิบัติ การกระทำ กิริยา อาการที่แสดงออกของผู้ใช้โน้ต ทั้งปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ

โน้ตเพลงไทยระบบตัวเลข หมายถึง การใช้ตัวโน้ต หรือ เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนเสียงดนตรีในลักษณะของตัวเลข ได้แก่ 1, 2, 3, 4

โน้ตเพลงไทยระบบอักษร หมายถึง การใช้ตัวโน้ต หรือ เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนเสียงดนตรีในลักษณะของอักษรพยัญชนะไทย ได้แก่ ค ร ม ฟ ช ล ท

โน้ตเพลงไทยระบบสากล หมายถึง การใช้ตัวโน้ต หรือ เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนเสียงดนตรีในลักษณะของโน้ตสากลที่มีระบบช่วงเสียงของดนตรีไทย ได้แก่ ตัวกลม ตัวขาว ตัวดำ ตัวเข็บบีต 1 ชั้น เป็นต้น

ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง หมายถึง การศึกษาระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ป.นส.) เทียบระดับเดียวกับอนุปริญญา

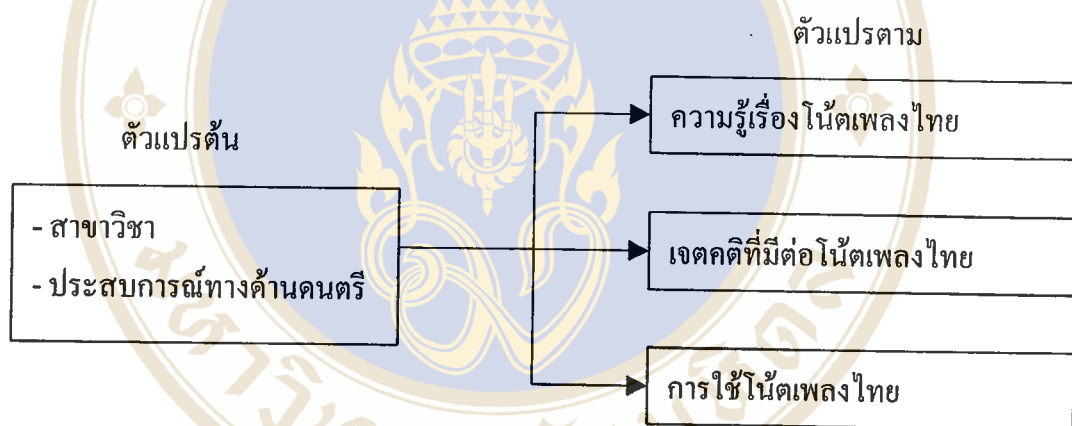
หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 หมายถึงหลักสูตรวิชาชีพพิเศษสำหรับใช้ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง ใช้ระยะเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา (4 ภาคเรียน)

วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง หมายถึง วิทยาลัยนาฏศิลป์ในสังกัดสถาบันนาฏดุริยางคศิลปกรมศิลปากร จำนวน 4 แห่ง คือ

วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ ถนนราชินี เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ตำบลสนามชัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ตำบลบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

1.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วางแนวคิดทฤษฎีตามแบบของบลูมและคณะ (Bloom: 1975) โดยศึกษาทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาโดยมีกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปแบบกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง ” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ระบบการเรียนการสอน
 - 1.2 การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม
 - 1.3 การเรียนการสอนดนตรีด้านพุทธิพิสัย คีตพิสัย และทักษะพิสัย
2. สารัตถะทั่วไป
 - 2.1 การจัดการศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์
 - 2.1.1 หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527
 - 2.1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง
 - 2.2 สัญลักษณ์ทางภาษาดนตรี
 - 2.3 ประวัติความเป็นมาของตัวโน้ต
 - 2.3.1 ความเป็นมาของโน้ตสากล
 - 2.4 ประเภทและลักษณะการบันทึกโน้ตเพลงไทย
 - การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบอักษร
 - การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบเลขาสังคีตย์หรือตัวเลข 4 ตัว
 - การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบตัวเลข 9 ตัว
 - การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบเซอเว
 - การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบโน้ตสากล
 - 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบันทึกโน้ตเพลงไทย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ระบบการเรียนการสอน

การเรียนการสอนมีลักษณะที่สำคัญคือ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการ (Process) ของสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งผลการเรียนรู้จะอยู่ในรูปของความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ดังนั้นระบบการเรียนการสอนจึงต้องจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งระบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่เป็นตัวป้อน กระบวนการ และผลผลิต (บุญชม ศรีสะอาด, 2537: 5) ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงระบบการเรียนการสอน

เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ทั้งหมดในระบบ โดยพิจารณาผลผลิตว่าได้ผลเป็นไปดังที่มุ่งหวังหรือมีจุดบกพร่องที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างไร อันส่งผลต่อการประเมินผลการเรียนที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

1.2 การศึกษาเกี่ยวกับพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

การเรียนการสอนดนตรี ในฐานะที่ดนตรีเป็นศาสตร์เช่นเดียวกับศาสตร์ชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะปัจจุบันปรัชญาการศึกษาทางด้านดนตรีได้เปลี่ยนแปลงไป จากการเรียนดนตรีเพื่อความสนุกสนานและความเพลิดเพลินมาเป็นศาสตร์ที่พยายามที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสตร์ภายใน (Learning about Music) ซึ่งเน้นในการเรียนรู้เนื้อหาสาระภายในดนตรี เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเข้าถึงกระบวนการสร้างงานทางดนตรี อันนำไปสู่การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ อย่างแท้จริง ดังนั้นการนำแนวคิดของบลูม มาประยุกต์ใช้เพื่อวัดความสามารถของผู้เรียนทั้งการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ความ

สามารถ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ทางด้านดนตรีของผู้เรียน ดังนั้น จุดมุ่งหมายทางการศึกษาดนตรีที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, ม.ป.ป: 1) คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) คือส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางด้านสติปัญญา หรือความรู้ และการคิด ประกอบด้วยความรู้ ความจำเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ การนำเอาสิ่งที่เป็นความรู้ความจำไปทำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าในสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) คือส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางด้านจิตใจ อารมณ์ ประกอบด้วยความรู้ การตอบสนองและการสร้างคุณค่าในเรื่องที่ตนรับรู้ นั้น แล้วนำสิ่งที่เป็นคุณค่านั้นมา จัดระบบและสร้างเป็นลักษณะนิสัย

3. ด้านทักษะพิสัย (Psycho – Motor Domain) คือส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ หรือด้าน ทักษะทางกายและการปฏิบัติ ประกอบด้วยทักษะในการเคลื่อนไหว และการใช้อวัยวะต่าง ๆ ของ ร่างกาย

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดแต่ละพฤติกรรมมักจะ ไม่เกิดขึ้นโดยอิสระ แต่จะเกิดขึ้นรวม ๆ กันและพึ่งพาอาศัยกัน ภทรา นิคมานนท์ (2540: 57) ได้ ให้ข้อคิดที่ว่า พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านสติปัญญา จิตพิสัยเป็นพฤติกรรมด้าน อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ และทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติ จุดมุ่งหมาย ทางการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านไปพร้อม ๆ กัน ไม่สามารถแยกทำทีละด้าน ได้ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2522: 75) กล่าวว่าความรู้อย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าผู้เรียนจะปฏิบัติ ตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไป เจตคติจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้ ที่ผู้เรียนได้รับกับการกระทำหรือการ ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540: 75) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ไม่ได้แยกออกจากกัน โดยเฉพาะทักษะพิสัยและ พุทธิพิสัย เพราะความสามารถในการปฏิบัติต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจเป็นพื้นฐาน การพัฒนาที่ สมบูรณ์จึงจำเป็นต้องพัฒนาพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านอย่างประสานสัมพันธ์กัน จินตนา ยูนิพันธ์ (2527: 31) ให้ความเห็นว่ ข้อมูลที่เป็นความรู้ในเรื่องหลักการและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสบ การณ์ต่าง ๆ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้บุคคลรู้จักคิด พิจารณา ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจน เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการให้ความรู้จะช่วยสร้างเสริม พฤติกรรมการปฏิบัติไม่ว่าทางอ้อมหรือทางตรง โดยทางอ้อมนั้นมีเจตคติเป็นตัวกลาง

ในการเรียนการสอนวิชาดนตรีหรือวิชาต่าง ๆ โดยทั่วไปจะมุ่งให้มีการพัฒนาพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน โดยมีการเน้นในแต่ละด้านแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นกับรายวิชาและวัตถุประสงค์ของวิชานั้น ๆ โดยมี

การจำแนกพฤติกรรมแต่ละด้านออกเป็นประเภทย่อยลงไปอีก เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความหมายของความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติจากเอกสารต่างๆ ดังนี้

ความหมายของความรู้ (Knowledge)

พจนานุกรมทางการศึกษา (Carter V. Good, 1973:325) ได้ให้ความหมายของ“ความรู้” ว่า “ความรู้เป็นข้อเท็จจริง (Facts) ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้”

พจนานุกรมของ Webster's New Twentieth Century Dictionary (1968: 1223)ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า “เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาหรือการค้นหาคือเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของหรือบุคคลซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงาน การรับรู้ข้อเท็จจริง เหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา”

บลูม (Bloom, 1971: 271) ได้ให้ความหมายของ “ความรู้” ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่ว ๆ ไป ระลึกได้วิธีการ กระบวนการ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 16) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนต้องใช้ความจำ อาจโดยการศึกษาหรือการเห็น ได้ยิน ก็จำได้ เป็นความรู้เกี่ยวข้องกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี โครงสร้าง และวิธีการแก้ไขปัญหา

ชวาล แพรัตกุล (2526 : 201) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นการแสดงออกของสมรรถภาพทางสมอง ด้านความจำ โดยใช้วิธีให้ระลึกออกมาเป็นหลัก

กล่าวโดยสรุป ความรู้ หมายถึง ความระลึกรู้ เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ สิ่งของ เหตุการณ์ บุคคล หรือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์โดยตรงและทางอ้อมจากการสังเกต การได้รับประสบการณ์หรือจากรายงานที่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของความรู้ (Knowledge) ว่า “เป็นการระลึกถึงในข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับความรู้เรื่องการใช้โน้ตเพลงไทย ซึ่งนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 2 ได้รับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม”

การวัดความรู้

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งในที่นี้กล่าวถึงเครื่องมือที่นิยมใช้วัดความรู้กันมาก คือแบบทดสอบ (test)

ความหมายและลักษณะของแบบทดสอบ

ความหมายของแบบทดสอบ

วิเชียร เกตุสิงห์ (2524: 15) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบว่าเป็นชุดของข้อคำถาม (Items) หรือกลุ่มงานใด ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อเร้าหรือชักนำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดแสดงพฤติกรรม หรือแสดงปฏิกิริยาได้ตอบออกมา โดยพฤติกรรมดังกล่าวสามารถสังเกตหรือวัดได้

ประเภทของแบบทดสอบ

แบบทดสอบมีหลายประเภทและมีลักษณะแตกต่างกันทั้งรูปแบบการนำไปใช้และจุดมุ่งหมายในการสร้าง ประเภทของแบบทดสอบจึงแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด
2. ประเภทที่แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง
3. ประเภทที่แบ่งตามลักษณะการกระทำหรือการตอบ
4. ประเภทที่แบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ
5. ประเภทที่แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์

1. ประเภทแบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) หมายถึงแบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพทางด้านต่าง ๆ ที่เด็กได้รับการเรียนรู้มาในอดีต ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น (Teacher – made test) หมายถึงข้อสอบที่ใช้กันทั่วไปในโรงเรียน เมื่อต้องการใช้ก็สร้างขึ้นและเมื่อใช้เสร็จก็ทิ้งไปไม่มีวิธีการหรือหลักในการปรับปรุง

1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นแล้วนำไปใช้ทดสอบ และวิเคราะห์ผลการสอบตามวิธีการทางสถิติหลายหน เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดี และเป็นแบบทดสอบที่มีมาตรฐานสำหรับใช้กับเด็กทั่ว ๆ ไป

2. แบบทดสอบความถนัด (Aptitude test) หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพสมองของคนว่าสามารถเรียนหรือสามารถเรียนได้แค่ไหน หรือใช้วัดความสามารถอันเกิดจากการสะสมประสบการณ์เก่า ๆ ที่เรียนรู้มาในอดีต แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (Scholastic aptitude test) หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดความถนัดทางด้านวิชาการต่าง ๆ ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการเรียนต่อทางแขนงวิชานั้น

2.2 แบบทดสอบความถนัดเฉพาะหรือความถนัดพิเศษ (Specific aptitude test) หมายถึง แบบทดสอบความถนัดที่เกี่ยวกับงานอาชีพต่าง ๆ หรือความสามารถพิเศษ เช่น ความถนัดทางดนตรี ศิลปะ กีฬา

3. แบบทดสอบบุคคล – สังคม (Personal – Social test) เป็นแบบทดสอบการปรับตัว (Adjustment) หมายถึงแบบทดสอบที่ใช้วัดบุคลิก (Personality) และการปรับตัวให้เข้าสังคม แบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.1 ทิศนคติ (Attitude) ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำ สังคม ประเทศ ศาสนา

3.2 ความสนใจ (Interest) ที่มีต่ออาชีพ งานอดิเรก

3.3 การปรับตัว (Adjustment) เช่น สถานภาพทางอารมณ์

2 ประเภทแบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง

ประเภทแบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง แบ่งเป็น 2 ประเภท

2.1 แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง (Subjective or Essay type) หมายถึง แบบทดสอบที่กำหนดปัญหาหรือคำถามให้ โดยให้ผู้เข้าสอบเขียนยาว ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

2.2 แบบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้น ๆ (Objective or Short answer type) หมายถึงแบบทดสอบที่กำหนดให้ตอบสั้น ๆ หรือกำหนดคำตอบให้เลือก ได้แก่แบบต่าง ๆ ดังนี้

ก. แบบถูก – ผิด (True – False)

ข. แบบเติมคำ (Completion)

ค. แบบจับคู่ (Matching)

ง. แบบเลือกตอบ (Multiple choice)

3 ประเภทแบ่งตามลักษณะการกระทำหรือการตอบ คือ

3.1 แบบให้ลงมือกระทำ (Performance test) หมายถึงข้อสอบภาคปฏิบัติ เพื่อทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือหรือวัตถุอย่างมีทักษะ ทดสอบเกี่ยวกับขบวนการหรือวิธีการผลงานหรือผลผลิต

3.2 แบบให้เขียนตอบ (Paper-pencil test) คือการสอบที่ใช้การเขียนตอบทั้งหมด ได้แก่การสอบแบบอัตนัยและแบบปรนัย เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์และความถนัด

3.3 แบบสอบปากเปล่า (Oral test) คือการถามตอบแบบปากเปล่าโดยมีการโต้ตอบกันทางคำพูด

4 ประเภทแบ่งตามเวลาที่กำหนดให้ตอบ คือ

4.1 แบบให้ใช้ความเร็ว (Speed test) คือการสอบที่มีข้อสอบมาก ๆ ข้อ แต่ให้เวลาตอบน้อย ๆ เพื่อวัดทักษะด้านใดด้านหนึ่ง

4.2 แบบทดสอบแบบให้เวลามาก ๆ (Power test) ส่วนมากเป็นข้อสอบแบบอัตนัยเป็นการทดสอบความสามารถในเรื่องที่กำหนดให้โดยกำหนดเวลาให้ทำนาน ๆ

5. ประเภทแบ่งตามจุดมุ่งหมายในการใช้ประโยชน์ คือ

5.1 แบบทดสอบเพื่อการวินิจฉัย (Diagnostic test) เป็นแบบทดสอบที่หาข้อบกพร่อง หรือหาจุดอ่อนในการเรียนแต่ละวิชาของนักเรียน

5.2 แบบทดสอบเพื่อการทำนาย (Prognostic test) เป็นแบบทดสอบที่ต้องอาศัยผลการวิจัยมาช่วยในการทำนาย เช่น ข้อสอบวัดความถนัดในการเรียน ข้อสอบต้องมีคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive validity) สูง จึงจะเรียกว่ามีประสิทธิภาพในการทำนาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบที่แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัด ประเภททดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) และแบบทดสอบที่แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้าง ประเภทแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ในการวัดความรู้ตามทฤษฎีของบลูมและคณะ ซึ่งต้องวัดความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

เจตคติ

1. ความหมายของเจตคติ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534:207) ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติเป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกความเชื่อ การพึงใจของเราต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตได้และพฤติกรรมภายในที่สังเกตไม่ได้

พจนานุกรมทางการศึกษา (Carter V. Good, 1973: 339) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า แนวโน้ม และท่าทีที่มีต่อสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์หรือค่านิยมหนึ่ง โดยปกติจะมีความรู้สึกและอารมณ์เกี่ยวข้องอยู่ในความเหินนั้น เจตคติสังเกตไม่ได้ แต่อารมณ์จะอนุมานได้จากพฤติกรรมทั้งที่เป็นวาจาและท่าทาง

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2524: 244-246) ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า การแสดงความรู้สึกหรือทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเป็นการประเมิน (Evaluation) สิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ (Circumstances) หรือเป็นการตอบสนองสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลจากการโน้มน้าว

เธอร์สโตน (Thurstone 1967: 77) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางด้านการพูด เช่นความคิดเห็น และความคิดเห็นนี้เป็นสัญลักษณ์ของเจตคติ ดังนั้นเมื่อมีการวัดเจตคติ ทำได้โดยวัดความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ

จากคำจำกัดความของเจตคติที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของเจตคติได้ว่า เจตคติหมายถึง พฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในจิตใจของบุคคล เกิดขึ้นจากการรับรู้การได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษร โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ประกอบกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐาน เจตคติไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่จะวัดได้ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้แสดงเจตคติของเขาออกมาในรูปของพฤติกรรม เช่น การตอบแบบทดสอบหรือมาตราวัดเจตคติ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ให้ความหมายของเจตคติว่า “เป็นความรู้สึกนึกคิดหรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยภายหลังจากที่บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์นั้นๆ มาแล้ว ด้วยการถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษร โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐาน”

เจตคติ เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ตามทฤษฎีของบลูม และคณะ เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่มีการรับรู้สิ่งนั้น การตอบสนอง การสร้างคุณค่าการจัดระบบคุณค่า จนในที่สุดสร้างเป็นลักษณะนิสัยของบุคคล เจตคติไม่สามารถแยกออกมาอย่างชัดเจนว่า อยู่ในขั้นใดของพฤติกรรมด้านความรู้สึก แต่เจตคติจะต้องประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 3 ส่วนคือ

1. ส่วนที่เป็นความรู้หรือความเชื่อ (Cognitive or belief component) ซึ่งเป็นการรับรู้หรือความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น
2. ส่วนที่เป็นความรู้สึกหรือการประเมิน (Feeling or evaluative component) ซึ่งเป็นกริยาทำที่ แสดงออกว่า ชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งเร้านั้น
3. ส่วนที่เป็นพฤติกรรม (Behavior component) ซึ่งเป็นความโน้มเอียงที่จะกระทำหรือจะปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งเร้านั้น

การวัดเจตคติ

การวัดเจตคติดีวิธีวัดได้หลายวิธี ในที่นี้ขอกล่าวถึงวิธีการวัดเจตคติของบุญธรรม กิจปรีดา บริสุทธิ์ (2527: 222) ที่ได้กล่าวถึงหลักการวัดเจตคติที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. เนื้อหา (Content) การวัดเจตคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้แสดงกริยาทำที่ออกมา สิ่งเร้าโดยทั่วไปได้แก่เนื้อหาที่ต้องการวัด เช่นต้องการวัดเจตคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวของบุคคล เนื้อหาที่เป็นสิ่งเร้าในที่นี้ก็คือสถานการณ์การตัดสินใจเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ซึ่งได้แก่การเลือกคู่ครอง อายุแรกสมรส ระยะเวลาที่มีบุตรคนแรกและคนต่อไป ขนาดครอบครัวและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นต้น
2. ทิศทาง (Direction) การวัดเจตคติทั่วไปกำหนดให้เจตคติดีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะเป็นซ้าย – ขวา หรือบวกกับลบ กล่าวคือเริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่ง และลดความเห็นลงเรื่อย ๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉย ๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ลักษณะของการเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอยู่เป็นเส้นตรงเดียวกัน
3. ความเข้ม (Intensity) กริยาทำที่หรือความรู้สึก ที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นมีปริมาณมาก น้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าทิศทางใดก็ตามจะมีความรู้สึกหรือกริยาทำที่รุนแรงกว่าที่มีความเข้มเป็นกลาง

จากหลักการวัดเจตคติดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการวัดเจตคติควรเป็นการวัดที่ให้ความเป็นอิสระแก่ผู้ถูกวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนแน่นอนและเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยใช้วิธีวัดเจตคติโดยการแปลความจากแบบประเมินค่า ซึ่งเป็นมาตราวัดเจตคติที่นิยมและรู้จักกันอย่างแพร่หลายมีหลายชนิด ในที่นี้ขอกล่าวถึงมาตราวัดแบบของลิเคอร์ท ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ในการวัดเจตคติของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในวิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง เกี่ยวกับเรื่อง โน้ตเพลงไทยดังนี้

วิธีการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert method or summated ratings)

การวัดเจตคติตามวิธีของลิเคอร์ท (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2531: 205) สรุปการดำเนินการสร้างได้ดังนี้

1. รวบรวมข้อความจากแหล่งต่าง ๆ โดยอาจเขียนขึ้นเองหรือนำมาจากที่อื่น เช่น หนังสือพิมพ์ ตำรา เอกสาร หรือจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ แต่ละข้อจะต้องมีลักษณะที่ว่า คนที่มีเจตคติต่างกันจะตอบต่างกัน ดังนั้นต้องหลีกเลี่ยงข้อความที่มีความหมายกำกวมหรือมีความหมายเป็น 2 นัย
2. ตรวจสอบข้อความเพื่อให้แน่ใจว่า ข้อความนั้นเขียนไว้เหมาะสมกับการตอบเพียงใด เช่นการให้ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หากไม่มีการตรวจสอบอาจตอบเป็นอย่างอื่นได้ เช่น ชอบมาก ชอบ เฉย ๆ เป็นต้น
3. กำหนดน้ำหนักในการตอบตัวเลือกต่าง ๆ โดยให้น้ำหนักเป็น 5 4 3 2 1 ดังนี้

ถ้าข้อความนั้นเป็น Positive statement มีการให้คะแนนดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ถ้าข้อความนั้นเป็น Negative statement มีการให้คะแนนตรงกันข้ามดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

4. วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ (Item analysis) โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยวิธีการหาร้อยละ 25 บนและร้อยละ 25 ล่าง ของผู้ตอบ ถ้ามีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ถือว่าข้อความนั้นมีอำนาจจำแนกแล้ว เราสามารถทดสอบว่าความแตกต่างนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการหาค่าที (t- test) แล้วเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าทีสูง นำไปเป็นเครื่องมือวัดเจตคติต่อไป

เชดส์คีย์ โฆวาสิษฐ์ (2522: 103-108) เจตคติเป็นผลจากการรับรู้หรือแปลความหมายของคนที่สัมผัสสิ่งเร้านั้น ๆ และเจตคติก็มีอิทธิพลในทางที่จะทำให้บุคคลมุ่งมั่นที่จะทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ได้ผลสอดคล้องกับเจตคติของตน ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลได้หากอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเครื่องมือในการวัดเจตคติเป็นแบบประเมินค่า แบบไม่มีเกณฑ์เปรียบเทียบให้ตามมาตรฐานวัดแบบของลิเคอร์ทที่มีลักษณะการกระจายของเจตคติที่มีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Curve) ซึ่งลักษณะของแบบประเมินค่า (Rating scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดสิ่งที่เป็นนามธรรมด้วยการแปลงเป็นปริมาณในเชิงเปรียบเทียบ นิยมใช้วัดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขโดยตรงได้ เช่น ความดี เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ เป็นต้น แบบประเมินค่าของข้อคำถามมีลักษณะเป็นทิศทาง (Direction) ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็นเชิงบวก (Positive) หรือ เชิงลบ (Negative) ผสมกันและมีความเข้ม (Intensity) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับโดยมีเกณฑ์ให้คะแนนตามลักษณะข้อความในเชิงบวกและลบ

พฤติกรรม (Behavior)

1. ความหมายของพฤติกรรม

พจนานุกรมของ ทองแมน (Goldensor, 1984: 90) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า เป็นการกระทำหรือการตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายสังเกตเห็นได้

พจนานุกรมของ Oxford (1986: 560) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า พฤติกรรมเป็นกระบวนการต่าง ๆ ของตัวบุคคลที่ปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ภายนอก

ชัยพร วิชาวุธ (2523: 1) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง การกระทำของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำนั้นผู้ถูกกระทำจะทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการณ์การกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม การพูด การเดิน การกระพริบตา การไต่ยืน การเข้าใจ การรู้สึกโกรธ ต่างก็เป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น

ชุตา จิตพิทักษ์ (2525: 2) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลนั้น ไม่รวมเฉพาะสิ่งที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในของบุคคล ซึ่งคนภายนอกไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น ค่านิยม (value) ที่ยึดถือเป็นหลักการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทศนคติ หรือเจตคติ (attitude) ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น (opinion) ความเชื่อ (taste) และสภาพจิตใจที่ถือว่าเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

จากคำจำกัดความของพฤติกรรมที่กล่าวมาผู้วิจัยได้สรุปความหมายของพฤติกรรมได้ว่า พฤติกรรม เป็นการแสดงออกทั้งภายในและภายนอก ที่สังเกตได้และสังเกตไม่ได้ ภายหลังจากที่บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ มาแล้วหรือมีสิ่งเร้าให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรมว่า เป็นการปฏิบัติหรือการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด ตามแบบประเมินค่าในระดับ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง น้อยครั้ง ไม่ได้ปฏิบัติ

การวัดพฤติกรรม

เนื่องจากพฤติกรรมมีทั้งพฤติกรรมที่เปิดเผย (Overt Behavior) และพฤติกรรมที่ปกปิด (Covert) การวัดพฤติกรรมต้องวัดโดยอ้อม ผู้วิจัยจึงใช้แบบประเมินค่า ที่เป็นไปในทางลบ (Negative) และในทางบวก (Positive) โดยอิงหลักการหรือเกณฑ์ซึ่งบอกระดับความเหมาะสมของพฤติกรรม ซึ่ง ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์ และคณะ (2529: 79-81) ได้แบ่งไว้เป็น 3 หลักการคือ

หลักการที่ 1 คือ หลักการของความพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นต้องเป็นไปเพื่อความพอใจสูงสุดโดยการลงทุนลงแรงน้อยที่สุด เป็นหลักไม่นึกถึงคนอื่น สิ่งอื่น ดังนั้นการคำนึงถึงเฉพาะหลักการของความพอใจเฉพาะตน จึงอาจจะเป็นความไม่เหมาะสมของพฤติกรรมมนุษย์ได้

หลักการที่ 2 คือ หลักการของความเป็นจริงเฉพาะหน้า ความจริงเฉพาะหน้าในที่นี้ เป็นความจริงที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัย เวลา สมัย และตามบทบาทของคนนั้น ๆ

หลักการที่ 3 คือปทัสถานหรือเกณฑ์ทางวัฒนธรรมและสังคม พฤติกรรมของพวกเราจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของกลุ่มคือ ค่านิยม กฎระเบียบ ประเพณี วัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา หรือสิ่งอื่น ๆ ในขณะนั้น ๆ กลุ่มนั้น ๆ และพื้นที่นั้น ๆ ด้วย จึงจัดว่าเหมาะสม เกณฑ์หรือปทัสถานทางวัฒนธรรมและสังคมนั้นจะแตกต่างกันไประหว่างกลุ่ม ท้องที่ และบุคคลมี พฤติกรรมใดมีลักษณะใกล้เคียงตัวกลาง (Mean) ย่อมความคล้ายคลึงกับพฤติกรรมของคนกลุ่มใหญ่ พฤติกรรมใดเบนห่างไปจากค่าตัวกลาง ไม่ว่าจะเป็นไปในทางบวก หรือลบ ยิ่งมากเท่าไรก็ยิ่งถือเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviated) หรือผิดปกติมากเท่านั้นในทางจิตวิทยาอะไรก็มากเกินไป อะไรน้อยเกินไป เป็นความผิดปกติทั้งสิ้น (Abnormality)

1.3 การจัดการเรียนการสอนดนตรีด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

1.3.1 การจัดการเรียนการสอนดนตรีด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ (ม.ป.ป: 2) ได้กล่าวถึงทฤษฎีทางการศึกษาของ เบนจามิน เอส บลูม ที่ได้เสนอการจัดการศึกษาในด้านสติปัญญา สามารถที่จะแบ่งลำดับขั้นของการสอนออกเป็น 6 ขั้น ซึ่งเรียงจากระดับที่ซับซ้อนน้อยที่สุดไปสู่ระดับที่ยากที่สุด ดังนี้คือ

1.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจำ หรือระลึกได้เกี่ยวกับการนิยาม คำ ความจริง กฎเกณฑ์ ผลลัพธ์และหลักการ ซึ่งรวมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยได้รับรู้มา

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการแปลความ ตีความหมาย และขยายความในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความเข้าใจในความรู้ที่เรียน สามารถอธิบายและแปลความหมายได้

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำสาระสำคัญต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริง หรือการใช้ความเป็นนามธรรมในสถานการณ์รูปธรรม ซึ่งความเป็นนามธรรมอาจอยู่ในรูปความคิดทั่วไป กฎเกณฑ์ เทคนิคและทฤษฎีเป็นต้น เป็นความสามารถที่นำสิ่งที่เรียนรู้อยู่มาใช้ในการประสบการณ์ชีวิตประจำวันได้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกการสื่อความหมายไปสู่ส่วนย่อยเป็นส่วน ๆ เพื่อให้ได้ลำดับขั้นของความคิด ความสัมพันธ์กันการวิเคราะห์มุ่งที่จะให้การสื่อความหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น สามารถแบ่งสิ่งที่ต้องเรียนรู้ออกเป็นส่วนย่อยและแสดงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยนั้น

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการนำหน่วยต่าง ๆ หรือส่วนต่าง ๆ ประกอบเข้าเป็นเรื่องเดียวกัน จัดเรียงเรียงและรวบรวม เพื่อสร้างแบบแผน หรือโครงสร้างที่ไม่เคยมีมาก่อน เป็นการรวบรวมสิ่งที่เรียนรู้หรือประสบการณ์เข้าเป็นส่วนรวมเป็นสิ่งใหม่

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่าของเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ซึ่งอาจจะเป็น การกำหนดเกณฑ์ขึ้นเอง หรือเป็นการกำหนดของบุคคลอื่น โดยสามารถใช้ความรู้ที่เรียนมาใช้ในการ ตัดสินวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรือประสบการณ์จากการอ่าน หรือการฟัง

1.3.2 การจัดการเรียนการสอนดนตรีด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

จุดมุ่งหมายในการศึกษาด้านจิตพิสัย หรือ เจตคติ เป็นพฤติกรรมที่ซ่อนอยู่ภายใน จะปรากฏ ออกมาเมื่อนักเรียน ได้แสดงออกมาให้เห็น ในการศึกษาต้องการที่จะเน้นให้ผู้เรียนมีสติปัญญา เฉลียวฉลาด รู้จักคิด รู้จักการแก้ไขปัญหา เน้นให้มีการพัฒนาพฤติกรรมทางด้านต่าง ๆ ซึ่ง บลูมและคณะ (Bloom et al , 1956: 10-24) ได้แบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้กลุ่มเจตพิสัย (Affective Domain) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ลักษณะนิสัย คุณธรรม ความสนใจ เจตคติ คุณค่าและค่านิยมแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การยอมรับ (Receiving) เป็นความสามารถในการรู้หรือความตั้งใจในการรับรู้
2. การตอบสนอง (Responding) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจ เต็มใจ และพอใจในสิ่งเร้า
3. การสร้างคุณค่า หรือค่านิยม (Value) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความรู้สึก หรือสำนึกในคุณค่าหรือคุณธรรมของสิ่งต่าง ๆ จนกลายเป็นความนิยมและเชื่อถือในสิ่งนั้น
4. การจัดระบบ (Organization) เป็นการจัดรวบรวมค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ เข้ามาเป็นระบบ
5. การมีลักษณะที่ได้จากค่านิยมหรือลักษณะนิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นนิสัยตามธรรมชาติ เป็นคุณลักษณะหรือนุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากระบบค่านิยมที่บุคคลยึดถือ

1.3.3 การจัดการเรียนการสอนดนตรีด้านทักษะพิสัย (Psycho- Motor Domain)

ทักษะพิสัยหรือการปฏิบัติ เป็นธรรมชาติของการเรียนการสอนวิชาดนตรี ซึ่งเป็นการฝึกทักษะดนตรีปฏิบัติ (Music Skills) และเนื้อหาสาระทางดนตรีที่ถูกสอนผ่านทักษะใดทักษะหนึ่งเสมอ ทักษะดนตรีปฏิบัติแบ่งออกเป็น การฟังดนตรี การเคลื่อนไหวตอบรับเสียงดนตรี การร้องเพลง การปฏิบัติเครื่องดนตรี การอ่านสัญลักษณ์ทางดนตรี การสร้างสรรค์ใหม่ทางดนตรี ซึ่งทฤษฎีของบลูมและคณะ (Bloom et al , 1956: 28) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการเรียนรู้กลุ่มทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ว่าเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวข้องกับ

ระบบทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย แบ่งย่อยออกเป็น 5 ขั้นตอน (ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์, ม.ป.ป: 12) ดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นการเลือกตัวแบบหรือตัวอย่างที่สนใจ
2. การทำตามแบบ (Manipulation) เป็นการลงมือกระทำตามแบบที่สนใจ
3. การมีความถูกต้อง (Precision) เป็นการตัดสินใจเลือกทำตามแบบที่เห็นว่าถูกต้อง
4. การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) เป็นการกระทำที่เห็นว่าถูกต้องนั้นอย่างเป็นเรื่องเป็นราวและต่อเนื่อง
5. การกระทำโดยธรรมชาติ (Naturalization) เป็นการกระทำจนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติโดยอัตโนมัติเป็นธรรมชาติ

2. สาระทั่วไป

2.1 การจัดการศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์

การจัดการศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์เป็นการศึกษา ซึ่งรวมทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาไว้ในสถาบันเดียวกัน พอสรุปได้ดังนี้ (สิริชัยชาญ-พิทักษ์บุญ, 2535: 3-5)

1. วิทยาลัยนาฏศิลป์ซึ่งขึ้นอยู่กับสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ สังกัดกรมศิลปากรนั้น เป็นเพียงหน่วยงานเล็ก ๆ หน่วยงานหนึ่งในกรมศิลปากร ในส่วนของกรมศิลปากรเองต้องรับผิดชอบงานอื่นอีกหลากหลายซึ่งนอกเหนือจากเรื่องการศึกษาไม่ใช่หน้าที่หลัก ผลงานที่ผ่านมารกรมศิลปากรจะเน้นเรื่องโบราณสถานเป็นสำคัญ
2. เมื่อเปรียบเทียบกับกรมอื่นๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ เช่น กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา หรือกรมฝึกหัดครู กรมต่างๆ เหล่านี้ดูแลเรื่องการศึกษาโดยตรงและกองที่อยู่ภายใต้การบัญชาของกรมเหล่านี้ก็ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาเป็นสายเดียวกัน
3. กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้มีนโยบายในการจัดการเรียนการศึกษาเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม (นาฏศิลป์, ดนตรี) โดยเฉพาะนอกจากจะแทรกอยู่ในแผนการศึกษา รวมทั้งอยู่ในนโยบายของการฝึกหัดครูเท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของกรมศิลปากร กองศิลปศึกษาและวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่จะต้องร่วมกันจัดวางหลักสูตร บริหารหลักสูตร และงานวิชาการ ซึ่งครอบคลุมทั้งวิชาสามัญ และการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจึงอยู่ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากร โดยมีกองศิลปศึกษาและวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่ง จัดการเรียนการสอนการบริหารงานต่างๆ อยู่ภายในขอบเขตที่จำกัดเท่านั้น

1. วิทยาลัยนาฏศิลป์ต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาทั้ง 3 ระดับ คือ นาฏศิลป์ขั้นต้น นาฏศิลป์ชั้นกลาง และนาฏศิลป์ชั้นสูง นักเรียนมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 13-23 ปี จัดว่าเป็นวัยเด็กจนถึงเยาวชน ซึ่งแตกต่างกันตามระเบียบว่าด้วยการแต่งกายตามระดับการศึกษา มีทั้งการแต่งกายของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาและวิทยาลัยนาฏศิลป์จึงมีความลำบากในการบริการนักเรียน

2. รูปแบบของการบริหารหลักสูตรซึ่งมีทั้งสายสามัญและสายศิลป์ สายสามัญนั้นใช้หลักสูตรเช่นเดียวกันกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และตอนปลายพุทธศักราช 2524 ส่วนสายศิลป์ทุกสาขาใช้หลักสูตรที่จัดทำโดยคณะจัดทำหลักสูตรกองศิลปศึกษา

2.1.1 หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527

วิทยาลัยนาฏศิลป์นับเป็นสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการชะลอการเปลี่ยนแปลงทางด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นสถานศึกษาที่ช่วยกระตุ้นให้คนไทยตระหนักถึงความเป็นไทย และเป็นสถานศึกษาที่สืบสานสายแห่งศิลปวัฒนธรรมของชาติ (ชนิต อยู่โพธิ์, 2537: 14) เพื่อศึกษาศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ทั้งไทยและสากล ให้อยู่ในระบบการเรียนการสอน โดยมีกรมศิลปากรเป็นผู้ดูแล (สมคิด โชติภวณิชย์, 2536: 27) เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2535: 1) จึงระบุนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 โดยมีหลักการเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่ต่อเนื่องจากหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง สำหรับหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูงจะเน้นศิลปะที่สูงขึ้นและเพิ่มวิชาการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพครูสอนศิลปะหรือประกอบอาชีพอิสระได้

2. มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ได้รับความชำนาญที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม หรือเป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

3. มุ่งให้ผู้เรียนใส่ใจแสวงหาความรู้ความจริงอยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ตระหนักในคุณค่าของธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรมและงานสร้างสรรค์ของมนุษย์

4. มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพ จินตนาการ รู้คุณค่าของนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ทุกรูปแบบทั้งไทยและสากล ให้ผู้เรียนรู้จักอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อันเป็นมรดกของชาติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

5. เน้นการผสมผสานความรู้ในทางทฤษฎี การปฏิบัติและเจตคติ ในสัดส่วนที่เหมาะสมที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างดี

6. มุ่งสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ศิลปะอันมีค่าของท้องถิ่นให้จรรโลงสืบไป

2.1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527

หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะวิชาชีพศิลปะด้านนาฏศิลป์-ดนตรี ทั้งไทยและสากลที่สูงยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเน้นคุณลักษณะและประสบการณ์ของการเป็นครู เพื่อใช้ประกอบอาชีพศิลปินและครูสอนศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจุดมุ่งหมายของการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ กิตติศิลป์ทั้งไทยและสากล สามารถปฏิบัติงานในด้านการสอนหรือการแสดงตามสาขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ดนตรี รู้จักเลือกสรรผลงานที่มีคุณค่าทางศิลปะ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวัน
3. เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความสำนึกในความเป็นคนไทย การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ชำรงรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบการปกครองของไทย
4. ให้เข้าใจพื้นฐานและปัญหาทางการเมืองเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นของประเทศและของโลกปัจจุบัน สามารถแก้ปัญหาโดยใช้วิจารณญาณได้อย่างเหมาะสม
5. เพื่อปลูกฝังและสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความมานะอดทน ความสำนึกในจรรยาอาชีพ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
6. ให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมอันเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษยชาติ เผยแพร่และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมชาติ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ
7. เพื่อส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มในงานศิลปะ สามารถสร้างผลงานในวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการแสดงออกอย่างอิสระ มีกิจนิสัยในการศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ สามารถวางแผนปฏิบัติงานและแก้ปัญหาคด้วยหลักวิชา รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นด้วยความเป็นธรรม

วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นสถาบันการศึกษา ที่ให้การศึกษาด้านวิชาสามัญและวิชาศิลปะการ ทั้งนี้กล่าวถึงภาคดุริยางค์ไทย ซึ่งประกอบด้วย วิชาเอกปี่พาทย์ เครื่องสายไทยและคีตศิลป์ไทย โดยมีจุดประสงค์กลุ่มวิชาชีพ สาขาดุริยางค์ไทยดังนี้

1. เพื่อให้สามารถบริหารงานด้านการบรรเลงทั้งอิสระ และร่วมกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย
- อำนาจการฝึกซ้อม ควบคุมการบรรเลง สามารถประดิษฐ์และบรรเลงเพลงลงในบทประพันธ์ได้อย่าง

เหมาะสม ตลอดจนสามารถบันทึกโน้ตเพลงต่างๆ ได้ อีกทั้งสามารถปรับและเทียบเสียงเครื่องดนตรีไทยได้ถูกต้อง และสามารถปฏิบัติงานตามสาขาวิชาที่เลือกศึกษา

2. เพื่อให้สามารถปฏิบัติการสอนในด้านวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพด้วยหลักวิชาการที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วางแผนและควบคุมงานอย่างรอบคอบ ประณีต รวดเร็ว ตรงต่อเวลา รู้จักแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล และมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่

4. เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจรรยาบรรณครู ระเบียบวินัย ความมานะ อดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร พัฒนาตนเอง ได้ก้าวหน้าและทันสมัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

จุดมุ่งหมายหลักสูตรต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติจนเกิดความชำนาญและสามารถถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้ เพื่อนำไปประกอบอาชีพ เสริมสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติได้ ดังนั้นหลักสูตรนาฏศิลป์แต่ละระดับจึงมีการเรียน โน้ตเพื่อประกอบการเรียนดนตรีปฏิบัติหรือเข้าใจพื้นฐานทางด้านดนตรีสากลอันนำไปสู่การเรียน ปฏิบัติตามสาขาที่ผู้เรียนเลือกดังนี้

1. หลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534) ได้ระบุในวิชา บังคับเลือก ในรายวิชา ทฤษฎีโน้ต – ร้องโน้ตให้กับผู้เรียนทุกคน จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนทุกสาขาวิชาตั้งแต่ระดับชั้นต้นปีที่ 1 ถึงชั้นต้นปีที่ 3 มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ โน้ตเพลง จังหวะ และโครงสร้างของโน้ตสากล

2. หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลางต้น พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534) ได้ระบุใน วิชาเลือกศิลปะตามสาขา ในรายวิชา ทฤษฎีศิลป์ให้กับผู้เรียนสาขาปี่พาทย์ เครื่องสายไทย คีตศิลป์ ไทยทุกคน จำนวน 6 รายวิชา ดังนี้

ทศท 111 การใช้โน้ต 1

1 คาบ / สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้ได้รับทักษะในการกระจายตัวโน้ตให้สัมพันธ์กับจังหวะ วิธีใช้ตัวโน้ต ตัวหยุด หลักการสังเกตเกี่ยวกับการใช้โน้ต ตลอดจนศัพท์ทางดนตรีที่ควรทราบ

ทศท 112 การใช้โน้ต 2 1 คาบ / สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้มีทักษะเกี่ยวกับการอ่านโน้ตในเครื่องหมายกำหนดจังหวะต่างไปจากปกติเช่น $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{8}$ เป็นต้น ให้มีทักษะในการเขียนโน้ตตามคำบอกหรือเสียงทำนองดนตรี ให้เรียนรู้ศัพท์ทางดนตรี เพิ่มเติมอีกประมาณ 25 คำ

ทศท 213 การใช้โน้ต 3 1 คาบ / สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้มีทักษะในการอ่านและเขียนโน้ตมากขึ้น เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเขียนโน้ต โดยสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาในภาคปฏิบัติ

ทศท 214 การใช้โน้ต 4 1 คาบ / สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเพื่อให้มีความชำนาญในการอ่านและเขียนโน้ต เปลี่ยนจากโน้ตไทย เป็นโน้ตสากล เปลี่ยนจากโน้ตสากลเป็นโน้ตไทย และรู้จักสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการศึกษเบื้องต้นของการประสานเสียง

ทศท 315 พื้นฐานดนตรีไทย 1 1 คาบ / สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดนตรีและขับร้อง การผสมวง ประเภทของการบรรเลงและขับร้อง ระดับเสียง และการเทียบเสียง การใช้ถ้อยคำและบทวรรณคดีที่เป็นเนื้อร้อง การฟังเสียงดนตรีไทยในรูปแบบต่าง ๆ ความหมายและประวัติเพลงบางเพลง

ทศท 316 พื้นฐานดนตรีไทย 2 1 คาบ / สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาศัพท์สังคีตบางคำที่ควรทราบ ประเภทเพลงทั้งเพลงหน้าพาทย์ เพลงเรื่อง เพลงมโหรี เพลงเสภา เพลงละคร และอื่น ๆ การใส่อารมณ์ในเพลงต่าง ๆ ขณะขับร้องและบรรเลงดนตรี การฟังเพลงไทย ความเข้าใจเพลง ภาษาต่าง ๆ ประวัตินักดนตรี นักร้อง และนักแต่งเพลงไทยที่สำคัญ องค์ประกอบของเพลงไทย

3. หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 ได้ระบุในวิชาบังคับภาคทฤษฎี ในรายวิชา ทฤษฎีโน้ตสากลให้กับผู้เรียนสาขาเป๊พาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทยทุกคน จำนวน 1 หน่วย การเรียน ดังนี้

คท 1205 ทฤษฎีโน้ตสากล ทฤษฎี 1 คาบ / สัปดาห์ / ภาค 1 หน่วยกิต
จุดประสงค์

1. สามารถอธิบายลักษณะและอัตราตัวโน้ตและให้สามารถอ่านโน้ตเพลงได้
2. สามารถใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ เครื่องหมายแปลงเสียง เครื่องหมายย้อนกลับในการบันทึกโน้ตได้ถูกต้อง
3. สามารถสร้างบันไดเสียงแบบต่าง ๆ ได้
4. สามารถอธิบายลักษณะโน้ต ในอัตราธรรมชาติและอัตราผสมได้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาลักษณะและอัตราของตัวโน้ต เครื่องหมายกำหนดจังหวะ เครื่องหมายแปลงเสียง เครื่องหมายย้อนกลับ วิธีสร้างบันไดเสียงแบบต่าง ๆ จังหวะอัตราธรรมชาติ และอัตราผสม

2.2 สัญลักษณ์ทางภาษาดนตรี

สุกรี เจริญสุข (2538: 22) กล่าวว่า ภาษาทำหน้าที่เป็นสื่อของการเรียนรู้ รูปแบบเป็นตัว กำหนดกระบวนการและแบบของความรู้ทางภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนประกอบ กัน ทางด้านดนตรีตัวโน้ตเป็นภาษา เพราะตัวโน้ตเป็นสัญลักษณ์ของภาษาที่สามารถเรียนรู้และ ถ่ายทอดได้จากการบอกเล่า การจำ การคิด โดยอาศัยการฟัง พูด อ่าน เขียน ตัวโน้ตไม่ใช่ดนตรี ตัวโน้ตเป็นสัญลักษณ์ของดนตรีเท่านั้น การเรียนรู้เรื่องตัวโน้ต จำตัวโน้ตได้ เป็นการเรียนรู้ศาสตร์ ของดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับฦรฑ์ สุทรจิตต์ (2537: 129) ที่กล่าวว่า ดนตรีเป็นภาษาหนึ่ง การอ่าน ภาษาดนตรีมีความสำคัญทำให้มีโอกาศเรียนรู้ดนตรีได้ไม่มีที่สิ้นสุด จุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่ง ในการสอนดนตรี คือความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีได้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้ เรียนรับรู้ดนตรีจากการฟังที่ควรได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กับทักษะดนตรีอื่น ๆ อย่างเป็นขั้น ตอน การสอนให้ผู้เรียนสามารถอ่านภาษาดนตรีหรือโน้ตดนตรีได้มีจุดมุ่งหมายของการอ่านดังนี้

1. การอ่านโน้ตดนตรีได้ ความมุ่งหมายหลักของการอ่านคือ การพัฒนาความสามารถด้าน การอ่านของผู้เรียน ให้มีความรู้ ทักษะในการอ่านโน้ตดนตรีได้ตามระดับความสามารถของผู้เรียน การเรียนดนตรีผู้เรียนควรอ่านโน้ตดนตรีโดยการร้องหรือการเล่นเครื่องดนตรีและเขียนโน้ตดนตรี ได้อย่างถูกต้องตามแบบแผน

2. การอ่านโน้ตดนตรีเมื่อเห็นโดยทันที เรียกว่า sight reading เป็นทักษะที่สำคัญช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ดนตรีได้รวดเร็วและเข้าใจดนตรีได้ดีขึ้น การอ่านโน้ตในลักษณะนี้เป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญในการอ่านสามารถอ่านโน้ตได้ทันทีเมื่อเห็นโน้ตเพลงครั้งแรก การอ่านในลักษณะนี้จัดเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน ผู้เรียนควรเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน

3. การเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบดนตรี ประกอบด้วยจังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบ และลักษณะของเสียงที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้สึก เพื่อความเข้าใจในบทเพลงนั้น ช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างมีความหมาย เป็นระบบและช่วยให้ผู้เรียนมีหลักในการอ่าน

4. การเล่นดนตรีหรือร้องเพลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนดนตรีโดยการอ่านโน้ตช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ดนตรีด้วยตนเองโดยตรงจากโน้ตดนตรี ทำให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความต้องการของผู้ประพันธ์เพลงที่บันทึกเสียงดนตรีเป็นภาษาเขียนไว้เป็นเสียงดนตรีออกมา การฝึกฝนการร้องเพลงหรือการเล่นดนตรีตามโน้ตเพลง ทำให้ผู้เรียนระมัดระวังไม่ให้เกิดการเล่นหรือการร้องผิดเพี้ยนไป เพราะสามารถตรวจสอบกับโน้ตเพลงได้ตลอดเวลา ถ้าผู้เรียนดนตรีไม่สามารถอ่านโน้ตได้เลย การเรียนจากความจำเพียงอย่างเดียวอาจเกิดข้อผิดพลาดได้จากการลืมที่เกิดขึ้นเสมอในการเรียนรู้ ประสบปัญหาในการเรียนทำให้การฝึกฝนไม่มีประสิทธิภาพ

5. ช่วยในการเรียนดนตรีระดับสูงต่อไป การอ่านโน้ตดนตรีเป็นทักษะพื้นฐานที่ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยในการเรียนดนตรีระดับสูงให้มีประสิทธิภาพ

6. การเขียนภาษาดนตรี การอ่านโน้ตจัดเป็นการเปลี่ยนสัญลักษณ์ของภาษาเขียนเป็นเสียงดนตรี หรือการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเปลี่ยนเสียงดนตรีเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงได้

การอ่านและการเขียนโน้ตมีความสำคัญในการเรียนดนตรี โดยเฉพาะดนตรีไทยลักษณะการเรียนเป็นการใช้ความจำในการต่อเพลงจากครูผู้สอน เพราะลักษณะของดนตรีไทยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดแปรทำนองหลักอยู่เสมอ การบรรเลงดนตรีแต่ละครั้งจึงมีความแตกต่างกันไป ผู้เรียนดนตรีไทยใช้ประโยชน์ของโน้ตในการอ่านและการเขียนเพื่อบันทึกตัวโน้ตกันลืมและใช้ทบทวนเพลงที่เรียนมาแล้ว

ฮอว์นบี เกทเทนบี และเวคฟิลด์ (Hornby, Gatenby and Wakefield 1963: 644) กล่าวว่าโน้ตมีความสำคัญมากสำหรับดนตรีในทุกรูปแบบ เช่นการศึกษา การประกอบอาชีพและความบันเทิง เริงรมย์ต่าง ๆ โน้ตสากลช่วยเก็บเสียงดนตรีไว้ได้นานโดยไม่ผิดเพี้ยนและสามารถนำเสียงดนตรีไปแลกเปลี่ยนได้ทั่วโลก การเรียนดนตรีต้องเริ่มด้วยการเรียนโน้ตสากลเพื่อวางรากฐานตั้งแต่ระดับประถมศึกษาในชั้นแรก แล้วเรียนต่อเนื่องในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาตามแบบฉบับนั้นได้ คือยากขึ้นตามลำดับ

สมชาย อมระรักษ์ (2542: 121) กล่าวว่าโน้ตเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงดนตรีใช้บันทึกเสียงของคนตรี เช่น เสียงของจังหวะ เสียงของทำนอง เสียงของบทเพลง เป็นต้น ผู้ที่ไม่เข้าใจโน้ตสากล จะไม่สามารถศึกษาวิชาดนตรีให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ การใช้สัญลักษณ์หรือสัญญาณมือแทนระดับเสียงดนตรีในการสอนมีจุดมุ่งหมายคือ

1. เพื่อให้อ่านสัญลักษณ์ง่าย ๆ แทนเสียงดนตรี ซึ่งเป็นพื้นฐานนำสู่การอ่านโน้ตต่อไป
2. เพื่อให้สามารถสร้างสัญลักษณ์แทนเสียงดนตรีง่าย ๆ ได้
3. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. เพื่อฝึกความจำ
5. เพื่อฝึกประสาทในการรับฟัง
6. เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจดนตรียิ่งขึ้น

2.3 ประวัติและความเป็นมาของตัวโน้ต

2.3.1 ความเป็นมาของโน้ตสากล

ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 10 และต้นคริสต์ศตวรรษที่ 11 เป็นยุคของการฟื้นฟูศิลปวิทยา ชาวอิตาเลียนชื่อ กวีโด อเรสโซ (Guido Arezzo) เกิดเมื่อ ค.ศ. 994 ตายเมื่อ ค.ศ. 1050 ได้มีการค้นคว้าหาวิธีการการบันทึกโน้ตขึ้นแทนเสียงขับร้องและเสียงดนตรีโดยกำหนดเครื่องหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการบันทึกทำนองเพลง สำหรับการบันทึกโน้ตแสดงความสั้น – ยาวของเสียง เครื่องกำหนดจังหวะเพื่อแสดงสัดส่วนของเสียง โดยจัดลำดับของเสียงเป็นเครื่องหมายในการบันทึกทำนองเพลง (สุดใจ ทศพร, 2518: 5) การบันทึกเสียงเพลงเป็นตัวโน้ต (Note) มีกำเนิดมาจากบทเพลงเก่าแก่ภาษาละตินเป็นเพลงใช้สวดเกี่ยวกับศาสนาโดยใช้อักษรที่เรียกว่า “เนอุม” (คิตกรจ.มงคลขจรและสาทิศ, 2503: 12) นับเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้สัญลักษณ์ของเสียงดนตรี นิวสัน (Newson, 1969: 7) ได้กล่าวว่าตัวโน้ตที่ใช้ครั้งแรกมีอยู่ 6 ตัว อยู่ในบทเพลงที่ชื่อว่า ฮิมน์ จอห์น (Hymn to St. John) คือ Ut Queant Laxis Re sonare Fibris Mire Gestorum Famuli Tuorum Solve Polluti Labil Reatum โดยใช้พยางค์แรกของวรรคนั้นมีระดับเสียงสูงกว่ากัน 1 ขั้นเสมอเมื่อเทียบเสียงขึ้นไปตามลักษณะตามขั้นบันได เป็นพื้นฐานในการอ่านโน้ตสากลระบบทอนิก ซอล – ฟา (Tonic Sol-Fa) จากีอบ (Jacobs, 1970: 266) ให้ความหมายของทอนิก ซอล – ฟา ว่าเป็นการบันทึกเสียงดนตรีโดยใช้อักษรต่าง ๆ เช่น ตัวพยัญชนะ ตัวสระ หรือตัวเลข ต่อมา มีการตัดโน้ตบางตัวให้ออกเสียงง่ายขึ้นและเพิ่มโน้ตตัวที่ 7 เข้าไปเป็นโด เร มี ฟา ซอล ลา ที จนถึงปัจจุบัน

การเทียบเสียงของตัวโน้ตตามลักษณะของบันไดบันไดนั้น เรียกว่า บันไดเสียง (Sca) ที่เป็นมาตรฐานสากล คือ บันไดเสียงไดทอนิก (Diatonic Sca) พาล์มเมอร์ (Palmer, 1968: 14-15) ได้กล่าวถึงบันไดเสียงไดทอนิกว่า เป็นบันไดเสียงที่บันทึกรี้อยตามลำดับที่เส้นและช่องสลับกันบนบรรทัด 5 เส้น โดยมีชื่อไม่ซ้ำกันในช่วง 7 ตัว ในช่วงเสียงหรือระยะขั้นคู่ 8 ประกอบด้วยเสียง โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด แต่ละเสียงมีช่วงห่างกัน 2 ลักษณะ คือ ห่างกัน 1 เสียงเต็มและครึ่งเสียง พระเจนดุริยางค์ (2497: 163-164) กล่าวถึงบันไดเสียงของไทยว่ามีลักษณะคล้ายกับบันไดเสียงไดทอนิก ผิดกันที่การแบ่งช่วงห่างของแต่ละเสียงไม่ตรงกัน คือบันไดเสียงของไทยแบ่งช่วงห่างเท่ากันทุกเสียง ทำให้เสียงในช่วงกลางไม่ตรงกับบันไดเสียงไดทอนิก ดังนั้นสำเนียงของเพลงไทยและเพลงสากลจึงไม่กลมกลืนกัน

2.4 ประเภทและลักษณะการบันทึกโน้ตเพลง

ดนตรีเป็นภาษาสากล ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่เหมือนกันในด้านอารมณ์ โดยมีวิธีและลักษณะในการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยเครื่องหมายในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับและรับรู้ถึงความหมายของสัญลักษณ์นั้น ๆ เครื่องหมายที่ใช้ในดนตรีเป็นแบบแผนเดียวกันเรียกว่า “โน้ต” (วิรัช ชุขสูงเนิน, 2527: 197) การใช้โน้ตเพื่อบันทึกบทเพลงจึงมีลักษณะและวิธีการที่แตกต่างกันเพื่อความสะดวกและง่ายต่อการแปลความหมาย ทางด้านดนตรีไทยมีการใช้โน้ตเพื่อบันทึกความจำหลายลักษณะดังนี้

1. การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบอักษร
2. การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบเลขาสังคีตย์ หรือตัวเลข 4 ตัว
3. บันทึกรโน้ตเพลงไทยระบบตัวเลข 9 ตัว
4. การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบเซอเว
5. การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบโน้ตสากล

2.4.1 การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบอักษร

ระบบการบันทึกโน้ตตัวอักษรเป็นระบบเก่าแก่ที่สุดและเกิดขึ้นโดยคนไทย คือ พันโทพระอภัยพลรบ (พลอย เพ็ญกุล พ.ศ. 2403-2459) บุตรชายคนที่ 4 ของเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรงคขุนนางสมัยรัชกาลที่ 4 ได้แต่งหนังสือเรื่องดนตรีวิทยาขึ้นทูลเกล้าในปี พ.ศ. 2451 ได้กล่าวถึงการคิดระบบโน้ตตัวอักษรเพื่อใช้ประกอบในหนังสือดนตรีวิทยาให้เป็นระบบที่สามารถอ่านและศึกษาตามแบบไทย เพราะเห็นว่าคนไทยอ่านโน้ตสากลไม่ออก และระบบโน้ตสากลนั้นซับซ้อนยากต่อการเข้าใจหลักการของโน้ตตัวอักษรในหนังสือดนตรีวิทยามีแนวคิดดังนี้

“...วิธีใช้พยัญชนะเป็นเครื่องหมายเสียง แลใช้ระยะส่วนแบ่งเป็นส่วนคำเน้นหรือจังหวะของเสียงนี้ เป็นวิธีของท่านซอน เกอร์เวิน (John Curwen) ชาวอังกฤษได้คิดขึ้นเป็นต้นเดิมสำหรับให้หมายเสียงขั้บร้อง เรียกว่า ตอนิก ซอล – ฟา โนเตชั่น (Tonic Sol – Fa Notation) คือ พยัญชนะหมายตั้งเสียง แลเสียงตั้งหรือเสียงคั่นส่วนของทางเครื่องดนตรีทุกทาง...”

(พระอภัยพลรบ, 2453: 25 อ้างถึงในพจนานุกรมศิลปวิทยา, 2543: 188)

ตัวอักษรย่อที่ใช้ในการบันทึกโน้ตเพลง เป็นชื่อย่อมาจากโน้ตสากลซึ่งดัดแปลงมาใช้เป็นแบบไทย คือ กำหนดให้ใช้ ด. เด็ก แทนเสียง โด , ร. เรือ แทนเสียง เร , ม. ม้า แทนเสียง มี , ฟ. ฟัน แทนเสียงฟา , ซ. โซ่ แทนเสียง ซอล , ล. ลิง แทนเสียง ลา , ท.ทหาร แทนเสียง ซี โน้ตชนิดนี้สามารถใช้ได้กับเครื่องดนตรีทุกชนิด เช่น ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ย ระนาด หรือฆ้องวง เป็นต้น สมพงษ์ กาญจนผลิน (2537: 31) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การบันทึกโน้ตตัวอักษรคือ เสียงเครื่องดนตรีไทยเปรียบเทียบกับเสียงแบบสากล มีอยู่ 7 เสียง คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ซี อักษรที่ใช้แทนเสียงจึงมี 7 ตัว ดังนี้

ด	แทน	โด
ร	แทน	เร
ม	แทน	มี
ฟ	แทน	ฟา
ซ	แทน	ซอล
ล	แทน	ลา
ท	แทน	ซี

รูปแบบการบันทึกตัวโน้ต

2.1

ร ม ฟ ซ	ซ ล ท ด
---------	---------

2.2

- ม - ซ	- ล - ด
---------	---------

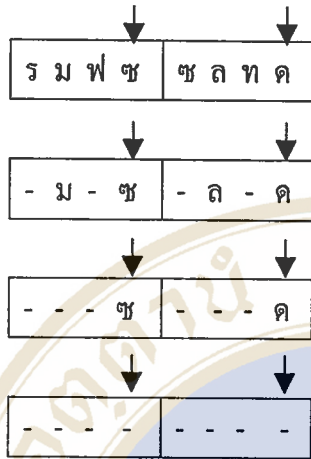
2.3

- - - ซ	- - - ด
---------	---------

2.4

- - - -	- - - -
---------	---------

จังหวะหนักจะตกที่ตัวโน้ตตัวสุดท้ายของห้อง

การบันทึกโน้ตระบบโน้ตตัวอักษรเป็นการบันทึกตามแบบดนตรีสากลเป็นหลัก โดยได้รับความนิยมนิยมและใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบัน เพราะสามารถบันทึกโน้ตได้ทุกเครื่องดนตรีโดยมีการดัดแปลงการบันทึกกับโน้ตแบบอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะเพลงไทยซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างโน้ตตัวอักษรกับโน้ตแบบอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น เช่นการบันทึกโน้ตแบบแยกสายเอกและสายทุ้ม

2.4.2 การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบโน้ตแบบเลขาสังคีตย์

การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบโน้ตแบบเลขาสังคีตย์ของดุริยบรรณหรือแบบโน้ตตัวเลข 4 ตัว ผู้คิดประดิษฐ์โน้ตตัวเลข 4 ตัว คือ ขุนเจริญดนตรีการ (เจริญ โรหิตโยธิน) อดีตหัวหน้าแผนกดุริยางค์ไทย กรมศิลปากร และครูสาย ดุริยางกูร ดีพิมพ์ออกเผยแพร่ เมื่อ พ.ศ. 2470 ได้วิวัฒนาการตัวโน้ตดัดแปลงมาจากการบันทึกโน้ตแบบตัวเลข 9 ตัว ของหลวงประดิษฐไพเราะ(ศร ศิลปบรรเลง) ได้รับความนิยมนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายในหมู่นักดนตรีไทยที่ชอบฝึกหัดหรือบรรเลงเพลงไทย (สังัด ภูเขาทอง, 2534: 13-15) การบันทึกโน้ตแบบเลขาสังคีตย์เป็นโน้ตของเครื่องดนตรีในกลุ่มเครื่องสาย ซอด้วง ซออู้ และจะเข้ โดยใช้ตัวเลข 0 ถึง 4 แทนตำแหน่งการวางนิ้วบนสาย ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2464 รัชทายาทเครื่องดนตรีของ ดุริยบรรณได้พิมพ์โน้ตออกจำหน่ายใช้ชื่อว่า “เลขาสังคีตย์” ได้รับความนิยมนิยมมาก และนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2471 โดยพิมพ์หน้าปกของสมุดโน้ตว่า “โน้ตเลขาสังคีตย์” ฉบับทูลเกล้าฯถวาย (พูนพิศ อมาตยกุล, 2532: 154) ระบบโน้ตแบบเลขาสังคีตย์เป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดนตรีไทยในระดับหนึ่ง โดยมีการกำหนดวรรคเพลงและแบ่งการกันห้องให้เป็นมาตรฐานแบบปัจจุบัน คือ การแบ่งห้องโน้ตออกเป็น 8 ห้องต่อ 1 บรรทัด มีการแบ่งจังหวะถึงและจังหวะทับ

ในแต่ละห้องโน้ตอย่างชัดเจน ลักษณะของโน้ตแบบเลขาสังคีตยันั้นเป็นแบบบรรทัดโน้ต 2 แนว และวางตำแหน่งของนิ้วด้วยระบบตัวเลขจึงเรียกว่า “เลขาสังคีตยั” (พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์, 2543: 196) ในหนังสือโน้ตเลขาสังคีตยั ฉบับแปลจากตำราของดุริยบรรณ (2472: 1) ได้อธิบายลักษณะการบันทึกโน้ตแบบเลขาสังคีตยัไว้ดังนี้

อธิบายเครื่องหมาย

ผู้ที่หัดสีซอตามเครื่องหมายต้องจับซอไปด้วยจึงจะเข้าใจง่าย
นิ้วและเสียงของเครื่องหมาย

0 แทนเสียงสายเปล่าหรือเปิดนิ้วหมด

1 แทนเสียงปิดนิ้วชี้

2 แทนเสียงปิดนิ้วกลาง

3 แทนเสียงปิดนิ้วนาง

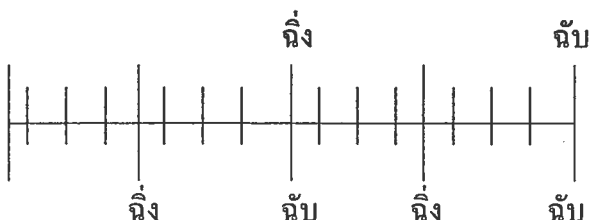
4 แทนเสียงปิดนิ้วก้อย

เลข 0 1 2 3 4 นี้ ถ้าตัวใดอยู่บนเส้นนอนตรงของตารางตัวนั้นเป็นเสียงของสายเอก ตัวใดอยู่ใต้เส้นนอนตรงของตารางตัวนั้นเป็นเสียงของสายทุ้ม เช่น 0 1 2 3 4 ดังนี้ให้สีสายเอก

และ 0 1 2 3 4 ดังนี้ให้สีสายทุ้ม

จังหวะ

ดนตรีจะต้องอาศัยจังหวะเป็นหลัก คือ สำหรับประจำเสียงสั้นยาวของดนตรี มีจังหวะเป็น 3 อย่าง ดังนี้

จังหวะช้าโดยมากมักใช้กับร้อง

จังหวะปานกลาง

จังหวะเร็ว

วิธีนับจังหวะดังตัวอย่างข้างนี้ คือ ช้า, กลาง, เร็ว ตามที่อักษรบอกประจำอยู่ที่ตารางนั้น (จังหวะช้า) ต้องนับแต่ช่องตาราง 1 – 8 เป็น (ฉิ่ง) และนับต่อไปอีก 8 ช่องเป็น (ฉับ) (จังหวะปานกลาง) นับแต่ช่อง 1 – 4 เป็น (ฉิ่ง) และต่อไปอีก 4 ช่องเป็น (ฉับ) จังหวะเร็วหรือจังหวะเก็บก็นับวิธีเดียวกัน วิธีจังหวะจึงตามที่กล่าวมาแล้วนั้น อาศัยแต่พอเป็นเค้าใบแบบตารางนี้สำหรับผู้แรกศึกษาในขั้นต้น เพื่อเป็นทางสังเกต จากลักษณะการบันทึกโน้ตแบบเลขาสังคีตย์ได้รับการยอมรับและบันทึกต่อมาจนถึงปัจจุบัน ในระบบการเรียนการสอนดนตรีไทย สมพงษ์ กาญจนผลิน (2537: 30) ได้กล่าวถึงการบันทึกโน้ตระบบตัวเลขว่าระบบตัวเลขที่ใช้แต่ละเครื่องมือประเภทต่าง ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกันเพียงแต่มีการใช้ตัวเลขที่แตกต่างกันเท่านั้น สำหรับการบันทึกโน้ตด้วยระบบตัวเลขมีหลักเกณฑ์การบันทึกดังนี้

1. โน้ตหนึ่งบรรทัดมีโน้ตอยู่ 8 ห้องเพลง

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

2. ในหนึ่งห้องเพลงปกติบรรจุตัวโน้ต 4 ตัว (อาจบรรจุมากกว่าหากการบรรเลงนั้นมีลักษณะพิเศษ)

1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

3. จังหวะตกหรือจังหวะหนักจะตกที่ตัวโน้ตตัวสุดท้ายของจังหวะเพลง

↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

หลักการของโน้ตเลขาสังคีตย์หรือโน้ตตัวเลขถือเป็นมาตรฐานของโน้ตไทยในปัจจุบันซึ่งสามารถประสมกับโน้ตตัวอักษรของพระอภัยพรบได้เพราะมีลักษณะการบันทึกคล้ายคลึงกันและสะดวกต่อการบันทึกโน้ตของแต่ละเครื่องดนตรี เช่น ระนาดเอก , ซอสามสาย เป็นต้น ดังนั้นโน้ตทั้งสองระบบมีการผสมผสานกันจนกลายมาเป็นมาตรฐานของระบบโน้ตไทยในปัจจุบัน

2.4.3 การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบตัวเลข 9 ตัว

การบันทึกโน้ตเพลงไทยแบบโน้ต 9 ตัว เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2456 โดยหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เนื่องจากการเรียนการสอนดนตรีในสมัยนั้น เรียนด้วยการใช้ความจำ ครูผู้สอนต้องทำการสอนดนตรีหลายอย่างและมีเวลาจำกัด หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จึงคิดเครื่องหมายช่วยความจำโดยใช้ตัวเลข เลข ๑ ถึงเลข ๕ สำหรับซอด้วง ซออู้ ขลุ่ย เลข ๑ ถึงเลข ๑๒ สำหรับจะเข้ โดยเริ่มใช้สอนในโรงเรียนราชินีปากคลองตลาดเป็นแห่งแรกในประเทศไทย และ

ใช้สอนในโรงเรียนเทพศิรินทร์ในเวลาต่อมา (จีน ศิลปบรรเลง, 2534: 238) โน้ตในสมัยแรกมีลักษณะดังนี้

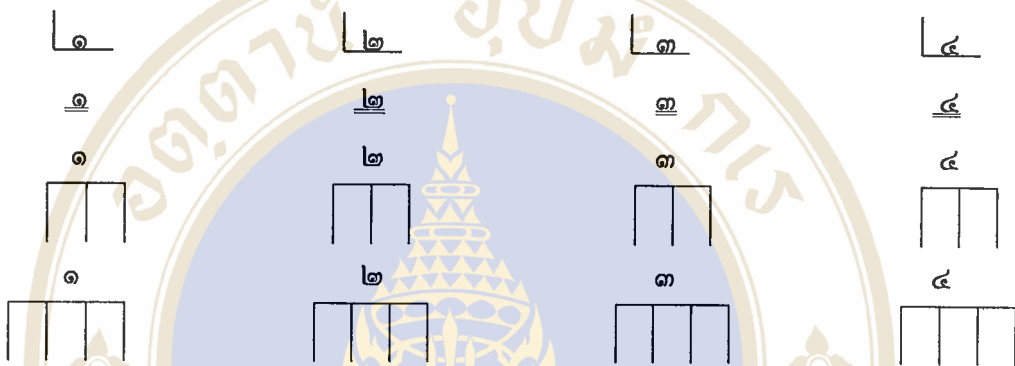
๑ ๒ ๓ ๔

๕ ๖ ๗ ๘

๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒

๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖

ลักษณะการบันทึกคือ

เขียนเลขติดกัน ๔ ตัว = ๑ ๒ ๓ ๔ แปลว่าให้พอกับการเคาะจังหวะ ๑ ที

แปลว่า ตัว ๑ เท่ากับการเคาะจังหวะ ๑ ที

แปลว่า ตัว ๑ ทำซ้ำ ๒ ตัว เคาะจังหวะ ๑ ที

แปลว่า ตัว ๑ ทำซ้ำ ๓ ตัว เคาะจังหวะ ๑ ที

แปลว่า ตัว ๑ ทำซ้ำ ๔ ตัว เคาะจังหวะ ๑ ที

ต่อมาได้มีการแก้ไขวิธีการเขียนเพื่อให้ดูสะดวก สังเกตจังหวะง่ายขึ้น คือ

๑ เป็น ๑ , ๑ เป็น ๑๑ , ๑ เป็น ๑๑๑ , ๑ เป็น ๑๑๑๑

เขียนเลขติดกัน ๔ ตัว = ๑ ๒ ๓ ๔ แปลว่าให้เท่ากับการเคาะจังหวะ ๑ ที โดยกำหนดให้ ๑ บรรทัดแบ่งออกเป็น ๘ ห้อง เขียนเลขห้องละ ๔ ตัว หากมีคำอธิบายเพิ่มเติมก็เขียนกำกับไว้ เช่น เพลงเชิดจีน ดั่งว่า ๕ ๖ ๕ ๔ ๕ ๖ ๕ ๔ อู้ว่า ๓ ๔ ๓ ๒ ๓ ๔ ๓ ๒ ว่าสองหน ดั่งว่า ๒ ๓ ๓ ๒ ๔ ๓ ๕ ๔ อู้ว่า ๓ ๒ ๕ ๔ ๓ ๒ ๓ ๒ ว่าสองหน

เครื่องหมายที่เป็นตัวเลขแบบนี้ภายหลังเรียกว่าการบันทึกโน้ตแบบตัวเลข ๕ ตัว ซึ่งสามารถใช้ได้กับดนตรีไทยโดยเฉพาะเครื่องสายไทย โดยการใช้โน้ตให้สัมพันธ์กับตัวเลข มีหลักเกณฑ์และวิธีการ คือจำตัวเลขให้ตรงกับโน้ต ซึ่งหลักการวางโน้ตให้ตรงกับตัวเลขมีดังนี้ (สำหรับการฝึกหัดซอด้วงและซออู้)

เลข ๑	สี่สายใหญ่ (สายทุ้ม) ไม่กดโน้ต
เลข ๒	สี่สายใหญ่ (สายทุ้ม) กดโน้ตชี้
เลข ๓	สี่สายใหญ่ (สายทุ้ม) กดกลาง
เลข ๔	สี่สายใหญ่ (สายทุ้ม) กดนิ้วนาง
เลข ๕	สี่สายเล็ก (สายเอก) ไม่กดโน้ต
เลข ๖	สี่สายเล็ก (สายเอก) กดโน้ตชี้
เลข ๗	สี่สายเล็ก (สายเอก) กดนิ้วกลาง
เลข ๘	สี่สายเล็ก (สายเอก) กดนิ้วนาง
เลข ๙	สี่สายเล็ก (สายเอก) กดนิ้วก้อย

การใช้โน้ตก้อยใช้สำหรับกดเฉพาะสายเอกเท่านั้น ไม่นิยมกดสายทุ้มนอกจากในบางกรณี เช่น การบรรเลงเพลงเดี่ยว

2.4.4 การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบเชอเว (Cheve')

การบันทึกโน้ตแบบเชอเว (Cheve') ให้ความสะดวกในขั้นแรกเริ่มเรียนดนตรีไม่สามารถบันทึกบทเพลงที่ละเอียดและพิสดารในขั้นสูง ๆ เท่าเทียมกับการใช้การบันทึกเป็นโน้ต เพราะฉะนั้นแบบตัวโน้ตนี้จึงเป็นแบบมาตรฐานของการศึกษาดนตรี (พระเจนดุริยางค์, 2523: 3) โดยมีลักษณะดังนี้

1. ระดับเสียงต่าง ๆ ในขั้นของบันไดเสียง “โดเมเจอร์” เป็นหลักอาศัยตัวเลขออกชื่อแทนตัวโน้ตดังนี้

1	2	3	4	5	6	7	i
โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ซี	โด

ให้สังเกตระยะขึ้นเสียงระหว่าง 34 และ 7i ว่าเป็นครึ่งเสียงนอกนั้นห่างกันครึ่งเสียงเต็ม

2. ก) ตัวเลข 1 ถึง 7 หมายถึงระดับเสียงของบันไดเสียงธรรมชาติ
ข) ตัวเลขที่มีจุดเบื้องบน หมายถึงระดับเสียงสูง
ค) ตัวเลขที่มีจุดเบื้องล่าง หมายถึงระดับเสียงต่ำ
3. ก) เลขตัวหนึ่ง ๆ มีอัตราเท่ากับ 1 จังหวะ
ข) จุฑนา . ที่ใช้ประตามหลังตัวเลข หมายถึงให้ขีดเสียงของตัวเลขนั้นออกไป มีค่าเท่ากับตัวเลขหนึ่งตัว
ค) ตัวหยุดหมายด้วยเลข 0 ถ้าจะขีดเสียงตัวหยุดก็ให้ประด้วยจุฑนาเช่นเดียวกับข้อ 2
4. ส่วนย่อยถึงจังหวะหรือตัวเข้บ่ตหนึ่งชั้น หรือ 2 ตัวต่อ 1 จังหวะใช้ขีดพาดเหนือตัวเลข 1 ขีด หากย่อยลงไปเป็นตัวเข้บ่ต 2 ชั้น ก็ใช้ขีดพาดเหนือตัวเลข 2 ขีด
5. เสียงที่ต้องเพี้ยนสูงขึ้นไปครึ่งเสียง ใช้ขีดผ่าตัวเลขจากขวามาซ้าย เช่น $\frac{4}{4}$ และเสียงที่ต้องเพี้ยนต่ำลงมาครึ่งเสียงใช้ขีดผ่าตัวเลขจากซ้ายมาขวา เช่น $\frac{4}{4}$
6. จะใช้เสียงในระดับใดก็ตาม ตัวโตนิก หรือตัวหลักของบันไดนั้นหมายเป็นเลข 1 และขั้บร้อ้งเป็นเสียง “โด” เสมอไป นอกจากนั้นอนุโลมตาม

ตัวอย่าง การบันทึกเพลงสรรเสริญพระบารมีตามแบบ “เชอเว”

$$\begin{array}{c} \text{จังหวะ } \frac{4}{4} \quad \left| \begin{array}{cccc} 1 & \cdot & 2 & 1 \end{array} \right| \left| \begin{array}{cccc} 2 & 3 & 1 & \cdot \end{array} \right| \left| \begin{array}{cccc} 1 & \cdot & \cdot & 0 \end{array} \right| \left| \begin{array}{cccc} 1 & \cdot & 7 & 1 \end{array} \right| \left| \begin{array}{cccc} 7 & 1 & 3 & 2 \end{array} \right| \left| \begin{array}{cccc} 2 & \cdot & \cdot & 0 \end{array} \right| \\ \\ \left| \begin{array}{cccc} 2 & 3 & 2 & 3 \end{array} \right| \left| \begin{array}{cccc} 1 & 2 & 3 & 1 \end{array} \right| \left| \begin{array}{cccc} 2 & 3 & 1 & 2 \end{array} \right| \left| \begin{array}{cccc} 3 & \cdot & \cdot & 0 \end{array} \right| \end{array}$$

2.4.5 การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบโน้ตสากล

ระบบโน้ตสากล คือระบบที่เป็นมาตรฐานและนิยมในหมู่นักดนตรีในปัจจุบัน เพราะสามารถครอบคลุมเสียงของโน้ต ทำนองเพลงและลักษณะของบันไดเสียง (Key) เป็นระบบที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย มีการนำมาบันทึกเป็นดนตรีไทยตามหลักฐานของการบันทึกโน้ตสากลเริ่มมีมาแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ปรากฏหลักฐานในจดหมายเหตุของ ลา ลูแบร์ ราชทูตราชทูตจากฝรั่งเศสผู้บันทึกเพลงไทยแบบโน้ตสากลเป็นคนแรก (จดหมายเหตุของ ลา ลูแบร์ อ้างถึงในพงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์, 2543: 202) ไม่ได้ระบุชื่อเพลง เพียงบันทึกไว้ว่า

A Siamese Song มีเนื้อร้องขึ้นต้นด้วย “สายสมรเอ...” จึงเรียกกันว่า เพลง “สายสมร” อาจารย์มนตรี ตราโมท ได้ถอดเนื้อร้องออกเป็นภาษาไทยดังนี้ “สายสมรเอ ลูกประคำซ้อนเถื่อ ขอแนบเนื้ออ่อน เสียงที่นอนในเอย เพลงนี้ก็เจ้าเอยเพลงใด เพลงระบำหรือเจ้าเอยชาวใต้ เพลงนี้ก็เท่า

เอ๋ย เพลงชอนะเอ๋ย พี่เอ๋ยหวังละจะเชย จะเอื้องก้ำอย่าง นางช่าง จะเลี้ยวจะเดินเอ๋ย” จากหลักฐานดังกล่าวเป็นการบันทึกโน้ตเพลงไทยเป็นโน้ตสากล แต่ไม่ปรากฏ หลักฐานว่ามีการบรรเลงเพลงไทยด้วยเครื่องดนตรีสากลในสมัยกรุงศรีอยุธยา (สันทัด ตันชนันท์, 2538: 1)

บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ เล่ม 5 ของสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ประทานพระยาอนุমানราชชน (2506: 15-27) กล่าวว่าสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสเมืองสิงคโปร์และเมืองเบตาเวีย มีการเป่าแตรถวายคำนับรับเสด็จเป็นเพลงสรรเสริญพระบารมีตามธรรมเนียมยุโรป สันนิษฐานว่าโน้ตเพลงไทยเริ่มมีขึ้นใน พ.ศ. 2413 โดยได้แบบอย่างมาจากการบันทึกโน้ตของชาวตะวันตก โน้ตสากลจึงเริ่มมีการแพร่หลาย และจากบทความในหนังสืองานสังคีตศิลป์ของกรมศิลปากร (2494: 41-53) บันทึกไว้เกี่ยวกับการบันทึกโน้ตเพลงไทยเป็นสากลเป็นครั้งแรกในสยามประเทศ เป็นพระดำริของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ผู้ริเริ่มให้จัดทำขึ้น ณ ท้องพระโรงวังวรดิศ ตั้งแต่วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473 โดยหม่อมเจ้าหญิงพัฒนายุ ดิศกุลเป็นผู้อำนวยความสะดวก และพระเจนดุริยางค์เป็นผู้อำนวยความสะดวกโน้ต จนถึง พ.ศ. 2475 จึงหยุดชะงักไป ต่อมา วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2479 การบันทึกโน้ตเพลงไทยได้เริ่มบันทึกเป็นครั้งที่ 2 ณ โรงโขนหลวง สวนมิกวัน เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงตามตัวโน้ตที่จดไว้ให้คณะกรรมการฟังและตรวจสอบในครั้งนั้นเป็นเครื่องบรรเลงประเภทดนตรีสากลคือ

1. แฉวปีโน ใช้บรรเลงด้วยไวโอลินกับวิโอลา
2. แฉวระนาดเอก ใช้บรรเลงด้วยเปียโน
3. แฉวระนาดทุ้มไม้ ใช้บรรเลงด้วยเปียโน (ต่ำ คู่ 8)
4. แฉวระนาดทุ้มเหล็ก ใช้บรรเลงด้วยเปียโน (ต่ำ คู่ 8)
5. แฉวฆ้องวงใหญ่ ใช้บรรเลงด้วยระนาดทองเหลืองฝรั่ง
6. แฉวฆ้องวงเล็ก ใช้บรรเลงด้วยเชลลีสต้า

พ.ศ. 2479 – 2480 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ครูจางวางทั่วเป็นกรรมการตรวจสอบเพลงไทย เพลงสำคัญ ๆ และเพลงเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับคณะนักดนตรีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน โดยมีหลวงวิจิตรวาทการเป็นประธาน (กรมศิลปากร, 2524: 23) งานบันทึกและตรวจสอบเพลงไทยดังกล่าวเท่ากับการตั้งคณาพระคัมภีร์แห่งดุริยางค์ไทย การบันทึกและตรวจสอบเพลงไทยเป็นโน้ตสากลทำต่อเนื่องมาจนถึง พ.ศ. 2484 จึงล้มเลิกไป เจ้าหน้าที่เก็บรักษาต้นฉบับไว้ที่กองการสังคีตกรมศิลปากร จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเขียนไว้ด้วยดินสอดำบนกระดาษอัดสำเนา ซึ่งง่ายต่อการชำรุดและเสียหายอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการบำรุงรักษาโน้ตเพลงไทยให้คงอยู่ตลอดไป ใน พ.ศ. 2497 และ พ.ศ. 2498 กรมศิลปากรได้จัดทำโน้ตเพลงชุด “โหมโรงเย็น” และชุด “ทำขวัญ” ขึ้นตามลำดับ ต้นฉบับโน้ตเพลงไทยที่

ยังไม่ได้จัดพิมพ์เก็บรักษาไว้ที่กองการสังคีต ภายหลังพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้กรมศิลปากรจัดพิมพ์หนังสือ “โน้ตเพลงไทย เล่ม ๑ ” เมื่อ พ.ศ. 2504 และพิมพ์ครั้งที่สอง พ.ศ. 2507 เพื่อเป็นหลักฐานในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านดนตรีไทยและรักษาสืบทอดดนตรีต่อไป (ปัญญา รุ่งเรือง, 2538: 1-16) เพลงที่ปรากฏใน “โน้ตเพลงไทยเล่ม ๑ ” มีทั้งเพลงโหมโรง เพลงอัตรา 3 ชั้น เพลงเถาและ เพลงประเภททยอย โดยแบ่งแนวการเขียนเอาไว้เป็นทางร้องและทางบรรเลงอย่างชัดเจน ผู้ที่เขียนโน้ตสากล คือ ครูพิณ ชำ่มบาง (พ.ศ. 2453-2504) (พูนพิศ อมตยกุล และคณะ, 2532: 154)

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการบันทึกโน้ตเพลงไทยซึ่งนำเสนอ 5 แบบ แต่ละแบบมีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ระบบโน้ตตัวอักษรและระบบโน้ตสากลนั้นสามารถบันทึกได้ทุกเครื่องดนตรี และยังสามารถนำลักษณะการบันทึกโน้ตเพลงไทยมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงโครงสร้างของเพลงได้อย่างชัดเจนกว่าการบันทึกแบบเลขาสังคีตหรือระบบตัวเลข 4 ตัวและระบบโน้ตตัวเลข ๕ ตัว เพราะจากลักษณะการบันทึกเป็นการเน้นวิธีการบันทึกของดนตรีประเภทเครื่องสายเป็นหลัก ในปัจจุบันมีการปรับปรุงการบันทึกโน้ตดนตรีไทยในรูปลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เครื่องดนตรีชนิดอื่นสามารถบันทึกโน้ตได้เช่น โน้ตสำหรับ มโหรี ระนาด ซอสามสาย หรือแม้แต่เครื่องดนตรีประเภทพื้นบ้านภาคเหนือ สะล้อ ซึง ปี่ คนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน แคน โหวด โปงลาง เป็นต้น ทำให้การฝึกหัดเครื่องดนตรีไม่ว่าชนิดใดง่ายต่อการศึกษาลำเรียนและยังสามารถเผยแพร่ความรู้สู่ผู้ที่สนใจต่อไปได้ดีอีกด้วย ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของเนื้อหาเกี่ยวกับระบบโน้ตเพลงไทยไว้ 3 ระบบคือ โน้ตระบบอักษร โน้ตระบบเลขาสังคีตหรือตัวเลข 4 ตัวและโน้ตระบบสากล เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงของผู้เรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบันทึกโน้ตเพลงไทย

ระบบการเรียนการสอนดนตรีไทยมีรูปแบบและการถ่ายทอดที่แตกต่างกันทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการบันทึกโน้ตเพลงไทยจากผู้ที่ศึกษาทางด้านดนตรีไทย และผู้รู้ที่อยู่ในวงวิชาการทางด้านดนตรีไทยดังนี้

สังัด ภูเขาทอง (2534: 68) ได้กล่าวถึงการบันทึกโน้ตเพลงไทยว่าโน้ตแบบเก่าของไทย โน้ตแบบเขมร และการบันทึกโน้ตระบบตัวเลขตั้งแต่ 1- 9 มีลักษณะที่คล้ายกัน เพราะจัดเป็นโน้ตประเภทโน้ตเสียง คือใช้โน้ตตัวเลขแทนเสียงดนตรี และโน้ตแบบตัวโน้ตสากล มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ทางด้านดนตรี แต่สามารถทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนได้คือ โน้ตไทยแบบเก่า ผู้เรียนรับรู้แต่การปฏิบัติขาดการเน้นถึงเสียงดนตรี การได้ยินเสียงดนตรีไม่ทราบว่าเป็นเสียงดนตรี ยาก

ลำบากต่อการเปล่งเสียงและการบันทึก เพราะต้องแยกบันทึกแต่ละเครื่องมือ ส่วนโน้ตสากล โน้ตเชอเว และโน้ตอักษร มีความละเอียดและซับซ้อนในเครื่องหมายสัญลักษณ์เหมาะสำหรับการศึกษาทางด้านดนตรีขั้นสูงที่เน้นหนักไปทางด้านดนตรีสากล แต่การบันทึกโน้ตก็มีความสำคัญโดยตรงกับผู้ศึกษาทางด้านดนตรี

พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์ (สัมภาษณ์) การบันทึกโน้ตเพลงเป็นการบันทึกเพื่อเก็บข้อมูลทางด้านดนตรีในเชิงอนุรักษ์เพลงไม่ให้สูญหาย ใช้ในการนำเสนอทางการศึกษา เป็นเครื่องช่วยในการฝึกซ้อมเท่านั้นโดยไม่ยึดติดกับโน้ตเพลง เพราะการจดโน้ตจดไว้ดูเวลาบรรเลงเพลงเพื่อทบทวนหรือใช้ในการฝึกหัดเพลงในขั้นพื้นฐาน ถ้าผู้เรียนยึดติดกับโน้ตจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เพราะเมื่อเรียนดนตรีไทยจนถึงขั้นต่อเพลงเดี่ยวที่ต้องใช้การท่องจำและทักษะความรู้พื้นฐานทางด้านดนตรีไทยมาพอสมควรจึงไม่เห็นด้วยกับการใช้โน้ตเพื่อบรรเลงเพลง ดนตรีไทยควรเรียนด้วยวิธีท่องจำเพื่อเสริมสร้างทักษะ เรียนด้วยความรักในเสียงเพลง ไม่ใช่เรียนเพื่อจดเพลงไว้มาก ๆ แล้วนำมาดูเวลาบรรเลง ซึ่งไม่ได้ช่วยให้เป็นนักดนตรีไทยที่มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับ แต่นักดนตรีควรรู้จักใช้โน้ตอย่างถูกต้องตามวิธีของผู้ที่คิดค้นระบบโน้ตต่าง ๆ ก็จะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนดนตรีไทยอย่างมาก

จตุพร ทองมา (สัมภาษณ์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของโน้ตเพลงต่อตนเองและผู้เรียนดนตรีไทยว่า การบันทึกโน้ตเพลงหลังจากการต่อเพลงทันที สามารถแก้ปัญหาการลืมเพลงได้เนื่องจากในการเรียนดนตรีปฏิบัติในวิทยาลัยนาฏศิลป์เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง เพลงที่ต่อในหลักสูตรหลาย ๆ เพลงมีความยากต้องใช้ความจำมาก และการที่ครูผู้สอนใช้วิธีการถ่ายทอดเพลงโดยตรงนั้นเป็นผลดีที่ผู้เรียนได้เทคนิควิธีการต่าง ๆ จากครูผู้สอน เป็นการฝึกการสังเกต การเลียนแบบ รู้ระดับเสียงสูงต่ำได้ทันทีที่ได้ยิน ซึ่งเทคนิคการบรรเลงแต่ละเพลงมีความแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความเข้าใจ การนำโน้ตมาช่วยในการเรียนปฏิบัติสร้างความสะดวกและง่ายในการต่อเพลงและฝึกซ้อม อีกทั้งเก็บไว้ได้นาน ผู้ที่เรียนดนตรีไทยควรศึกษาและรู้หลักเกณฑ์การใช้โน้ตให้ชำนาญและถูกวิธีสามารถที่จะถ่ายทอดไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

กรกิติ์ สุภนกร (สัมภาษณ์) กล่าวถึงโน้ตเพลงว่า ในการประพันธ์เพลงผู้ประพันธ์สามารถถ่ายทอดจินตนาการของเพลงออกมาเป็นรูปธรรมให้นักดนตรีเล่นเพลงได้ตามที่ผู้ประพันธ์กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโน้ตระบบสากลเป็นโน้ตมาตรฐานที่นิยมใช้กันมาก ดนตรีไทยก็มีโน้ตเป็นของตนเองเหมือนกันคือโน้ตตัวเลข ตัวอักษร ก็ควรใช้ควบคู่กันกับระบบโน้ตสากล เพราะเมื่อนักดนตรีเข้าใจวิธีการใช้โน้ตแล้วฝีมือทางด้านดนตรีปฏิบัติจะพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

จิตรลดา ทับแอม (สัมภาษณ์) ได้กล่าวถึงการเรียนดนตรีไทยว่า วิทยาลัยนาฏศิลป์กำหนดหลักสูตรให้กับผู้เรียนวิชาเอกดนตรีต้องศึกษาเกี่ยวกับการใช้โน้ต มาตั้งแต่ระดับนาฏศิลป์ชั้นต้น

ชั้นกลาง และชั้นสูง มาโดยตลอด ซึ่งเป็นวิชาทฤษฎีโน้ตที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้กับการเรียนดนตรีปฏิบัติได้เป็นอย่างดี ซึ่งหลังจากการต่อเพลงแต่ละครั้งจากครูผู้สอน ผู้เรียนสามารถบันทึกโน้ตได้ และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่าหลังจากต่อเพลงควรอัดเทปเพลงหรือหาซื้อเพลงนั้น ๆ มาเก็บไว้เพื่อศึกษาแนวทางในการปฏิบัติ วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของทางเพลง

นุจรินทร์ คล้ายเจียม (สัมภาษณ์) กล่าวถึงโน้ตเพลงไทยว่า โน้ตเพลงมีความสำคัญมากต่อตนเองและผู้เรียนดนตรี โดยเฉพาะโน้ตเพลงระบบอักษร (โค เร มี) สามารถอ่านและเขียนได้ง่าย และผลดีที่ได้จากการบันทึกโน้ตเพลงทำให้ไม่ลืมเพลง สามารถเปิดบทวนได้ตลอดเวลา

รำภา สุกนพงษ์ (สัมภาษณ์) ได้กล่าวถึงผลเสียของการใช้โน้ตเพลงว่า ดนตรีไทยไม่ควรใช้โน้ต เพราะทำให้เสียบุคลิกในขณะบรรเลง ขาดความมั่นใจ และไม่ขยับฝึกซ้อมเพราะถือว่ามีโน้ตช่วยจำอยู่แล้ว ถ้าหากโน้ตเพลงหายไปนอกจากนักดนตรีจะจำเพลงไม่ได้แล้ว ความสามารถทางด้านดนตรี ฝีมือและความมั่นใจก็จะหายไปด้วย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรรทอง โพธิ์ยารมย์ (2540: ง) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 กลุ่มวิชาชีพ สาขาดุริยางค์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสมของหลักสูตร 3 ด้าน คือ จุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหารายวิชา ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตร และศึกษาปัญหาอุปสรรคการใช้หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 กลุ่มวิชาชีพ สาขาดุริยางค์ไทย ผลการวิจัยพบว่า ด้านจุดประสงค์และโครงสร้างมีความเหมาะสม เนื้อหารายวิชามีผู้เสนอข้อมูลให้ปรับปรุง 20 รายวิชา การนำหลักสูตรไปใช้ มีแนวทางและวางแผนการใช้ กำหนดให้ผู้สอนจัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง ตามรูปแบบของวิทยาลัย ปัญหาเรื่องเอกสารหลักสูตรมีไม่เพียงพอ ขาดตำราในการค้นคว้า อ้างอิง ขาดวิทยากรที่สามารถเพิ่มพูนความรู้แก่ครูผู้สอน สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนทางด้านเครื่องดนตรีไม่เพียงพอ จำนวนห้องเรียนมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการสนับสนุน

ชัยเลิศ ปริสุทธกุล (2531:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรู้ ทักษะคิด และการใช้บัตรรายการหนังสือของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพระโขนง” เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะคิด และการใช้บัตรรายการหนังสือ พร้อมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการใช้บัตรรายการหนังสือด้วย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนรู้เรื่องบัตรรายการหนังสือเท่ากับ 15.89 จาก 20 คะแนน ซึ่งอยู่ระดับมาก คะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้เรื่องบัตรรายการหนังสือเท่ากับ 27.00 จาก 50 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับมีทักษะคิดที่ดี และคะแนนเฉลี่ยในการใช้บัตรรายการหนังสือเท่ากับ 25.13 จาก 40 คะแนน

ซึ่งอยู่ระดับมากหรือใช้บ่อยๆ ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้ ทักษะคิด และการใช้บัตรรายการหนังสือ ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($r = .97, .93$ และ $.78$)

เต็มดวง รัตนทัศนีย์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี เพศ อาชีพบิดา อาชีพมารดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ข่าวสาร ความรับผิดชอบงานบ้าน ความช่างสังเกต เป็นตัวแปรอิสระ การวิจัยกระทำโดยการแจกแบบสอบถามจากโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 9 โรงเรียน นักเรียน 202 คน ในส่วนที่วัดความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบึงบอระเพ็ดมีค่าความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน 0.60 ในส่วนที่วัดเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบึงบอระเพ็ดมีค่าความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน 0.76 ในส่วนที่วัดเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบึงบอระเพ็ดมีค่าความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน 0.75 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ดอยู่ในระดับต่ำ โดยได้คะแนนความรู้เฉลี่ย 10.84 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน นักเรียนมีความรู้แตกต่างกันตามตัวแปรทั้งหมดยกเว้นตัวแปรด้านเพศ อาชีพบิดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรับรู้ข่าวสารทางวิทยุ ไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ดอยู่ในระดับดี โดยได้คะแนนเจตคติเฉลี่ย 10.84 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน นักเรียนมีเจตคติแตกต่างกันตามตัวแปรด้านอาชีพ บิดา อาชีพมารดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรับรู้ข่าวสารทางโทรทัศน์และการรับผิดชอบงานบ้าน นอกจากนั้นไม่มีความแตกต่าง

3. นักเรียนมีการปฏิบัติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ดอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้คะแนนปฏิบัติเฉลี่ย 39.42 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน นักเรียนมีการปฏิบัติแตกต่างกันตามตัวแปรด้านเพศ การรับรู้ข่าวสารทางวิทยุ โทรทัศน์ และความรับผิดชอบงานบ้าน แต่มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันตามตัวแปร อาชีพบิดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรับรู้ข่าวสารทางหนังสือพิมพ์และความช่างสังเกต ไม่แตกต่างกัน

4. ความสัมพันธ์ของความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบึงบอระเพ็ด เป็นไปในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

พรรณภัทร พานิชเจริญ (2534: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม” เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานครตามตัวแปรเพศและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยส่งแบบสอบถามไปให้นักเรียน 700 ฉบับได้รับกลับคืน 64 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.57 นำข้อมูล วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าเฉลี่ยของนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิงด้วยการทดสอบค่า “ที” (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one – way Analysis of Variance) ของค่าเฉลี่ยตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านความรู้ นักเรียนมีความรู้ในระดับปานกลาง นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ดีกว่านักเรียนชายเมื่อเปรียบ เทียบตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ด้านทักษะ นักเรียนมีทักษะในระดับดี นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีทักษะดีกว่านักเรียนชายเมื่อเปรียบ เทียบตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05
3. ด้านการปฏิบัติ นักเรียนมีการปฏิบัติในระดับดี นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีการ ปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติดีกว่านักเรียน ชายเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรวิพรรณ ประสานพันธ์ (2533: ก) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม ของครูตำรวจตระเวนชายแดนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของครูตำรวจตระเวนชายแดนที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย โดยศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับพื้นที่ปฏิบัติงาน อายุการดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ สำเร็จและการได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านปัญหาสิ่งแวดล้อม ใช้วิธีวิจัยแบบสำรวจโดยใช้กลุ่มตัว อย่างครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 264 คน นำข้อมูลวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติร้อยละ มัชฌิมเลข คณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยอยู่ใน ระดับปานกลาง และพบว่าครูตำรวจชายแดนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันตาม ตัวแปรที่ศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยอยู่ในทิศทางที่เห็นด้วยกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และพบว่า ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันตามตัวแปรที่ศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยอยู่ในทิศทางที่ต้องการแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม และพบว่า ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันตามตัวแปรที่ศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นตัวแปรด้านพื้นที่ปฏิบัติงาน

4. ความรู้กับเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยของครูตำรวจตระเวนชายแดน มีความสัมพันธ์กันในทิศทางที่แปรผันตามกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เช่นเดียวกันกับความสัมพันธ์ของเจตคติกับพฤติกรรม เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยของครูตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนความรู้กับพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยของครูตำรวจตระเวนชายแดน มีความสัมพันธ์กันน้อย ไม่มีผลต่อนัยสำคัญทางสถิติ

สมชัย ขวลิตธาดา (2531: ก) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1” เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามตัวแปรเพศ และเขตที่ตั้งโรงเรียน (ในเขตกับนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล) ตัวอย่างประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 480 คน เป็นเพศชาย 240 คน เพศหญิง 240 คน จำนวน 40 โรงเรียน โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า “ที” (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ทั้งนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี ทั้งนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี ทั้งนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง และนักเรียนในโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริชัยชาญ ฝึกจำรูญ (2539: ง) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิวัฒนาการและอนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย โดยมีวัตถุประสงค์คือ

1. วิเคราะห์วิวัฒนาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ในช่วง พ.ศ. 2477-2535
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์
3. เพื่อนำเสนอทางเลือกและอนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทย

วิธีวิจัยประกอบด้วย การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ การศึกษาเอกสารและการศึกษากลุ่มบุคคลภายในและบุคคลภายนอกวิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 10 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. ช่วง พ.ศ. 2477-2535 วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้เปลี่ยนแปลงมา 3 ยุค คือ ยุคแรก (พ.ศ. 2477-2485) เป็นการปลุกใจให้คนมีความรักชาติ มีการศึกษาดั้งแต่ประถมจนถึงมัธยมปีที่ 8 เพื่อผลิตศิลปินที่มีความรู้ ยุคที่ 2 (พ.ศ. 2486-2514) เป็นยุคฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมราชสำนัก มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับนาฏศิลป์ขั้นต้น ขั้นกลางและขั้นสูง เพื่อผลิตศิลปินและครู ยุคที่สาม (พ.ศ. 2515-2535) เป็นยุคขยายการศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาค
2. ในปัจจุบันพบว่า มีปัญหาเรื่องของเป้าหมายการศึกษาไม่ชัดเจน คุณภาพการศึกษาและการแสดงไม่ได้มาตรฐาน งบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดนักวิชาการ นักวิจัย การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพ
3. ทางเลือกในอนาคตมี 3 ทาง ทางเลือกที่ 1 คือ ขยายหลักสูตรเพื่อยกมาตรฐานวิชาชีพในตลาดงาน ทางเลือกที่ 2 พัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้วยกระบวนการวิจัย ทางเลือกที่ 3 คือการปฏิรูปทั้งระบบสู่ความเป็นเลิศทั้งศาสตร์และศิลป์เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ อนาคตภาพวิทยาลัยนาฏศิลป์ควรเป็นสถาบันศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อความเป็นไทยที่ยั่งยืน

พจนา บัวกระสินธุ์ (2539: ง) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในฐานะวิทยาลัยชุมชนตามการรับรู้ของอาจารย์และผู้บริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภูมิภาคต่างกัน พบว่าบทบาทและหน้าที่ 8 ด้านของวิทยาลัยชุมชน มีด้านการศึกษา ที่ไม่ได้ดำเนินการจากการดำเนินการทั้ง 7 ด้านพบว่า ด้านการสอนนักศึกษา ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและชุมชน ด้านการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและกิจการในท้องถิ่น ด้านการบริการวิชาการ ด้านการพัฒนาความรู้และด้านการชี้นำเชิงวิชาการแก่ท้องถิ่น ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์พบว่าวิทยาลัยใน 4 ภูมิภาค ประสบปัญหาการขาดงบประมาณหรือขาดความคล่องตัวในการใช้งบประมาณ และปัญหาขาดบุคลากรหรือบุคลากรไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสูตรของวิทยาลัยชุมชนได้อย่างเต็มที่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนที่เรียนวิชาเอกปี่พาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทย ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง จำนวน 139 คน โดยมีรายละเอียดประชากรในแต่ละวิทยาลัย ดังปรากฏตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2ที่ใช้ในการวิจัย

สถานที่	จำนวน น.ร. ชั้นสูงปีที่ 1			จำนวน น.ร. ชั้นสูงปีที่ 2			รวม
	ปี่พาทย์	เครื่องสาย	คีตศิลป์	ปี่พาทย์	เครื่องสาย	คีตศิลป์	
วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ	6	10	3	8	10	2	39
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	1	3	3	3	5	3	18
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	17	13	1	10	7	1	49
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	15	7	5	3	1	2	33
รวมประชากร	39	33	12	24	23	8	139

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เพื่อใช้สำหรับรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาเนื้อหาจากเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดสำหรับสร้างแบบทดสอบ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วัดความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

ตอนที่ 2 วัดเจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

ตอนที่ 3 วัดการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา หนังสือ วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำการสัมภาษณ์นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในวิทยาลัยนาฏศิลป์ต่าง ๆ รวมถึงศึกษาหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 อีกทั้งอาศัยประสบการณ์การสอนของผู้วิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 เสนอร่างแบบสอบถามต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจและแก้ไขไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ในด้านความถูกต้องตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ภาษา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.3.3 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนวิชาเอกปีพหุพัก เครื่องสายไทยและคีตศิลป์ไทยชั้นสูงปีที่ 1,2 วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา ซึ่งเป็นนักเรียนในหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 ที่ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากร จำนวน 30 คน โดยวิธีการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการใช้สูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน กับวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach) เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม จากนั้นนำไปใช้จริงกับกลุ่มประชากร

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2 ภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์รายละเอียดดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย นำแบบทดสอบความรู้มาตรวจให้คะแนนโดยให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูกและให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดและไม่ตอบนำมาหาค่าระดับความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 25 % จาก สูตร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ, 2537: 107) ดังนี้

$$\text{ค่าระดับความยากง่าย (P)} = \frac{P_H + P_L}{2n}$$

$$\text{ค่าอำนาจจำแนก } r = \frac{P_H - P_L}{n}$$

เมื่อ	P	=	ดัชนีความยากง่าย
	r	=	อำนาจจำแนก
	P _H	=	จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง 25%
	P _L	=	จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ 25%
	n	=	จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

สำหรับเกณฑ์ในการเลือกคำถาม ผู้วิจัยได้เลือกคำถามที่มีค่าระดับความยากง่ายระหว่าง 0.2 – 0.8 และข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไปไว้เป็นข้อคำถามจริง ซึ่งปรากฏว่ามีข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ จากข้อคำถามที่ทดลองใช้จำนวน 20 ข้อ

เมื่อได้แบบทดสอบความรู้ที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแล้ว นำแบบทดสอบความรู้ไปหาความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าความเที่ยง แบบความคงที่ภายในด้วยสูตรคูเดอร์ริชาร์ดสัน 20 ซึ่งมีสูตร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ, 2537: 46) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k - 1} \left(\frac{S_x^2 - \sum p q}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ	r _{tt}	=	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม
	k	=	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S _x ²	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวม
	p	=	สัดส่วนของผู้ตอบถูกแต่ละข้อ
	q	=	สัดส่วนของผู้ตอบผิดแต่ละข้อ (1 - p)

ผลการหาค่าความเที่ยง พบว่า แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย มีค่าความเที่ยง 0.70

2. การหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อโน้ตเพลงไทย

นำแบบทดสอบวัดเจตคติมาตรวจให้คะแนน ข้อรายการใดเป็นคำถามเชิงนิมานให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ตัวเลือกเป็นระดับเจตคติ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สำหรับข้อรายการที่เป็นเชิงนิเสธให้คะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5 คะแนนตามลำดับ ตัวเลือกดังกล่าวรวมคะแนนของแต่ละคน และเรียงคะแนนจากน้อยไปหามาก แล้วนำมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก

2.1 การหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อโน้ตเพลงไทย รวมคะแนนของแต่ละคน และเรียงจากมากไปหาน้อยโดยใช้เทคนิค 25 % จากนั้นวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยค่า t - test ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_H$	=	คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	=	คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มต่ำ
	S_H^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง
	S_L^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	n	=	จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

เมื่อรวมคะแนนของแต่ละคนและเรียงจากมากไปหาน้อยโดยใช้เทคนิค 25 % แล้วคัดเลือกคำถามวัดเจตคติที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2 ขึ้นไปซึ่งถือว่าเป็นคำถามที่มีคุณภาพนำไปใช้ได้ ผลจากการทดสอบปรากฏว่ามีคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ 17 ข้อ จากข้อคำถาม 20 คำถาม

เมื่อได้แบบทดสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกแล้ว นำแบบทดสอบวัดเจตคติไปหาความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าความเที่ยง แบบความคงที่ภายในด้วยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา ซึ่งมีสูตร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537: 46) ดังนี้

$$r_u = \frac{K}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ r_{it} = ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ

k = จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$\sum S_i^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลการหาค่าความเที่ยงพบว่า แบบทดสอบวัดเจตคติต่อโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับ
นาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81

3. การหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดการใช้โน้ตเพลงไทย โดยรวมคะแนนของแต่ละ
คน และเรียงจากมากไปหาน้อยโดยใช้เทคนิค 25 % จากนั้นวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก
และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยด้วยค่า t -test ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_H$ = คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ = คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มต่ำ

S_H^2 = ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง

S_L^2 = ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ

n = จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

คัดเลือกข้อความวัดการใช้โน้ตเพลงไทยที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2 ขึ้นไปถือว่าเป็นคำถามที่มีคุณภาพนำไปใช้ได้ ผลการทดสอบปรากฏว่ามีข้อความที่อยู่ในเกณฑ์ 19 ข้อ จาก 20 ข้อ

ความ

เมื่อได้แบบทดสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกแล้ว นำแบบทดสอบวัดการใช้โน้ตเพลงไทย เจตคติไปหาความเที่ยง(Reliability) โดยหาค่าความเที่ยง แบบความคงที่ภายในด้วยสูตร สัมประสิทธิ์อัลฟา ซึ่งมีสูตร(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537: 46) ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{K}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} = ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ
 k = จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 $\sum S_i^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลการหาค่าความเที่ยง พบว่าแบบสอบถามการใช้โน้ตเพลงไทย มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงผู้อำนวยการสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตเก็บข้อมูลในวิทยาลัยนาฏศิลป์

2. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ 5 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาดุริยางค์ไทยในการนำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ซึ่งวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ อ่างทอง สุพรรณบุรี ลพบุรี เป็นกลุ่มประชากร และวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา ผู้วิจัยจัดให้เป็นกลุ่มทดลองเครื่องมือ (Try out) โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 17 กันยายน – 5 ตุลาคม 2544

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลได้นำแบบสอบถามไปดำเนินการให้นักเรียนตอบด้วยตนเองและเก็บผู้รวบรวมเก็บข้อมูลเอง ยกเว้นวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทองที่ครูผู้สอนส่งแบบสอบถามกลับมาทางไปรษณีย์ ซึ่งปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 133 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

วิธีการจัดกระทำกับข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่เป็นรายข้อหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

2. การตรวจให้คะแนน ในส่วนของการวัดความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย คำตอบที่ถูกให้ 1 คะแนน คำตอบที่ผิดให้ 0 คะแนน ซึ่งในส่วนที่เป็นแบบสอบถามวัดความรู้นี้ประกอบด้วยคำถามจำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยผู้วิจัยจัดกลุ่มระดับคะแนนโดยใช้เกณฑ์การประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ (2533: 15) ดังนี้

80-100% (16-20 คะแนน)	มีความรู้ดีมาก
70-79 % (14-15 คะแนน)	มีความรู้ดี
60-69% (12-13 คะแนน)	มีความรู้ปานกลาง
50-59% (10-11 คะแนน)	มีความรู้น้อย
0-49% (0-9 คะแนน)	มีความรู้น้อยมาก

3. การตรวจให้คะแนน ในส่วนที่วัดเจตคติ คำตอบที่เป็นเชิงนิมิต ให้คะแนนเป็น 5,4,3,2 และ 1 คะแนนตามลำดับ สำหรับคำตอบที่เป็นเชิงนิเสธ ข้อที่ 1,2,6,8,13 และ 20 ให้คะแนนเป็น 1,2,3,4 และ 5 คะแนนตามลำดับ แบบสอบถามวัดเจตคติมีทั้งหมด 20 ข้อ ซึ่งมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มระดับคะแนนโดยใช้เกณฑ์การประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ (2533: 15) ดังนี้

80-100% (80-100 คะแนน)	มีเจตคติดีมาก
70-79 % (70-79 คะแนน)	มีเจตคติดี
60-69% (60-69 คะแนน)	มีเจตคติปานกลาง
50-59% (50-59 คะแนน)	มีเจตคติน้อย
0-49% (0-49 คะแนน)	มีเจตคติน้อยมาก

4. การตรวจให้คะแนน ในส่วนที่วัดการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย ให้คะแนนเป็น 3,2,1 และ 0 คะแนนตามลำดับ แบบสอบถามวัดการใช้มีทั้งหมด 20 ข้อ ซึ่งมีคะแนนเต็ม 60 คะแนน ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มระดับคะแนนโดยใช้เกณฑ์การประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ (2533: 15) ดังนี้

80-100% (48-60 คะแนน)	มีการใช้มากที่สุด
70-79 % (42-47 คะแนน)	มีการใช้มาก
60-69% (36-41 คะแนน)	มีการใช้ปานกลาง
50-59% (30-35 คะแนน)	มีการใช้น้อย
0-49% (0-29 คะแนน)	มีการใช้น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อกำหนดระดับคะแนนของความรู้ เจตคติ และการใช้แล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2 แจกแจงเป็นความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. คะแนนของความรู้ เจตคติ และการใช้ของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2 เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยแบบมัธยัมเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3. เปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการใช้ของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1,2 เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย ตามตัวแปร หมวดวิชา ประสบการณ์ วิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง ซึ่งได้แก่วิทยาลัยนาฏศิลปกรุงเทพ อ่างทอง ลพบุรี และสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการให้นักเรียนตอบและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ยกเว้นวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทองที่ครูผู้สอนส่งแบบสอบถามกลับมาทางไปรษณีย์ ซึ่งปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 133 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 139 ชุด จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS+PC (Statistical Package for Social Sciences) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอด้วยการบรรยายประกอบตารางเรียงตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร
2. ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย
3. เจตคติต่อโน้ตเพลงไทย
4. การใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรได้ข้อสรุปผลการวิจัยดังนี้

1.1 สภาพส่วนตัวของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง นำเสนอในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจำแนกตามสภาพส่วนตัว

สถานภาพส่วนตัว		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
ชาย		81	60.9
หญิง		52	39.1
ระดับชั้นการศึกษา			
ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1		65	48.9
ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 2		68	51.1
สาขาวิชาที่ศึกษา			
สาขาวิชาปี่พาทย์		62	46.6
สาขาวิชาเครื่องสายไทย		55	41.4
สาขาวิชาคีตศิลป์ไทย		16	12.0
ประสบการณ์ทางด้านดนตรี			
1-5 ปี		33	24.8
6-10 ปี		72	54.1
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป		28	21.1
ระบบโน้ตที่ใช้ประกอบการเรียน			
โน้ตเพลงไทยระบบตัวเลข		19	14.3
โน้ตเพลงไทยระบบอักษร		62	46.6
โน้ตเพลงไทยระบบสากล		4	3.0
ไม่ใช้		48	36.1

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในวิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง เป็นเพศชาย (ร้อยละ 60.9) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 39.1) ศึกษาอยู่ในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 2 (ร้อยละ 51.1) มากกว่าในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 (ร้อยละ 48.9) ทั้งนี้ส่วนมากศึกษาในสาขาวิชาปี่พาทย์ (ร้อยละ 46.6) มากที่สุด รองลงมาคือสาขาวิชาเครื่องสายไทย (ร้อยละ 41.4) และสาขาวิชาคีตศิลป์ไทย (ร้อยละ 12.0) มีจำนวนน้อยที่สุด

ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในวิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลางส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54.1) มีประสบการณ์ทางด้านดนตรี 6-10 ปี รองลงมา (ร้อยละ 24.8) มีประสบการณ์ 1-5 ปี และ (ร้อยละ 21.1) มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด ซึ่งนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในวิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลางนี้ มีการใช้ระบบโน้ตเพื่อประกอบการเรียนโดยมีการใช้โน้ตเพลงไทยระบบอักษร (ร้อยละ 46.6) มากที่สุด รองลงมาคือไม่ใช้ระบบโน้ต (ร้อยละ 36.1) ส่วนการใช้โน้ตเพลงไทยระบบตัวเลขมีการใช้ไม่มากนัก (ร้อยละ 14.3) และการใช้โน้ตเพลงไทยระบบสากล (ร้อยละ 3.0) มีจำนวนน้อยที่สุด

2. ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

2.1 ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหารายชื่อ นำเสนอในตารางที่ 2 ดังนี้
ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกรายชื่อ

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย	จำนวน	ร้อยละ
1	สัญลักษณ์ที่แทนเครื่องหมายเสียงของตัวโน้ต คือโน้ตตัวดำ	111	83.5
2	เครื่องหมายบรรทัด 5 เส้นในดนตรีสากลใช้แทนระดับเสียง	127	95.5
3	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียง ลา ในดนตรีสากล	91	68.4
4	เครื่องหมายสัญลักษณ์ - ใช้แทนตำแหน่งที่ไม่มีตัวโน้ต	99	74.4
5	เครื่องหมาย + แทนจังหวะฉับของหน้าทับปรบไ้ 2 ชั้น	53	39.8
6	แผนภาพโน้ตซอดั้วงหมายเลข 1 แทนชื่อตัวโน้ตเสียง ซอล	100	75.2
7	การกำหนดโน้ตในวงเครื่องสายไทยเมื่อเทียบกับฆ้องวงใหญ่ในวงปี่พาทย์แล้ว กำหนดเสียง โด ที่ถูกฆ้องที่ 6 หรือลูกที่ 13	69	51.9
8	การกำหนดวรรคเพลงของดนตรีไทย 1 บรรทัด เท่ากับ 2 วรรคหรือ 8 ห้อง	51	38.3
9	โน้ตเพลงตามแผนภูมิที่ให้ชื่อว่า เพลงเป็ะ	111	83.5
10	จากแผนภาพโน้ตระบบตัวเลขสามารถระบุตัวเลข 3 เป็นโน้ตที่มีเสียงสูงที่สุดของเครื่องดนตรีซอด้	88	66.2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกรายข้อ (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย	จำนวน	ร้อยละ
11	จากแผนภาพที่บันทึกด้วยระบบตัวเลขสามารถนำมาบันทึกด้วยโน้ตระบบอักษร(ซอฮู้)ได้ถูกต้อง	91	68.4
12	จากแผนภูมิโน้ตซอด้วงที่บันทึกโน้ตด้วยระบบตัวเลขควรใส่เครื่องหมายสระบัต (๐) ที่ห้องที่ 1	71	53.4
13	การนำโน้ตที่บันทึกด้วยระบบอักษรมาบันทึกด้วยระบบตัวเลขถูกต้องตามเครื่องดนตรีที่กำหนด	67	50.4
14	ตัวเลขอัตรา $\frac{2}{4}$ เป็นเครื่องหมายแสดงว่าในหนึ่งห้องเพลงมี 2 จังหวะ	121	91.0
15	การบันทึกโน้ตด้วยระบบสากลที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ ต้องมีตัวโน้ตเท่ากับตัวค่า 2 ตัวอยู่ภายในหนึ่งห้องเพลง	74	55.6
16	โน้ตเพลงที่บันทึกด้วยระบบโน้ตสากลมีชื่อว่า เพลง ลาวดวงเดือน	86	64.7
17	โน้ตที่บันทึกด้วยระบบสากลสามารถบันทึกเทียบกับโน้ตระบบอักษรได้	106	79.7
18	การนำโน้ตที่บันทึกด้วยระบบสากลมาบันทึกด้วยระบบตัวเลขถูกต้องตามเครื่องดนตรี (ซอฮู้) ที่กำหนด	64	48.1
19	ระนาบแสดงเส้นกันห้องจบตอนได้ถูกต้อง	75	56.4
20	เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{3}{4}$ แสดงให้ทราบว่าในหนึ่งห้องเพลงมีโน้ตตัวเบ็ด 1 ชั้น 6 ตัว	78	58.6

2.2 ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหาารายข้อ เรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักเรียนส่วนมากมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

เครื่องหมายบรรทัด 5 เส้นในดนตรีสากลใช้แทนระดับเสียง (ร้อยละ 95.5) ตัวเลขอัตรา $\frac{2}{4}$ เป็นเครื่องหมายแสดงว่าในหนึ่งห้องเพลงมี 2 จังหวะ (ร้อยละ 91.0) สัญลักษณ์ที่แทนเครื่องหมายเสียงของตัวโน้ต คือโน้ตตัวดำ (ร้อยละ 83.5)โน้ตเพลงตามแผนภูมิที่ให้มีชื่อว่า เพลงเป๊าะ (ร้อยละ 83.5)โน้ตที่บันทึกด้วยระบบสากลสามารถบันทึกเทียบกับโน้ตระบบอักษรได้ (ร้อยละ 79.7) แผนภาพโน้ตซอด้วงหมายเลข 1 แทนชื่อตัวโน้ตเสียง ซอล (ร้อยละ 75.2) เครื่องหมายสัญลักษณ์ - ใช้แทนตำแหน่งที่ไม่มีตัวโน้ต (ร้อยละ 74.4) สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียง ลา ในดนตรีสากล (ร้อยละ 68.4) จากแผนภาพที่บันทึกด้วยระบบตัวเลขสามารถนำมาบันทึกด้วยโน้ตระบบอักษร(ซอฮู้)ได้ถูกต้อง (ร้อยละ 68.4)จากแผนภาพโน้ตระบบตัวเลขสามารถระบุตัวเลข 3 เป็นโน้ตที่มีเสียงสูงที่สุด

(ร้อยละ 66.2) โน้ตเพลงที่บันทึกด้วยระบบโน้ตสากลมีชื่อว่า เพลง ลาวดวงเดือน (ร้อยละ 64.7) เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{3}{4}$ แสดงให้ทราบว่าในหนึ่งห้องเพลงมีโน้ตตัวเข็บ็ต 1 ขึ้นเท่ากับ 6 ตัว (ร้อยละ 58.6) ระบุภาพแสดงเส้นกันห้องจบตอนได้ถูกต้อง (ร้อยละ 56.4) การบันทึกโน้ตด้วยระบบสากลที่มีเครื่องหมายกำหนดจังหวะ 2 / 4 ต้องมีโน้ตตัวดำ 2 ตัวอยู่ภายในหนึ่งห้องเพลง (ร้อยละ 55.6) จากแผนภูมิโน้ตซอด้างที่บันทึกโน้ตด้วยระบบตัวเลข ควรใส่เครื่องหมาย สะบัด($\cup$) ที่ห้องที่ 1 (ร้อยละ 53.4) การกำหนดโน้ตในวงเครื่องสายไทยเมื่อเทียบกับฆ้องวงใหญ่ในวงปี่พาทย์แล้ว กำหนดเสียง โด ที่ลูกฆ้องที่ 6 หรือลูกที่ 13 (ร้อยละ 51.9) การนำโน้ตที่บันทึกด้วยระบบอักษรมาบันทึกด้วยระบบตัวเลขถูกต้องตามเครื่องดนตรีที่กำหนด(ร้อยละ 50.4) นักเรียนส่วนมากมีความรู้เรื่องต่อไปนี้น้อยมาก คือการนำโน้ตที่บันทึกด้วยระบบสากลมาบันทึกด้วยระบบตัวเลขถูกต้องตามเครื่องดนตรี (ซอฮู้) ที่กำหนด (ร้อยละ 48.1) เครื่องหมายแทนจังหวะฉับของหน้าทับปรบไก่ 2 ชั้น (ร้อยละ 39.8) การกำหนดวรรคเพลงของดนตรีไทย 1 บรรทัด เท่ากับ 2 วรรค หรือ 8 ห้อง (ร้อยละ 38.3)

2.3 คะแนนความรู้ของนักเรียน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน นักเรียนได้คะแนนสูงสุด 20 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนความรู้เฉลี่ย 13.03 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยปานกลางตามเกณฑ์ของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อจำแนกนักเรียนตามระดับคะแนนความรู้ พบว่านักเรียน ส่วนใหญ่มีความรู้ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 24.9 รองลงมาคือมีความรู้ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.8 มีความรู้ดี คิดเป็นร้อยละ 20.3 มีความรู้น้อยคิดเป็นร้อยละ 18.0 และมีความรู้น้อยมากมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.0 ซึ่งแสดงในรูปของตารางดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคะแนนความรู้ที่ตอบถูก

คะแนนความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ดีมาก (16 - 20 คะแนน)	33	24.9
ความรู้ดี (14 - 15 คะแนน)	27	20.3
ความรู้ปานกลาง (12 - 13 คะแนน)	29	21.8
ความรู้น้อย (10 - 11 คะแนน)	24	18.0
ความรู้น้อยมาก (0 - 9 คะแนน)	20	15.0
รวม	133	100.0

2.4 การเปรียบเทียบความรู้กับตัวแปรที่ศึกษา

2.4.1 สาขาวิชา การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจำแนกตามสาขาวิชา พบว่านักเรียนที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ดังตาราง 4 , 5 , 6 ต่อไปนี้

ตาราง 4 คะแนนความรู้ของนักเรียนจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	n	%	$\bar{x}$	S.D.
ปี่พาทย์	62	46.6	12.35	3.55
เครื่องสายไทย	55	41.4	14.38	2.79
คีตศิลป์ไทย	16	12.0	11.00	3.38
รวม	133	100.0	13.03	3.43

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนกับสาขาวิชา

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	194.7	97.35	9.28	.000*
ภายในกลุ่ม	130	1363.1	10.48		
รวม	132	1557.8			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตาราง 6 คะแนนผลต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ของนักเรียนกับสาขาวิชา

	ปี่พาทย์ (12.35)	เครื่องสายไทย (14.38)	คีตศิลป์ไทย (11.00)
ปี่พาทย์ (12.35)	-		
เครื่องสายไทย (14.38)	2.02*	-	
คีตศิลป์ไทย (11.00)	1.35	-3.38*	-

2.4.2 ประสพการณ์ การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจำแนกตามประสพการณ์การเรียนดนตรี พบว่านักเรียนที่มีประสพการณ์ทางด้านดนตรีแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 7 คะแนนความรู้ของนักเรียนจำแนกตามประสพการณ์การเรียนดนตรี

ประสพการณ์	n	%	$\bar{x}$	S.D.
1-5 ปี	33	24.8	13.18	3.30
6-10 ปี	72	54.1	13.09	3.55
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	28	21.1	12.67	3.37
รวม	133	100.0	13.03	3.43

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนกับประสพการณ์การเรียนดนตรี

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	4.54	2.272	.190	.827
ภายในกลุ่ม	130	1553.33	11.949		
รวม	132	1557.88			

3. เจตคติต่อโน้ตเพลงไทย

3.1 เจตคติต่อโน้ตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหารายข้อ แสดงในรูปของตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงเจตคติต่อโน้ตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหารายข้อ

ข้อ	เจตคติต่อโน้ตเพลงไทย	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		%
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
1*	วัฒนธรรมดนตรีไทยที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ สามารถดำรงอยู่และถ่ายทอดต่อไปได้โดยไม่ต้องใช้โน้ตเพลงเข้ามาช่วยส่งเสริม	18	13.5	16	12.0	41	30.8	33	24.8	25	18.8	55.9
2*	การถ่ายทอดเพลงไทยด้วยระบบความจำมีความเหมาะสมดีแล้วโน้ตเพลงมีไว้เพื่อบันทึกเก็บเป็นหลักฐานกันลืมเท่านั้น	5	3.8	7	5.3	40	30.1	44	33.1	37	27.8	44.8
3	การอ่านและเขียนโน้ตเพลงได้หลายๆชนิด ทำให้ผู้เรียนดนตรีไทยสามารถมองเห็นโครงสร้างของเพลงและมีทักษะปฏิบัติดนตรีที่ถูกต้องและรวดเร็ว	64	48.1	49	36.8	16	12.0	4	3.0	0	0.0	86.0
4	การเรียนรู้ทฤษฎีโน้ตเพลงไทย จะช่วยสร้างความเข้าใจและส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการใช้โน้ตเพลงไทย	70	52.6	45	33.8	16	12.0	2	1.5	0	0.0	87.5
5	การใช้โน้ตเพลงช่วยให้ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงได้ถูกต้อง แม่นยำ ไม่ผิดพลาดไปจากเดิม สร้างความมั่นใจและใช้ได้ทุกโอกาส	44	33.1	48	36.1	25	18.8	10	7.5	6	4.5	77.1
6*	หลักสูตรที่ผ่านมาได้กำหนดให้นักเรียน เรียนวิชาทฤษฎีโน้ตนั้น มากเกินไป เพราะผู้เรียนดนตรีรู้หลักเกณฑ์และปฏิบัติได้เป็นอย่างดีแล้ว	18	13.5	24	18.0	52	39.1	26	19.5	13	9.8	61.2

ตาราง 9 แสดงเจตคติต่อโน้ตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหารายข้อ (ต่อ)

ข้อ	เจตคติต่อโน้ตเพลงไทย	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		%
		น	%	น	%	น	%	น	%	น	%	
7	การใช้แนวเพลงของเก่าเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์รูปแบบแนวเพลงดนตรีสมัยใหม่ ควรใช้โน้ตเพลงบันทึกทางเพลงของเก่าไว้เพื่อป้องกันการสูญหายและการบิดเบือนของทางเพลง	74	55.6	43	32.3	12	9.0	3	2.3	1	0.8	87.5
8*	เมื่อมีการนำโน้ตเพลงเข้ามาใช้ในการประพันธ์เพลงเพื่อพลิกเพลงให้วีจิตรพิสดารตามความต้องการของนักดนตรีสามารถทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติเครื่องดนตรีและความคิดสร้างสรรค์เพลงได้	9	6.8	21	15.8	45	33.8	40	30.1	18	13.5	54.0
9	การถ่ายทอดเพลงด้วยระบบความจำควบคู่กับการใช้โน้ต เป็นวิธีทางหนึ่งที่ทำให้การเรียนดนตรีปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	76	57.1	38	28.6	13	9.8	6	4.5	0	0.0	87.2
10	การยึดถือจารีตประเพณีในการถ่ายทอดเพลงดนตรีไทยอย่างเคร่งครัดทำให้ผู้เรียนดนตรีไม่เห็นคุณค่าความสำคัญของโน้ตเพลงไทยในการนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์	26	19.5	35	26.3	45	33.8	12	9.0	15	11.3	66.3
11	การอ่านและเขียนโน้ตเพลงอย่างถูกต้อง ส่งผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีให้มีความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลา	62	46.6	50	37.6	18	13.5	1	0.8	2	1.5	85.0

ตาราง 9 แสดงเจตคติต่อนิตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหาหัวข้อ (ต่อ)

ข้อ	เจตคติต่อนิตเพลงไทย	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		%
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
12	ผู้ที่เรียนวิชาชีพดนตรีควรตระหนักถึงความสำคัญของนิตเพลงมากกว่าผู้ที่เรียนดนตรีเป็นวิชาเสริมในหลักสูตร	55	41.4	41	30.8	23	17.3	9	6.8	5	3.8	79.4
13*	การถ่ายทอดดนตรีไทยด้วยระบบความจำที่ใช้กันอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลป์เหมาะสมกับการเรียนดนตรีไทยแล้วไม่จำเป็นต้องใช้นิตหรือสื่อวัสดุต่าง ๆ เข้ามาช่วยเสริม	23	17.3	22	16.5	40	30.1	24	18.0	24	18.0	58.9
14	การอ่านและเขียนนิตเพลงที่ไม่ถูกวิธีตามหลักเกณฑ์มีผลทำให้รูปแบบและลักษณะของเพลงไทยเปลี่ยนแปลงไป	63	47.4	44	33.1	18	13.5	5	3.8	3	2.3	83.9
15	การบันทึกนิตเพลงไทยควรให้มีความชัดเจน สวยงาม เพื่อให้อ่านง่ายเป็นระเบียบในการค้นหาและเก็บไว้ได้นาน	73	54.9	39	29.3	19	14.3	2	1.5	0	0.0	87.5
16	ห้องสมุดวิทยาลัยควรมีแบบฝึกหัดการอ่านและเขียนนิตเพลงไทยหลาย ๆ ชนิด โดยลำดับขึ้นจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนดนตรีปฏิบัติ	69	51.9	42	31.6	13	9.8	6	4.5	3	2.3	85.3
17	รูปแบบของนิตเพลงไทยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันยังไม่ดีพอ ควรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนนิตให้มีความเหมาะสมกับเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิด	42	31.6	35	26.3	40	30.1	11	8.3	5	3.8	74.7

ตาราง 9 แสดงเจตคติต่อนั้ตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหารายชื่อ (ต่อ)

ข้อ	เจตคติต่อนั้ตเพลงไทย	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		%
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
18	นั้ตเพลงมีความสำคัญต่อวิชาชีพ ของนักเรียนในอนาคต จึงจำเป็นต้อง ศึกษาการใช้นั้ตเพลงอย่างถ่อง แท้และลึกซึ้งแม่นยำ	76	57.1	32	24.1	20	15.0	3	2.3	2	1.5	86.6
19	การปลูกฝังให้เห็นคุณค่าและความ สำคัญของนั้ตเพลงระบบต่าง ๆ ควรเริ่มต้นจากแบบฝึกง่าย ไปหา ยากเพื่อง่ายต่อความเข้าใจ	77	57.9	37	27.8	17	12.8	1	0.8	1	0.8	88.3
20*	การฝึกหัดและการต่อเพลง ควรมี นั้ตเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดความ เข้าใจและง่ายต่อการปรับทาง บรรเลงกับครู เมื่อจำทางเพลงได้ทั้ง หมดแล้วควรทิ้งนั้ตทันทีเพื่อ สะดวกในการบรรเลง	13	9.8	16	12.0	24	18.0	33	24.8	47	35.3	47.2

หมายเหตุ เครื่องหมาย * คือคำถามเชิงลบ

3.2 เจตคติต่อนั้ตเพลงไทยในแต่ละเนื้อหารายชื่อ จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมากมีเจตคติ ทางบวกในเรื่องต่อไปนี้

การปลูกฝังให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของนั้ตเพลงระบบต่าง ๆ ควรเริ่มต้นจากแบบฝึก
ง่าย ไปหายากเพื่อง่ายต่อความเข้าใจ (ร้อยละ88.3) การบันทึกนั้ตเพลงไทยควรให้มีความชัดเจน
สวยงาม เพื่อให้อ่านง่ายเป็นระเบียบในการค้นหาและเก็บไว้ได้นาน (ร้อยละ87.5) การใช้แนวเพลง
ของเก่าเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์รูปแบบแนวเพลงดนตรีสมัยใหม่ ควรใช้นั้ตเพลงบันทึก
ทางเพลงของเก่าไว้เพื่อป้องกันการสูญหายและการบิดเบือนของทางเพลง (ร้อยละ87.5) การเรียน
ทฤษฎีนั้ตเพลงไทย จะช่วยสร้างความเข้าใจและส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการใช้นั้ตเพลงไทย (ร้อยละ87.5)การถ่ายทอดเพลงด้วยระบบความจำควบคู่กับการใช้นั้ต เป็นวิธีทางหนึ่งที่ทำให้การเรียน
ดนตรีปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ร้อยละ87.2) นั้ตเพลงมีความสำคัญต่อวิชาชีพของนักเรียนใน
อนาคต จึงจำเป็นต้องศึกษาการใช้นั้ตเพลงอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งแม่นยำ (ร้อยละ86.6) การอ่าน

และเขียนโน้ตเพลงได้หลาย ๆ ชนิด ทำให้ผู้เรียนดนตรีไทยสามารถมองเห็นโครงสร้างของเพลง และมีทักษะปฏิบัติดนตรีที่ถูกต้องและรวดเร็ว (ร้อยละ86.0) ห้องสมุดวิทยาลัยควรมีแบบฝึกหัดการอ่านและเขียนโน้ตเพลงไทยหลายๆ ชนิดโดยลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนดนตรีปฏิบัติ (ร้อยละ85.3) การอ่านและเขียนโน้ตเพลงอย่างถูกต้อง ส่งผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีให้มีความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลา(ร้อยละ85.0)การอ่านและเขียนโน้ตเพลงที่ไม่ถูกวิธีตามหลักเกณฑ์มีผลทำให้รูปแบบและลักษณะของเพลงไทยเปลี่ยนแปลงไป (ร้อยละ83.9) ผู้ที่เรียนวิชาชีพ ดนตรีควรตระหนักถึงความสำคัญของโน้ตเพลงมากกว่าผู้ที่เรียนดนตรีเป็นวิชาเสริมในหลักสูตร (ร้อยละ79.4) การใช้โน้ตเพลงช่วยให้ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงได้ถูกต้อง แม่นยำ ไม่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม สร้างความมั่นใจและใช้ได้ทุกโอกาส (ร้อยละ 77.1) รูปแบบของโน้ตเพลงไทยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันยังไม่ดีพอ ควรมีการพัฒนาารูปแบบโน้ตให้มีความเหมาะสมกับเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิด(ร้อยละ74.7) การยึดถือจารีตประเพณีในการถ่ายทอดเพลงดนตรีไทยอย่างเคร่งครัดทำให้ผู้เรียนดนตรีไม่เห็นคุณค่าความสำคัญของโน้ตเพลงไทยในการนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ (ร้อยละ66.3)

นักเรียนส่วนมากมีเจตคติทางลบในเรื่องต่อไปนี้

หลักสูตรที่ผ่านมาได้กำหนดให้นักเรียน เรียนวิชาทฤษฎีโน้ตนั้น มากเกินไป เพราะผู้เรียนดนตรีรู้หลักเกณฑ์และปฏิบัติได้เป็นอย่างดีแล้ว(ร้อยละ61.2) การถ่ายทอดดนตรีไทยด้วยระบบความจำที่ใช้กันอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลป์เหมาะสมกับการเรียนดนตรีไทยแล้วไม่จำเป็นต้องใช้โน้ตหรือสื่อวัสดุต่าง ๆ เข้ามาช่วยเสริม (ร้อยละ58.9) วัฒนธรรมดนตรีไทยที่สืบทอดกันมาแต่โบราณสามารถดำรงอยู่และถ่ายทอดต่อไปได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้โน้ตเพลงเข้ามาช่วยส่งเสริม(ร้อยละ55.9) เมื่อมีการนำโน้ตเพลงเข้ามาใช้ในการประพันธ์เพลงเพื่อพลิกแพลงเพลงให้วิจิตรพิสดารตามความต้องการของนักดนตรี สามารถทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติเครื่องดนตรีและความคิดสร้างสรรค์เพลงได้ (ร้อยละ54.0) การฝึกหัดและการต่อเพลง ควรมีโน้ตเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจและง่ายต่อการปรับทางบรรเลงกับครู เมื่อจำทางเพลงได้ทั้งหมดแล้วควรทิ้งโน้ตทันทีเพื่อสะดวกในการบรรเลง (ร้อยละ47.2) การถ่ายทอดเพลงไทยด้วยระบบความจำมีความเหมาะสมดีแล้วโน้ต เพลงมีไว้เพื่อบันทึกเก็บเป็นหลักฐานกันลืมเท่านั้น (ร้อยละ44.8)

3.3 คะแนนเจตคติของนักเรียน

คะแนนเจตคติของนักเรียน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน นักเรียนตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงสุด 95 คะแนน คะแนนต่ำสุด 58 คะแนน และคะแนนเฉลี่ย 74.38 แสดงว่านักเรียนมีเจตคติต่อนั้ดเพลงไทยในทางบวกในระดับสูงตามเกณฑ์ของการวิจัยซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อจำแนกนักเรียนตามระดับคะแนนเจตคติพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติดีและดีมาก คิดเป็นร้อยละ 71.4 รองลงมา คือเจตคติปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.6 เจตคติน้อยและน้อยมากมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.01 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคะแนนเจตคติ

คะแนนเจตคติ	จำนวน	ร้อยละ
เจตคติดีมาก (80-100 คะแนน)	35	26.3
เจตคติดี (70-79 คะแนน)	60	45.1
เจตคติปานกลาง (60-69 คะแนน)	34	25.6
เจตคติน้อย (50-59 คะแนน)	3	2.26
เจตคติน้อยมาก (0-49 คะแนน)	1	0.75
รวม	133	100.0

3.4 การเปรียบเทียบเจตคติกับตัวแปรที่ศึกษา

3.4.1 สาขาวิชา การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติของนักเรียนที่มีต่อนั้ดเพลงไทยจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกันมีเจตคติต่อนั้ดเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 11 คะแนนเจตคติของนักเรียนจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	n	%	$\bar{x}$	S.D
ปี่พาทย์	62	46.6	72.9	7.51
เครื่องสายไทย	55	41.4	77.0	7.13
คีตศิลป์ไทย	16	12.0	70.6	8.01
รวม	133	100.00	74.3	7.73

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนกับสาขาวิชา

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	743.4	371.7	6.74	.002*
ภายในกลุ่ม	130	7162.0	55.0		
รวม	132	7905.4			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตาราง 13 คะแนนผลต่างของค่าเฉลี่ยเจตคติของนักเรียนกับสาขาวิชา

	ปีพาทย์	เครื่องสายไทย	คีตศิลป์ไทย
	(72.9)	(77.0)	(70.6)
ปีพาทย์ (72.9)	-		
เครื่องสายไทย (77.0)	- 4.1*	-	-
คีตศิลป์ไทย (70.6)	- 2.3	- 6.4*	-

3.4.2 ประสพการณ์ การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติของนักเรียนต่อการใช้นั้ตจำแนกตามประสพการณ์พบว่า นักเรียนที่มีประสพการณ์ต่างกันมีเจตคติต่อนั้ตเพลงไทยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 14 คะแนนเจตคติของนักเรียนจำแนกตามประสพการณ์

ประสพการณ์	n	%	$\bar{x}$	S.D
1-5 ปี	33	24.8	73.36	7.03
6-10 ปี	72	54.1	74.0	7.37
10 ปีขึ้นไป	28	21.1	76.57	9.18
รวม	133	100.0	74.38	7.73

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนกับประสพการณ์

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	178.9	89.4	1.50	.226
ภายในกลุ่ม	130	7726.4	59.4		
รวม	132	7905.4			

4. การใช้โน้ตเพลงไทย

4.1 การใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในแต่ละเนื้อหารายข้อ นำเสนอในรูปของตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 16 การใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง

ข้อ	การใช้โน้ตเพลงไทย	ใช้ทุก ครั้ง		ใช้บ่อย ครั้ง		ใช้น้อย ครั้ง		ไม่ได้ใช้		%
		n	%	n	%	n	%	n	%	
1	นักเรียนทบทวนเพลงโดยใช้โน้ต	13	9.8	43	32.3	54	40.6	23	17.3	44.9
2	นักเรียนเลือกใช้ระบบการบันทึกโน้ตเพลงรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีของตน	30	22.6	39	29.3	42	31.6	22	16.5	52.6
3	นักเรียนถอดเทปเพลงไทยที่ตนสนใจมาบันทึกเป็นโน้ต เพื่อสะดวกในการปฏิบัติ	8	6.0	25	18.8	60	45.1	40	30.1	33.6
4	นักเรียนเรียนรู้และเลือกใช้รูปแบบการอ่านและการบันทึกโน้ตจากครู	31	23.3	49	36.8	43	32.3	10	7.5	58.6
5	นักเรียนใช้เสียงตัวโน้ต โด เร มี บอกเสียง ทำนองเพลง แทนเสียง นอย นอย หรือ เตะ เตะ เพื่อต่อเพลงให้กับผู้อื่น	35	26.3	37	27.8	38	28.6	23	17.3	54.4
6	นักเรียนใช้สัญลักษณ์ของโน้ตเพลงสากล บันทึกเทคนิควิธีการบรรเลง เพื่อช่วยในการจำขณะต่อเพลงในช่วงโมงเรียนดนตรี เช่น เครื่องหมายโยงเสียง กลับคั่น การบรรเลงซ้ำ	20	15.0	19	14.3	40	30.1	54	40.6	33.1
7	นักเรียนนำโน้ตเพลงที่บันทึกมาซักถามข้อสงสัยกับครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของเพลง	8	6.0	32	24.1	65	48.9	28	21.1	38.3
8	นักเรียนดูโน้ตเพลงขณะบรรเลงประกอบการแสดงเพื่อพลิกเพลงเพลงให้มีลูกเล่นที่แตกต่างออกไปต่อหน้าสาธารณะชน ในงานแสดงต่าง ๆ	9	6.8	18	13.5	38	28.6	68	51.1	25.3

ตาราง 16 การใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง (ต่อ)

ข้อ	การใช้โน้ตเพลงไทย	ใช้ทุก ครั้ง		ใช้บ่อย ครั้ง		ใช้น้อย ครั้ง		ไม่ได้ใช้		%
		n	%	n	%	n	%	n	%	
9	นักเรียนนำโน้ตเพลงมาวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของเพลง เช่น เพลง สำเนียงต่าง ๆ	11	8.3	28	21.1	65	48.9	29	21.8	38.6
10	นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่บันทึกเพลงแบบเก่า มาเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์ ประพันธ์เพลงใหม่	10	7.5	28	21.1	48	36.1	48	36.1	30.6
11	นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่บันทึกเพลงทางเก่า มาเป็นแนวทางในการแปลทำนองทาง เปลี่ยนในเพลงเดียวกัน	5	3.8	38	28.6	54	40.6	36	27.1	36.3
12	ในการประพันธ์เพลงนักเรียนใช้โน้ตมาตัด ทอนและเติมแต่งเพลงให้มีความสมบูรณ์ และไพเราะยิ่งขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ ทางด้านดนตรีและความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลง ที่ได้เรียนมา	14	10.5	36	27.1	51	38.3	32	24.1	41.4
13	นักเรียนนำโน้ตเพลงที่ตนเองบันทึกมา เปรียบเทียบกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและ แลกเปลี่ยน โน้ตเพลงกัน	17	12.8	41	30.8	42	31.6	33	24.8	43.6
14	นักเรียนบันทึกโน้ตเป็นประจำหลังจากต่อ เพลง	39	29.3	26	19.5	36	27.1	32	24.1	51.4
15	นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่ได้จากการค้นคว้า หรือพิมพ์จำหน่ายตามท้องตลาดมาเสริม สร้างทักษะและฝึกฝนตนเอง	13	9.8	29	21.8	55	41.4	36	27.1	38.1
16	นักเรียนนำโน้ตเพลงที่บันทึกในชั่วโมงเรียน ไปบันทึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อ รวบรวมเป็นรูปเล่มและแยกเป็นหมวดหมู่	10	7.5	18	13.5	33	24.8	72	54.1	24.8

ตาราง 16 การใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง (ต่อ)

ข้อ	การใช้โน้ตเพลงไทย	ใช้ทุก ครั้ง		ใช้บ่อย ครั้ง		ใช้น้อย ครั้ง		ไม่ได้ใช้		%
		n	%	n	%	n	%	n	%	
17	นักเรียนบันทึกโน้ตได้ทันทีที่ได้ยินเสียงดนตรี	9	6.8	37	27.8	47	35.3	40	30.1	37.1
18	นักเรียนสามารถอ่านโน้ตเพลงได้โดยทันทีเมื่อแรกเห็น	28	21.1	31	23.3	55	41.4	19	14.3	50.4
19	นักเรียนใช้โน้ตเพลงเพื่อฝึกหัดทักษะการเล่นเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ เช่น ดนตรีพื้นเมือง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้สอนแนะนำ	10	7.3	39	29.3	56	42.1	28	21.1	41.1
20	นักเรียนแนะนำและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของโน้ตเพลงให้กับผู้อื่น	18	13.5	52	39.1	45	33.8	18	13.5	51.1

4.2 การใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในแต่ละเนื้อหา รายข้อ จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมากมีการใช้โน้ตในเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งเรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย

นักเรียนเรียนรู้และเลือกใช้รูปแบบการอ่านและการบันทึกโน้ตจากครู (ร้อยละ 58.6) นักเรียนใช้เสียงตัวโน้ต โด เร มี บอกลีขังทำนองเพลง แทนเสียง นอย นอย หรือ เตง เตง เพื่อต่อเพลงให้กับผู้อื่น (ร้อยละ 54.4) นักเรียนเลือกใช้ระบบการบันทึกโน้ตเพลงรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีของตน (ร้อยละ 52.6) นักเรียนบันทึกโน้ตเป็นประจำหลังจากต่อเพลง (ร้อยละ 51.4) นักเรียนแนะนำและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของโน้ตเพลงให้กับผู้อื่น (ร้อยละ 51.1) นักเรียนสามารถอ่านโน้ตเพลงได้โดยทันทีเมื่อแรกเห็น (ร้อยละ 50.4) นักเรียนใช้โน้ตเพลงเพื่อทบทวนเพลงที่ครูต่อให้ (ร้อยละ 44.9) นักเรียนนำโน้ตเพลงที่ตนเองบันทึกมาเปรียบเทียบกับกัน เพื่อตรวจความถูกต้องและแลกเปลี่ยนโน้ตเพลงกัน (ร้อยละ 43.3) ในการประพันธ์เพลง นักเรียนใช้โน้ตมาตัดทอนและเติมแต่งเพลงให้มีความสมบูรณ์และไพเราะยิ่งขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ทางด้านดนตรีและความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงที่ได้เรียนมา (ร้อยละ 41.4) นักเรียนใช้โน้ตเพลงเพื่อฝึกหัดทักษะการเล่นเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ เช่น ดนตรีพื้นเมือง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้สอนแนะนำ (ร้อยละ 41.1) นักเรียนนำโน้ตเพลงมาวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของเพลง เช่น เพลงลำเนียงต่าง ๆ (ร้อยละ 38.6) นักเรียนนำโน้ตเพลงที่บันทึกมาซักถามข้อสงสัยกับครูผู้สอน

เกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของเพลง (ร้อยละ38.3) นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่ได้จากการค้นคว้าหรือพิมพ์จำหน่ายตามท้องตลาดมาเสริมสร้างทักษะและฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ (ร้อยละ38.1) นักเรียนบันทึกโน้ตได้ทันทีที่ได้ยินเสียงดนตรี (ร้อยละ37.1) นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่บันทึกเพลงทางเก่า มาเป็นแนวทางในการแปลทำนองทางเปลี่ยนในเพลงเดียวกัน (ร้อยละ36.3) นักเรียนถอดเทปเพลงไทยที่ตนสนใจมาบันทึกเป็นโน้ตเพื่อสะดวกในการปฏิบัติ(ร้อยละ 33.6) นักเรียนใช้สัญลักษณ์ของโน้ตเพลงสากล บันทึกเทคนิควิธีการบรรเลง เพื่อช่วยในการจำขั้นตอนเพลงในชั่วโมงเรียนดนตรี เช่น เครื่องหมายโยงเสียง กลับต้น การบรรเลงซ้ำ (ร้อยละ33.1)นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่บันทึกเพลงแบบเก่า มาเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์ประพันธ์เพลงใหม่ (ร้อยละ30.6) นักเรียนส่วนมากมีการใช้โน้ตเพลงไทยในเรื่องต่อไปนี้

นักเรียนใช้โน้ตเพลงประกอบการแสดงและบรรเลงเพื่อความถูกต้องและแม่นยำต่อหน้าสาธารณชนในงานแสดงต่าง ๆ(ร้อยละ25.3) นักเรียนนำโน้ตเพลงที่บันทึกในชั่วโมงเรียนไปบันทึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อรวบรวมเป็นรูปเล่มและแยกเป็นหมวดหมู่ (ร้อยละ 24.8)

4.3 คะแนนการใช้ของนักเรียน จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน นักเรียนได้คะแนนสูงสุด 53 คะแนน คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน และคะแนนการปฏิบัติเฉลี่ย 24.75 แสดงว่านักเรียนมีการใช้โน้ตเพลงไทยน้อยที่สุดตามเกณฑ์ของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อจำแนกนักเรียนตามลำดับคะแนนการใช้พบว่า นักเรียนส่วนมากไม่มีการใช้โน้ตเพลงไทย คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมาคือการใช้น้อย คิดเป็นร้อยละ 18.0 การใช้โน้ตในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.77 และการใช้มากและมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.26 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคะแนนการใช้โน้ตเพลงไทย

คะแนนการใช้	จำนวน	ร้อยละ
การใช้มากที่สุด (48-60 คะแนน)	2	1.5
การใช้มาก (42-47 คะแนน)	5	3.76
การใช้ปานกลาง (36-41 คะแนน)	13	9.77
การใช้น้อย (30-35 คะแนน)	24	18.0
การใช้น้อยที่สุด (0-29 คะแนน)	89	66.9
รวม	133	100.0

4.4 การเปรียบเทียบการใช้โน้ตเพลงไทยกับตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 สาขาวิชา การเปรียบเทียบคะแนนการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกันมีการใช้โน้ตเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังตาราง

ตาราง 18 คะแนนการใช้ของนักเรียนจำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	n	%	$\bar{x}$	S.D
ปี่พาทย์	62	46.6	23.77	11.31
เครื่องสายไทย	55	41.4	28.23	8.73
คีตศิลป์ไทย	16	12.0	16.62	11.24
รวม	133	100.00	24.75	10.87

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนกับสาขาวิชา

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	1783.7	891.89	8.391	.000*
ภายในกลุ่ม	130	13818.5	106.29		
รวม	132	15602.3			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$

ตาราง 19 คะแนนผลต่างของค่าเฉลี่ยการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนกับสาขาวิชา

	ปี่พาทย์	เครื่องสายไทย	คีตศิลป์ไทย
	(23.77)	(28.23)	(16.62)
ปี่พาทย์	(23.77)	-	
เครื่องสายไทย	(28.23)	4.46*	-
คีตศิลป์ไทย	(16.62)	-7.14*	-11.61*

4.4.2 ประสพการณ์ การเปรียบเทียบการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนจำแนกตาม
ประสพการณ์พบว่า นักเรียนที่มีประสพการณ์ต่างกันมีการใช้โน้ตเพลงไทยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็น
ไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังตาราง

ตาราง 20 คะแนนการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนจำแนกตามประสพการณ์

ประสพการณ์	n	%	$\bar{x}$	S.D
1-5 ปี	33	24.8	24.84	12.01
6-10 ปี	72	54.1	24.88	11.33
10 ปีขึ้นไป	28	21.1	24.32	8.28
รวม	133	100.0	24.75	10.87

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนกับสาขาวิชา

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	6.84	3.42	.029	.972
ภายในกลุ่ม	130	15595.4	119.9		
รวม	132	15602.3			

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง โดยจำแนกตามตัวแปรคือ สาขาวิชาและประสบการณ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่หน่วยงานสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานที่อื่น ๆ ที่มีสภาพคล้ายคลึงกับวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลางได้

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ภาควิชาดุริยางค์ไทย ได้แก่ สาขาวิชาปี่พาทย์ สาขาเครื่องสายไทย และสาขาคีตศิลป์ไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง รวม 4 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 133 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องโน้ตเพลงไทย เป็นแบบทดสอบที่แบ่งตามสมรรถภาพที่จะวัดประเภททดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) และแบบทดสอบที่แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการสร้างประเภทแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย ใช้แบบประเมินค่า (Rating Scal) แบบไม่มีเกณฑ์เปรียบเทียบให้ตามมาตรฐานวัดแบบของลิเคอร์ทที่มีลักษณะการกระจายของเจตคติที่มีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Cure)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดการใช้โน้ตเพลงไทย ใช้แบบประเมินค่า (Rating Scal) แบบไม่มีเกณฑ์เปรียบเทียบให้ตามมาตรฐานวัดแบบของลิเคอร์ท

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยของความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ในการออกหนังสือแนะนำตัวและวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยถึงผู้อำนวยการสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร และผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 4 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาดุริยางคศิลป์ไทย เฉพาะหมวดวิชาปีที่พาทย์สาขาเครื่องสายไทย และสาขาคีตศิลป์ไทย ในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง เพื่อควบคุมดูแลนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2544 - 5 ตุลาคม 2544 โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแจกและรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ยกเว้นวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทองที่ครูผู้สอนได้ส่งแบบสอบถามกลับมาทางไปรษณีย์ เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 133 ฉบับ จากจำนวนนักเรียน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 95

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการนำแบบสอบถามเข้าประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS +/PC (Statistical Package for Social Sciences) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งขั้นตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนแจกแจงเป็นความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. คะแนนความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยแบบมัธยัมเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
3. เปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยจำแนกตามตัวแปร คือ สาขาวิชา และประสบการณ์ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

5.3 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง โดยจำแนกการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน

นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง จำนวน 133 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือมีเพศชาย 81 คน ส่วนใหญ่เรียนอยู่ในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 2 จำนวนร้อยละ 51.1 ซึ่งเรียนอยู่ในสาขาวิชาปีที่พ่ายมากที่สุด จำนวนร้อยละ 46.6 นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านดนตรี 6-10 ปี เป็นส่วนใหญ่มีย่านร้อยละ 54.1 มีการใช้โน้ตเพลงไทยระบบอักษรเป็นจำนวนมากเพื่อประกอบการเรียนดนตรีปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 46.6 ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับจำนวนนักเรียนที่ไม่ใช้โน้ตซึ่งมีจำนวนร้อยละ 36.1

2. สรุปผลการวิเคราะห์ความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับ นาฏศิลป์ชั้นสูงในวิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลางแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- 2.1 ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง
- 2.2 เจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย
- 2.3 การใช้โน้ตเพลงไทย

2.1 ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง มีความรู้ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนความรู้เฉลี่ย 13.03 คิดเป็นร้อยละ 65.15 จากคะแนน 20 คะแนน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อวิเคราะห์ตามความครอบคลุมเนื้อหาและรายละเอียดพบว่า

2.1.1 นักเรียนมีความรู้ในเรื่องการให้ความหมายของสัญลักษณ์ สามารถระบุชื่อของสัญลักษณ์ของตัวโน้ตทั้งเครื่องหมายแทนเสียงและแผนภาพระบุชื่อตัวโน้ตทั้งไทยและสากล โดยสามารถอ่านโน้ตเพลงที่บันทึกด้วยโน้ตระบบอักษรระบุชื่อว่า เพลงแป๊ะ ได้ถูกต้องแม่นยำ

2.1.2 นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องของโน้ตโดยสามารถแยกแยะโน้ตระบบต่าง ๆ ออกจากกันและเชื่อมโยงเข้าหากัน โดยระบุเครื่องหมายบรรทัด 5 เส้นแทนขนาดของเสียงในดนตรีสากล การใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ กำหนดในหนึ่งห้องเพลงมี 2 จังหวะ และเครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{3}{4}$ แสดงให้ทราบว่าในหนึ่งห้องเพลงมีโน้ตตัวเข้บัต 1 ชั้น 6 ตัว

2.1.3 นักเรียนส่วนมากมีความรู้เรื่องการแปลงโน้ตจากระบบหนึ่งไปอีกระบบหนึ่งได้โดยการคำนวณและแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในระบบโน้ตแต่ละชนิด โดยแปลงโน้ตที่บันทึกด้วยระบบสากลเป็นโน้ตระบบอักษร แปลงโน้ตที่บันทึกด้วยระบบอักษรเป็นตัวเลข และนักเรียนยังระบุได้ว่าเครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ ต้องมีโน้ตตัวดำ ไม่ขาดไม่เกิน 2 ตัวในหนึ่งห้องเพลง ยกเว้นกรณีจำเป็น แต่นักเรียนไม่มีความรู้ในเรื่องของการใช้สัญลักษณ์แทนจังหวะของหน้าทับปรบไม้

2.1.4 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถแบ่งกลุ่มของตัวโน้ตได้จากแผนภาพ โดยระบุเครื่องหมายแทนตำแหน่งที่ไม่มีตัวโน้ตของเพลง 1 บรรทัด จำแนกสัญลักษณ์ของโน้ตที่มีเสียง สูง – ต่ำได้ และอ่านโน้ตเพลงที่บันทึกด้วยระบบสากลว่าเป็นเพลง “ลาวดวงเดือน” ได้ แต่นักเรียนไม่มีความรู้ในเรื่องของ วรรณเพลง ที่กำหนดเป็นโครงสร้างในรูปแบบของการบันทึกโน้ตดนตรีไทย

2.1.5 นักเรียนมีความรู้เรื่องระบบโน้ตต่าง ๆ โดยการอ่านโน้ตจากแผนภาพที่ระบุทั้งระบบตัวเลข ระบบอักษรและระบบสากล ตามลำดับ โดยจัดกลุ่มได้ตรงตามเครื่องดนตรีที่กำหนด

2.1.6 นักเรียนมีความรู้ในเรื่องของการเปรียบเทียบความแตกต่างของเสียงดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงเครื่องสายไทย ระบุน้ตเสียงโด ที่ลูกฆ้องที่ 3 หรือลูกที่ 13 และนักเรียนไม่มีความรู้ในเรื่องของการแปลงโน้ตสากลเป็นโน้ตระบบตัวเลขที่ระบุเครื่องดนตรีเป็นชอู้ และการแสดงเส้นกันห้องจบตอนของดนตรีสากลแตกต่างกับรูปแบบของดนตรีไทย

2.1.7 เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่า นักเรียนมีความรู้ แตกต่างกันตามตัวแปรด้านสาขาวิชาซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยนักเรียนที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนสาขาเครื่องสายไทย มีความรู้ดีกว่านักเรียนที่เรียนสาขาวิชาปี่พาทย์และคีตศิลป์ไทย แต่มีความรู้ไม่แตกต่างกันด้านประสบการณ์ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 เจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

เจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง มีเจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในระดับสูงตามเกณฑ์ของการวิจัย โดยมีคะแนนเจตคติเฉลี่ย 74.38 จากคะแนน 100 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 74.38 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อวิเคราะห์ตามความครอบคลุมเนื้อหาและรายละเอียด พบว่า

นักเรียนส่วนมากมีเจตคติทางบวกในเรื่องการปลูกฝังให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของโน้ตเพลงระบบต่าง ๆ ควรเริ่มต้นจากแบบฝึกง่าย ไปหายากเพื่ออำนวยความสะดวกเข้าใจ การบันทึกโน้ตเพลงไทยควรให้มีความชัดเจน สวยงาม เพื่อให้อ่านง่ายเป็นระเบียบในการค้นหาและเก็บไว้ได้นาน การใช้แนวเพลงของเก่าเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์รูปแบบแนวเพลงดนตรีสมัยใหม่ ควรใช้โน้ตเพลงบันทึกทางเพลงของเก่าไว้เพื่อป้องกันการสูญหายและการบิดเบือนของทางเพลง การเรียนทฤษฎีโน้ตเพลงไทยช่วยสร้างความเข้าใจและส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการใช้โน้ตเพลงไทย การถ่ายทอดเพลงด้วยระบบความจำควบคู่กับการใช้โน้ตเป็นวิธีทางหนึ่งที่ทำให้การเรียนดนตรีปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โน้ตเพลงมีความสำคัญต่อวิชาชีพของนักเรียนในอนาคตจึงจำเป็นต้องศึกษาการใช้โน้ตเพลงอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งแม่นยำ การอ่านและเขียนโน้ตเพลงได้หลาย ๆ ชนิด ทำให้ผู้เรียนดนตรีไทยสามารถมองเห็นโครงสร้างของเพลงและมีทักษะปฏิบัติดนตรีที่ถูกต้องและรวดเร็ว ห้องสมุดวิทยาลัยควรมีแบบฝึกหัดการอ่านและเขียนโน้ตเพลงไทยหลายๆ ชนิด โดยลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนดนตรีปฏิบัติ การอ่านและเขียนโน้ตเพลงอย่างถูกต้อง ส่งผลดี

ต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีให้มีความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลา การอ่านและเขียนโน้ตเพลงที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์มีผลทำให้รูปแบบและลักษณะของเพลงไทยเปลี่ยนแปลงไป ผู้ที่เรียนวิชาชีพดนตรีควรตระหนักถึงความสำคัญของโน้ตเพลงมากกว่าผู้ที่เรียนดนตรีเป็นวิชาเสริมในหลักสูตร การใช้โน้ตเพลงช่วยให้ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงได้ถูกต้อง แม่นยำ ไม่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม สร้างความมั่นใจและใช้ได้ทุกโอกาส รูปแบบของโน้ตเพลงไทยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีดีพอ ควรมีการพัฒนาารูปแบบโน้ตให้มีความเหมาะสมกับเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิด การยึดถือจารีตประเพณีในการถ่ายทอดเพลงดนตรีไทยอย่างเคร่งครัดทำให้ผู้เรียนดนตรีไม่เห็นคุณค่าความสำคัญของโน้ตเพลงไทยในการนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์

นักเรียนส่วนมากมีเจตคติทางลบในเรื่อง หลักสูตรที่ผ่านมาได้กำหนดให้นักเรียน เรียนวิชา ทฤษฎีโน้ตนั้นมากเกินไป เพราะผู้เรียนดนตรีรู้หลักเกณฑ์และปฏิบัติได้เป็นอย่างดีแล้ว การถ่ายทอดดนตรีไทยด้วยระบบความจำที่ใช้กันอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลป์เหมาะสมกับการเรียนดนตรีไทยแล้วไม่จำเป็นต้องใช้โน้ตหรือสื่อวัสดุต่างๆเข้ามาช่วยเสริม วัฒนธรรมดนตรีไทยที่สืบทอดกันมาแต่โบราณสามารถดำรงอยู่และถ่ายทอดต่อไปได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้โน้ตเพลงเข้ามาช่วยส่งเสริม เมื่อมีการนำโน้ตเพลงเข้ามาใช้ในการประพันธ์เพลงเพื่อพลิกเพลงเพลงให้วิจิตรพิสดารตามความต้องการของนักดนตรี สามารถทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติเครื่องดนตรีและความคิดสร้างสรรค์เพลงได้ การฝึกหัดและการต่อเพลง ควรมีโน้ตเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจและง่ายต่อการปรับทางบรรเลงกับครู เมื่อจำทางเพลงได้ทั้งหมดแล้วควรทิ้งโน้ตทันทีเพื่อสะดวกในการบรรเลง การถ่ายทอดเพลงไทยด้วยระบบความจำมีความเหมาะสมดีแล้วโน้ตเพลงจึงมีไว้เพื่อบันทึกเป็นหลักฐานกันลืมเท่านั้น

2.2.1 การเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่า นักเรียนมีเจตคติแตกต่างกันตามตัวแปรด้านสาขาวิชา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกันมีเจตคติเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนสาขาวิชาเครื่องสายไทยมีเจตคติดีกว่านักเรียนที่เรียนสาขาวิชาปี่พาทย์และคีตศิลป์ไทย แต่มีเจตคติไม่แตกต่างกันตามตัวแปรด้านประสบการณ์ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 การใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

การใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง มีการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในระดับน้อยมาก โดยมีคะแนนการใช้เฉลี่ย 24.75 จากคะแนน 60 คะแนน หรือคิดเป็น ร้อยละ 41.27 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อวิเคราะห์ตามความครอบคลุมเนื้อหาและรายละเอียดพบว่า นักเรียนส่วนมากมีการใช้โน้ตเพลงไทยในเรื่องการเรียนรู้และเลือกใช้รูปแบบการ

อ่านและการบันทึกโน้ตจากครู ใช้เสียงตัวโน้ต โด เร มี บอกเสียงทำนองเพลง แทนเสียง นอย นอย หรือ เเตง เเตง เพื่อต่อเพลงให้กับผู้อื่น สามารถเลือกใช้ระบบการบันทึกโน้ตเพลงรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีของตน โดยบันทึกโน้ตเป็นประจำหลังจากต่อเพลง จากนั้นแนะนำและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของโน้ตเพลงให้กับผู้อื่น นักเรียนสามารถอ่านโน้ตเพลงได้โดยทันทีเมื่อแรกเห็น มีการใช้โน้ตเพลงเพื่อทบทวนเพลงที่ครูต่อให้ แล้วนำโน้ตเพลงที่ตนเองบันทึกมาเปรียบเทียบกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแลกเปลี่ยนโน้ตเพลงกัน ในการประพันธ์เพลงนักเรียนใช้โน้ตมาตัดทอนและเติมแต่งเพลงให้มีความสมบูรณ์และไพเราะยิ่งขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ทางด้านดนตรีและความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงที่ได้เรียนมา นักเรียนใช้โน้ตเพลงเพื่อฝึกหัดทักษะการเล่นเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ เช่น ดนตรีพื้นเมือง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้สอนแนะนำ และสามารถนำโน้ตเพลงมาวิเคราะห์ วิเคราะห์ เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของเพลง เช่น เพลงสำเนียงต่าง ๆ จากนั้นนำโน้ตเพลงที่บันทึกมาซักถามข้อสงสัยกับครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของเพลง บางครั้งนักเรียนใช้โน้ตเพลงที่ได้จากการค้นคว้าหรือพิมพ์จำหน่ายตามท้องตลาดมาเสริมสร้างทักษะและฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ นักเรียนบันทึกโน้ตได้ทันทีที่ได้ยินเสียงดนตรี นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่บันทึกเพลงทางเก่ามาเป็นแนวทางในการแปลทำนองทางเปลี่ยนในเพลงเดียวกัน มีการถอดเทปเพลงไทยที่ตนสนใจมาบันทึกเป็นโน้ตเพื่อสะดวกในการปฏิบัติ โดยบางครั้งใช้สัญลักษณ์ของโน้ตเพลงสากลมาบันทึกเทคนิควิธีการบรรเลง เพื่อช่วยในการจำขณะต่อเพลงในชั่วโมงเรียนดนตรี เช่น เครื่องหมยโฆเสียง กลับทัน การบรรเลงซ้ำ นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่บันทึกเพลงแบบเก่ามาเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์ประพันธ์เพลงใหม่

นักเรียนส่วนมากมีการใช้โน้ตเพลงไทยในเรื่องต่อไปนี้บ่อยมากคือเรื่องของท่วงทำนองโน้ตเพลงขณะบรรเลงประกอบการแสดงเพื่อฝึกเพลงเพลงให้มีลูกเล่นที่แตกต่างออกไปต่อหน้าสาธารณะชนในงานแสดงต่าง ๆ และนำโน้ตเพลงที่บันทึกในชั่วโมงเรียนเปรียบเทียบกับทางอื่นที่แตกต่างกันแล้วนำมาผสมผสานเป็นโน้ตเพลงที่มีทางพิสดารออกไปแล้วบันทึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อรวบรวมเป็นรูปเล่มและแยกเป็นหมวดหมู่

2.3.1 เปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่า นักเรียนมีการใช้โน้ตเพลงไทยแตกต่างกันตามตัวแปรด้านสาขาวิชา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่เรียนสาขาวิชาแตกต่างกันมีการใช้โน้ตเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนสาขาวิชาพยาบาลมีการใช้ดีกว่านักเรียนที่เรียนสาขาวิชาเครื่องสายไทยและคีตศิลป์ไทย แต่มีการใช้ไม่แตกต่างกันตามตัวแปรด้านประสบการณ์ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง มีความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยมีเฉลี่ย 13.03 จากคะแนน 20 คะแนน คะแนนรวมต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนรวมสูงสุด 20 คะแนน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 65.15 ของคะแนน จะเห็นว่านักเรียนมีความรู้ในระดับปานกลาง เนื่องจากนักเรียนเคยเรียนทฤษฎีโน้ตมาแล้วตั้งแต่ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง การค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา การสังเกต และประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมที่นักเรียนได้รับ ส่งผลให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ สามารถอ่านและเขียนโน้ตเพลงได้พอควรซึ่งสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและเขียนให้นักเรียนร้องและเล่นเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้องตามแบบแผน จากผลการวิจัยทำให้เราทราบว่า นักเรียนไม่มีความรู้ในเรื่องของการแปลงโน้ตสากลเป็นโน้ตระบบตัวเลข การระบุเสียงโน้ตบนเครื่องดนตรี และการใช้สัญลักษณ์และเครื่องหมายของดนตรีสากล ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงในเรื่องดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรองทอง โพธิ์อารมย์ (2540: ง) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการใช้หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 กลุ่มวิชาชีพ สาขาดุริยางค์ไทยซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่ามีเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรควรปรับปรุง 20 รายวิชา ซึ่งรวมถึงรายวิชาทฤษฎีโน้ตด้วย ประกอบกับการขาดแคลนเอกสาร ตำรา ในการค้นคว้า สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องดนตรีมีไม่เพียงพอ จากผลการวิจัยดังกล่าวส่งผลให้ทราบว่าผู้เรียนมีสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน ได้รับความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเหมือนกัน ได้รับข้อมูลข่าวสารไม่แตกต่างกัน จึงทำให้นักเรียนมีความรู้ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณภัทร พานิชเจริญ (2534: บทคัดย่อ) พบว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรวิวรรณ ประสานพันธ์ (2533: ก) พบว่าครูดารวจตระเวนชายแดนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่านักเรียนมีความรู้ในระดับปานกลางไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่านักเรียนจะนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520: 5) ซึ่งกล่าวว่า การมีความรู้อย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไป เจตคติจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้ที่ผู้เรียนได้รับกับการนำไปปฏิบัติ

2. เจตคติของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงต่อนั้ดเพลงไทย

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงมีเจตคติต่อนั้ดเพลงไทยในทิศทางบวกอยู่ในระดับสูงซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.38 คิดเป็นร้อยละ 74.38 โดยมีคะแนนรวมต่ำสุด 58 คะแนน คะแนนรวมสูงสุด 95 คะแนน จากคะแนน 100 คะแนน ผลการวิจัยดังกล่าวนักเรียนมีเจตคติโดยรวมอยู่ในระดับดีทุกข้อ อาจเป็นเพราะค่านิยมหรือลักษณะนิสัยของนักเรียนเองหรืออาจเป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อมหรือการปลูกฝังของครูผู้สอนส่งผลให้นักเรียนเห็นความสำคัญและมีเจตคติเกี่ยวกับนั้ดเพลงไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ดีดังนั้นการที่นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับนั้ดเพลงไทยอยู่ในระดับสูงอาจเป็นเพราะว่าความรู้ที่นักเรียนได้รับมาจากประสบการณ์เดิมกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อนั้ดเพลงไทย นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและระเบียบแบบแผนของคนไทย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อค่านิยม การเห็นคุณค่าและประโยชน์ของนั้ดเพลงไทย แต่เจตคติเกี่ยวกับนั้ดเพลงไทยที่ถูกต้องและเหมาะสมนั้นต้องขึ้นอยู่กับ การรับรู้และประสบการณ์ที่ได้รับของนักเรียนจึงจะมีอิทธิพลต่อความเชื่อของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนิดา มานะต่อ (2543: บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่านักเรียนมีเจตคติต่อคอมพิวเตอร์อยู่ในระดับดี เพราะสภาพแวดล้อมและการได้รับสื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากคอมพิวเตอร์ประกอบกับการมีโอกาสในการใช้งานทำให้เกิดความชอบมีความเชื่อมั่นต่อคอมพิวเตอร์ที่สามารถอำนวยความสะดวกด้านการพิมพ์การคำนวณและการบันทึกจดจำที่แม่นยำและสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนี ทิมานูตร (2540: บทคัดย่อ) พบว่าเจตคติเกี่ยวกับสิ่งเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับดีเพราะความเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อ แม่ ครู อาจารย์ ที่ปลูกฝังให้ความรู้ รวมถึงประสบการณ์ที่ได้รับทำให้เกิดความเข้าใจ มีความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ เห็นคุณค่าและโทษของสิ่ง ๆ นั้น รู้จักเลือกวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงสรุปว่า การที่นักเรียนมีเจตคติเกี่ยวกับนั้ดเพลงไทยอยู่ในระดับดีขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและการปลูกฝังจากครูผู้สอนมีอิทธิพลต่อตัวผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของนั้ดเพลงไทย ประกอบกับหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูงกำหนดให้นักเรียนได้ออกฝึกสอนด้วยดังนั้นการใช้นั้ดเพลงจึงมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จในระยะเวลายาวนาน ซึ่งปัจจัยทางด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ทางด้านดนตรีไทยที่ยังคงยึดถือปฏิบัติอยู่เป็นกรอบให้การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมหรือวิธีการถ่ายทอดมรดกทางด้านดนตรียังคงอยู่ ดังนั้นลักษณะของการจดบันทึกโน้ตเป็นลายลักษณ์อักษรก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ยังคงรักษาดนตรีไทยเอาไว้ให้คงอยู่ ดังนั้นการสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับนั้ดเพลงไทยเป็นเรื่องที่สำคัญจึงควรสร้างความเข้าใจเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม

3. การใช้โน้ตเพลงไทย

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงมีการใช้โน้ตเพลงไทย อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.75 คิดเป็นร้อยละ 41.27 จากคะแนน 60 คะแนน คะแนนรวมต่ำสุด 0 คะแนน คะแนนรวมสูงสุด 53 คะแนน ผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าขนบธรรมเนียมประเพณีและข้อจำกัดของเพลงไทยที่นิยมถ่ายทอดเพลงโดยบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลหนึ่งโดยวิธีการเลียนแบบหรือทำตามแบบซึ่งทางด้านดนตรีไทยเรียกว่า มุขปาถะ การถ่ายทอดแบบนี้ดนตรีไทยได้สืบทอดต่อ ๆ กันมานานแล้ว การถ่ายทอดเพลงโดยการเลียนแบบจากผู้สอนนั้นจึงจำเป็นต้องให้ผู้เรียนใช้ความจำและความอดทนในการขยันหมั่นฝึกซ้อมจนชำนาญเพื่อไม่ให้เกิดการลืม เพลงไทยแต่โบราณจึงไม่มีการบันทึกไว้เป็นตัวโน้ตหรือสัญลักษณ์แทนเสียง จึงทำให้เกิดการบิดเบือนของเพลงไทยไปได้ดังที่ จูริพล น้อยนิธย์ (สัมภาษณ์) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีไทยว่าการสอนดนตรีไทยแบบโบราณมีรูปแบบการสอนที่ผู้เรียนต้องมีความมานะอดทนขวนขวายหาความรู้จดจำ หมั่นฝึกซ้อมแล้วผู้เรียนต้องมาอยู่คอยรับใช้ครู ดังนั้นการที่ผู้เรียนมาอยู่ใกล้ ๆ ครูผู้สอนตลอดเวลา มีคนคอยชี้แนะเสมอจึงทำให้ผู้เรียนมองข้ามการจดบันทึกโน้ตเป็นลายลักษณ์อักษร

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีการใช้โน้ตเพลงไทยอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งจากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยพบว่าวิทยาลัยนาฏศิลป์มีระบบการถ่ายทอดเพลงไทยในรูปแบบเดิมคือมุขปาถะ โดยครูผู้สอนบรรเลงนำและให้นักเรียนทำตาม ดังนั้นนักเรียนจึงใช้วิธีการจำและการฟังเสียงมากกว่าการบันทึกโน้ต ซึ่งในหลักสูตรได้กำหนดให้นักเรียนมีคาบเรียนดนตรีปฏิบัติมากเพียงพอต่อการทบทวนเพลง คือ 13 คาบ/สัปดาห์ ดังนั้นนักเรียนจึงมีเวลาทบทวนเพลงและฝึกซ้อมเพลงเพื่อให้เกิดความชำนาญและมีความแม่นยำในบทเพลง ดังที่ วีระศักดิ์ กลั่นรอด (สัมภาษณ์) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนทฤษฎีโน้ตว่า หลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโน้ตเพลงสากล แต่ในทางปฏิบัติผู้เรียนมีคาบเรียนวิชาเอกมากครูผู้สอนแต่ละท่านมีความถนัดในการใช้โน้ตแต่ละชนิดแตกต่างกันจึงมีผลต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโน้ตที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการใช้โน้ตเพลงไม่ถูกต้อง หรือเลือกใช้ระบบโน้ตเพลงที่เหมาะสมกับเพลงหรือเครื่องดนตรีนั้น ๆ ประกอบกับนักเรียนมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยในการบันทึกจดจำเสียง ทำให้นักเรียนฟังเสียงและบรรเลงตามได้ทันทีโดยไม่ต้องเขียนโน้ตเพลง แต่หากต้องการเขียนโน้ตก็เพื่อกันลืมเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับพูนพิศ อมาตยกุล (2527: 15) ซึ่งกล่าวว่า เพลงไทยแต่โบราณไม่มีการบันทึกโน้ตไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ให้วิธีการจำอย่างเดียวเพื่อไม่ให้เกิดการลืม เมื่อมีเวลาว่างก็ต้องหมั่นทบทวนเพลงหรือไล่มืออยู่เสมอ การหวนเพลงทำให้เกิดการลัดจำเพลง มีการตัดแต่งต่อเติมเพลงให้แตกต่างออกไป จึงทำให้เพลงเก่า ๆ ที่บรรพบุรุษ

แต่งไว้สูญหายและเพลงใหม่ที่แต่งขึ้นใหม่ก็ไม่ได้มีการยอมรับหรือเผยแพร่ จึงทำให้การสืบทอดเพลงไทยมีผู้สนใจน้อยลงและไม่เจริญรุ่งเรืองเท่าที่ควร จากคำกล่าวดังกล่าวได้สอดคล้องกับ ศิลป์ ตราโมท (สัมภานันท์) ซึ่งกล่าวไว้เกี่ยวกับการใช้โน้ตเพลงของผู้เรียนดนตรีไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ว่าส่วนใหญ่ผู้เรียนจะจำเพลงกันเป็นส่วนใหญ่ เมื่อต่อเพลงจากครูแล้วก็ทบทวนฝึกซ้อมกันจนชำนาญโดยเฉพาะผู้เรียนวิชาเอกคีตศิลป์ มีการใช้โน้ตเพลงน้อยมาก เพราะการขับร้องเพลงไทยมักใช้ภาษาวรรณคดี เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เวลานั้นก็มักเขียนภาษาร้อง เช่น เอ็ง เอย ซึ่งเป็นการเอื้อนของการขับร้องเพลงไทย ดังนั้นการบันทึกโน้ตเพลงเป็นเสียง โค เร มี จึงมีการใช้ในการขับร้องเพลงไทยน้อยมาก

ผลจากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าการใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลางมีการใช้โน้ตมาก เนื่องจากระบบการเรียนการสอนดนตรียังยึดรูปแบบการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัว ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการบันทึกโน้ต ประกอบกับลักษณะเฉพาะของเครื่องดนตรี มีผลต่อการอ่านและการเขียนโน้ต ก่อให้เป็นอุปสรรคต่อการบรรเลง จึงควรมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้โน้ตเพลงไทยให้ถูกต้องเหมาะสม

4. การเปรียบเทียบตามตัวแปร

จากผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคกลาง โดยจำแนกตามสาขาวิชา และประสบการณ์ทางด้านดนตรี พบว่า

4.1 นักเรียนที่เรียนสาขาวิชาต่างกันมีความรู้ เจตคติ และการใช้ เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่เรียนสาขาวิชาปีพาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทยมีสภาพการเรียนวิชาศิลปเอกแตกต่างกัน ได้รับวิธีการถ่ายทอดเพลงที่ต่างกัน ประกอบกับหลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนมีคาบเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีโน้ตนั้นน้อยเกินไปทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโน้ตมีการทบทวนน้อยมาก ประกอบกับสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเคร่งครัดต่อการยึดถือจารีตประเพณี และเลียนแบบพฤติกรรมของครูผู้สอน ทำให้มีอิทธิพลต่อผู้เรียน จนทำให้ลืมนึกถึงคุณค่าประโยชน์และคุณค่าของโน้ตเพลง ประกอบกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สื่อและนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีทางเลือกอื่นสำหรับการจำเพลง เช่น การอัดเทป ภาพถ่ายวิดีโอต่างๆ ผลจากการเปรียบเทียบจะเห็นว่านักเรียนที่เรียนสาขาวิชาเครื่องสายไทยมีความรู้ เจตคติ และการใช้โน้ตเพลงไทยมากกว่านักเรียนที่เรียนสาขาวิชาปีพาทย์และคีตศิลป์ไทย เนื่องจากลักษณะการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายไทยสามารถมองดูโน้ตเพลงได้ประกอบกับ

วิธีการเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายไทยสามารถจดบันทึกโดยมีรูปแบบการบันทึกที่มีลักษณะแยกสายและแยกเสียงสูง-ต่ำได้ เช่นการบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบตัวเลข และระบบอักษร เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีในวงปี่พาทย์แล้วข้อจำกัดของลักษณะเครื่องดนตรีที่มีรูปร่างเป็นวงกลม เช่นฆ้องวง เป็นอุปสรรคต่อการดูโน้ตขณะบรรเลงเป็นอย่างยิ่ง และการขับร้องเพลงไทยก็มีการขับร้องเป็นภาษาวรรณคดี ที่มีคำคล้องจอง เป็น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ซึ่งไม่ได้ร้องเป็น โด เร มี ดังนั้นผู้ที่เรียนสาขาวิชาปี่พาทย์ และคีตศิลป์ไทยจึงมีข้อจำกัดในการใช้โน้ตเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่เรียนสาขาวิชาเครื่องสายไทยซึ่งมีข้อจำกัดน้อยกว่า

4.2 นักเรียนที่มีประสบการณ์ทางด้านดนตรีต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการใช้ เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนที่เรียนสาขาวิชาปี่พาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทยมีการรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยได้พอ ๆ กัน ตามที่หลักสูตรกำหนด อีกทั้งเพศหญิงและเพศชายที่เรียนในสาขาวิชาปี่พาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทย อยู่ในวัยเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน สภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก ความเชื่อจึงไม่แตกต่างกัน จึงส่งผลต่อสภาพการใช้โน้ต จึงควรมีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยที่ถูกต้องและเหมาะสม

5. ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัยเรื่องการศึกษาความรู้ เจตคติและการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลางครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ในส่วนที่เป็นการศึกษาความรู้ และเจตคติพบว่าผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามกระบวนการเรียนการสอนด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัยอยู่ในเกณฑ์ดี แต่เมื่อพิจารณาถึงสภาพการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยพบว่ามีการใช้โน้ตน้อยมากสำหรับนักเรียนสาขาวิชาปี่พาทย์ เครื่องสายไทย และคีตศิลป์ไทย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนการใช้อยู่ในเกณฑ์ต่ำสุด ผลการวิจัยครั้งนี้อาจใช้เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีไทยทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น ดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

1. สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ควรปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับทฤษฎีการใช้โน้ตให้มีเนื้อหาครอบคลุมยิ่งขึ้นและควรเพิ่มเวลาเรียนภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้โน้ตพร้อมทั้งจัดทำคู่มือการเรียนการสอนเกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยสำหรับครูผู้สอน

2. สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ควรจัดให้มีการสัมมนาหลักสูตรรายวิชาในหัวข้อการอ่านและการบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบต่าง ๆ โดยเชิญครูผู้สอนในแต่ละวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดทำคู่มือมาตรฐานการใช้โน้ตเพลงไทยและทำความเข้าใจกับครูผู้สอนโดยยึดคู่มือมาตรฐานการใช้โน้ตเพลงไทยเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการเรียนการสอน

3. วิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่งควรจัดหาหนังสือ วีดีโอ วิดีทัศน์เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยแต่ละชนิด โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการแปลงโน้ตเพลงไทยจากระบบหนึ่งไปสู่โน้ตอีกระบบหนึ่งไว้ในห้องสมุดเพื่อบริการครู นักเรียนและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจ

4. การเรียนการสอนดนตรีไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ควรจัดให้มีการสอนการใช้โน้ตเพลงไทยทุกระบบอย่างต่อเนื่องในทุกระดับชั้นปี โดยสอดแทรกไว้ในวิชา ศิลปเอกและวิชาโท เพื่อเป็นการฝึกทบทวนและก่อให้เกิดความชำนาญในการใช้โน้ตระบบต่าง ๆ สามารถอ่านโน้ต แปลงโน้ตได้อย่างคล่องแคล่ว และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเครื่องดนตรีแต่ละชนิดได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นต้นในวิทยาลัยนาฏศิลป์อื่น ๆ นอกเหนือจากภาคกลาง หรือสถานที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่ไปด้วย โดยใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่างประกอบกันในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่นการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม ฯลฯ

2. ควรมีการศึกษาความรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทยของครูผู้สอนในภาควิชาดุริยางค์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง หรือสถานที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่ไปด้วย โดยใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่างประกอบกันในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่นการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมการสอน ฯลฯ

3. ควรมีการศึกษาประเด็นอื่น ๆ เช่นปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการใช้โน้ตเพลงไทยระบบต่าง ๆ หรือการถ่ายทอดดนตรีไทยหรือรูปแบบการสอนดนตรีไทย

บรรณานุกรม

- กรกิติ์ สุภนกร. 29 เมษายน 2544. นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี, สัมภาษณ์.
กรมการฝึกหัดครู. (2531). คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา. ภาคพัฒนาตำราและเอกสาร
วิชาการ หน่วยศึกษานิเทศน์. กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู.
กรมศิลปากร. (2494). งานสังคีตศิลป์. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
_____. (2524). สุจิตร์ จางวางทั่ว พาทยโกศล ที่ระลึกเนื่องในโอกาสวันเกิดครบ 100 ปี
วันที่ 21 กันยายน 2524. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์.
_____. (2536). วันสถาปนากรมศิลปากรครบ 83 ปี. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
_____. (2537). การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
_____. (2539). ร้อยกรองกาญจนาภิเษก: เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการ.
_____. (2535). หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
_____. (2535). หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2534).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
_____. (2536). หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
กิตกร จ. มงคลขจร และสาทิส. (2533). จากดวงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษร
สัมพันธ์.
จตุพร ทองมา. 29 เมษายน 2544. นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี,
สัมภาษณ์.
จิตรา คล้ายเจียม. 29 เมษายน 2544. นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย,
สัมภาษณ์.
จิตรา วสุวานิช. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
เจนดุริยางค์, พระ. (2497). แบบเรียนดุริยางคศาสตร์สากลฉบับทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จักร.

_____. (2523). แบบเรียนวิชาประสานเสียง ฉบับทุลเกล้าทุลกระหม่อมถวาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระจันทร์.

ชวาล แพรัตกุล. (2526). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

จีน ศิลปบรรเลง. (2534). อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ คุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง.

กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์เนศ พรินติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.

ชูดา จิตพิทักษ์. (2525). สังคมวิทยาและวัฒนธรรมไทย: สำหรับนักศึกษาพยาบาล. สงขลา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชัยพร วิชาวุธ. (2523). การวิจัยเชิงวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์. (2522). การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

จิรพล น้อยนิษฐ์. 10 มีนาคม 2545. อาจารย์ภาควิชาดุริยางคไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ, สัมภาษณ์.

ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. (2534). กิจกรรมดนตรีสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2537). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์และคณะ. (2529). เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป หน่วยที่ 1-7 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดุริยบรรณ. (2472). เลขาตั้งคิดสำหรับซอด้. พระนคร: ม.ป.ท.

ธนิต อยู่โพธิ์. (2537). 60 ปี วิทยาลัยนาฏศิลป์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประยูรวงศ์พรินติ้ง จำกัด.

นุจรินทร์ คล้ายเจียม. 29 เมษายน 2544. นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย, สัมภาษณ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวิทย์สาส์น.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2527). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

_____. (2531). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.

_____. (2537). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. นครปฐม: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2522). การสอนสุขศึกษา: ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2526). ทักษะคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2538). โน้ตเพลงไทยฉบับครู เล่ม 2 : เพลงเรื่องพระรามเดินดง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2532). ทุนกระหม่อมบริพัตรกับการดนตรี. กรุงเทพมหานคร: จันทวานิชย์.
- พูนพิศ อมาตยกุลและคณะ. (2532). มานานุกรมศิลปเพลงไทยในรอบ 200 ปีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. 22 มกราคม 2544. มหาวิทยาลัยศิลปากร, สัมภาษณ์.
- _____. (2543). วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับไทยศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นตำรับ.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2540). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- มาลีณี จุฑะรพ. (2537). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- ร่ำภา สุคนธ์พงษ์. 29 เมษายน 2544. นักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ, สัมภาษณ์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2524). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิรัช ชูสูงเนิน. (2527). ดนตรีสำหรับครูประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- วีระศักดิ์ กลั่นรอด. 10 มีนาคม 2545. อาจารย์ภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง, สัมภาษณ์.
- วุฒิชัย จานง. (2521). การเรียนรู้ทฤษฎีเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บำรุงสาสน์.
- วิมลศรี อุปรมย์. (2529). การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.

ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. เอกสารประกอบการสอน จุดมุ่งหมายทางการศึกษากับการสอนดนตรีศึกษา; สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. ม.ป.ท.; ม.ป.ป. อัดสำเนา.

_____. (2544). เอกสารประกอบการสอน วิชาทฤษฎีและกระบวนการเรียนวิชาดนตรี.

นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.

สมคิด โชติกวนิชย์. (2536). วันสถาปนากรมศิลปากร ครบ 83 ปี. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด.

สมชาย อมระรักษ์. (2542). ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย. กาญจนบุรี: โปรแกรมวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.

สมพงษ์ กาญจนผลิน. (2537). ดนตรีไทยโน้ตและวิธีฝึก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ.

สัจด์ ภูเขาทอง. (2532). การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.

_____. (2534). เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรี 2651714. การบันทึกโน้ตเพลงไทย.

กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

สุกรี เจริญสุข. (2538). ดนตรีชาวสยาม. กรุงเทพมหานคร: Dr.Sax.

สันทนต์ ดัฒนันทน์. (2538). บันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตสากลอย่างไร. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเมฆาเพรส จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2535). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ฟันนี่พับบลิชชิง.

_____. (2539). ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ ตัวอย่างความสำเร็จจากประสบการณ์จริง: ครูผู้มุ่งมั่นงานสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2540). การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน: กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2544). ปฏิรูปการเรียนรู้: ตัวอย่างความสำเร็จจากประสบการณ์จริง.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุমানราชชน, พระยา. (2506). บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ เล่ม 5. พระนคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

วิทยานิพนธ์

กรองทอง โพธิ์อารมย์. (2540). การใช้หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 กลุ่มวิชาชีพสาขา
ดุริยางค์ไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

เต็มดวง รัตนทัศนีย์. (2540). ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังแวดล้อมศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชัยเลิศ ปริสุทธกุล. (2531). ความรู้ ทักษะและการใช้บัตรรายการหนังสือของนักเรียนมัธยมปีที่ 6
เขตพระโขนง. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พจนา บัวกระสินธุ์. (2539). การศึกษาสภาพและปัญหาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในฐานะวิทยาลัยชุมชน
ตามการรับรู้ของอาจารย์และผู้บริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภูมิภาคต่างกัน. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณภัทร พานิชเจริญ. (2534). ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน
กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับมลพิษในสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรวิวรรณ ประสานพันธ์. (2533). ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมของครูตำรวจตระเวนชายแดนที่มี
ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาสังแวดล้อมศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

วีระศักดิ์ กลั่นรอด. (2541). การสอนเครื่องสายไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมชัย ขวลิทธาดา. (2531). ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขต
การศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

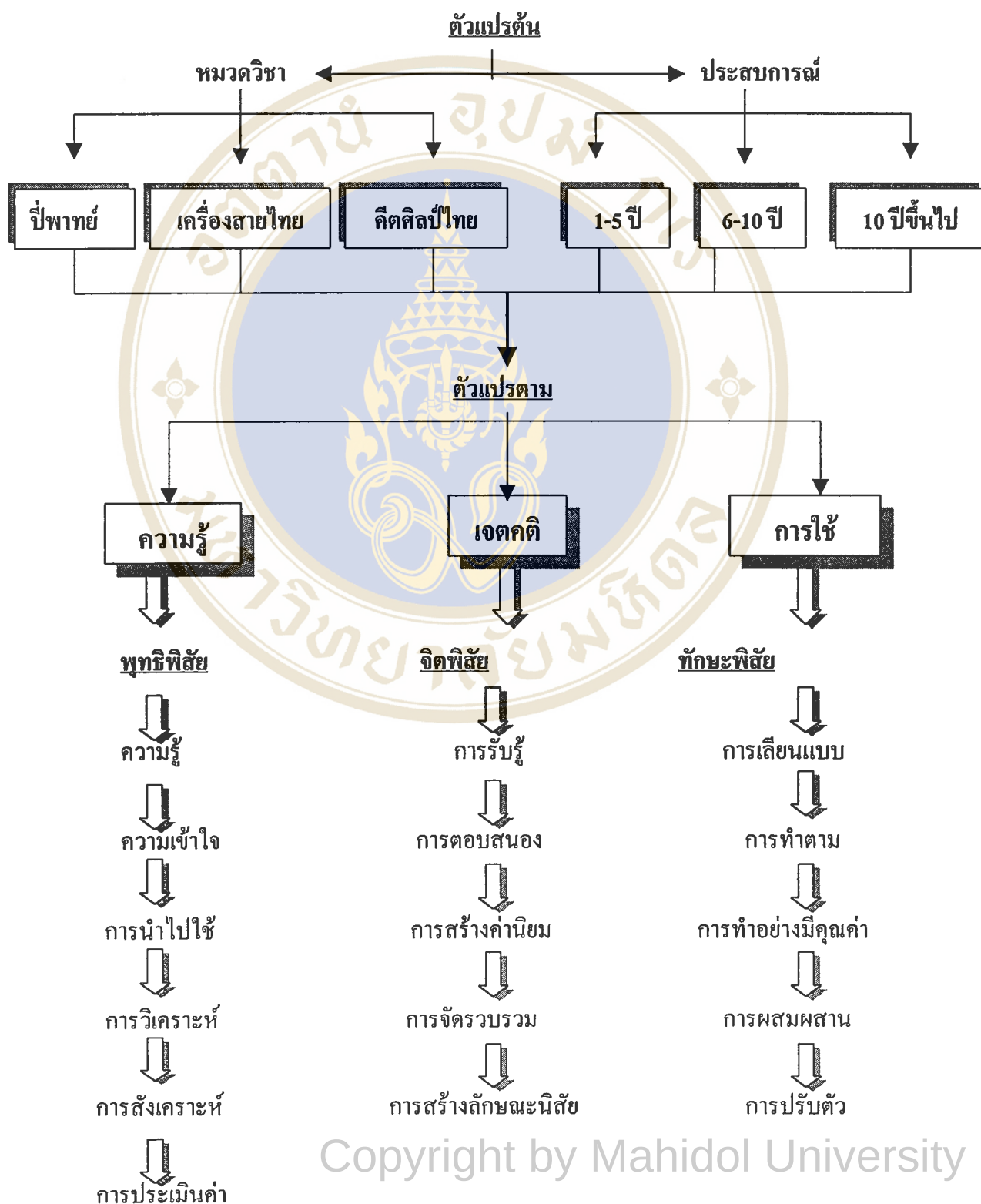
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. (2535). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์
สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหาร
 การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2539). วิวัฒนาการและอนาคตภาพของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม
ไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานวิจัยต่างประเทศ

- Bloom, Benjamine S. (1975). Taxonomy of Education Objectives. New York : Mckey Company.
- Bruner, Jerome S. (1971). Toward a Theory of Instruction. Cambridge, Massachusetts : Harvard
 University Press.
- Cronbach, L.J.(1970). Essentials of Psychological Testing. New York : Harper & Row.
- Good, C.v. (1973). Dictionary of Education. New York: Mc Graw Hill Book Company.
 & Sons.
- Hornby, A.S., E.v. Gatenby and H. Wakefield. (1963). The Advanced Learner's Dictionary of
Current English. London: Oxford University Press.
- Jacobs, Arthur (1970). A New Dictionary of Music. 2d ed. Middlesex : C.Nicholls and Company.
- Newson, Keith R. (1969). Listening to Music. London : William Clewes and Sons.
- Palmer, king. (1968). Teach Yourself to Compose Music. London : The English University Press.
- Skinner, B.F. (1971). Beyond Freedom and Dignity. New York : knop.
- The Lexicon Webster. (1977). Dictionary Encyclopedia Edition. The United States of American :
 The English Language Institute of American.
- Thorndike, Robert L. and Eliabeth Hagen. (1969). Measurement and Evaluation in Psychological
and Education. 3rd ed. New York : John Wiley and Sons.
- Thunstone L.L. (1967) Attitude Theory and Measurement, ed. By Martin Fishbein. New York :
 John Wiley & Sons.
- Webster.(1968). Webster's New Twentieth Century Dictionary. New York: World Publishing
 Company.

โครงสร้างรวมของวัตถุประสงค์

กระบวนการสร้างแบบทดสอบความรู้เรื่องโน้ตเพลงไทย

มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมดังนี้

1. ความรู้
2. ความเข้าใจ
3. การนำไปใช้
4. การวิเคราะห์
5. การสังเคราะห์
6. การประเมินค่า

วัตถุประสงค์	คำอธิบาย	คำถามข้อที่
ความรู้	ให้ความหมายได้ บอกชื่อได้ บอกเรื่องราวได้ จับคู่ได้ เขียนโครงร่างได้ เลือกได้	1 , 3 , 6 , 9
ความเข้าใจ	แยกแยะได้ อธิบายได้ แปลความได้ ขยายความได้ ย่อความได้ ยกตัวอย่างได้	2 , 14 , 20
การนำมาใช้	ปฏิบัติได้ แสดงได้ เตรียมการได้ ผลิตได้ สาธิตได้ ทำนองได้	5 , 15 , 17
การวิเคราะห์	จำแนกได้ แบ่งกลุ่มได้ อ้างอิงได้ แยกแยะได้ แสดงเป็นแผนภาพได้	4 , 8 , 10 , 11 , 16
การสังเคราะห์	รวบรวมได้ จัดกลุ่มได้ สร้างสรรค์ได้ สร้างระบบได้ อธิบายได้ จัดระเบียบใหม่ได้	11 , 12 , 13
การประเมินค่า	เห็นความแตกต่างได้ เปรียบเทียบได้ สรุปความได้ วิเคราะห์ได้ ตัดสินได้ แปลความได้	7 , 13 , 18

กระบวนการสร้างแบบสอบถามเจตคติเรื่องโน้ตเพลงไทย

มีจุดประสงค์เกี่ยวกับด้านจิตใจ ความรู้สึก ซึ่งรวมถึงความสนใจ ความซาบซึ้ง และค่านิยมดังนี้

1. การยอมรับ
2. การตอบสนอง
3. การสร้างคุณค่าหรือค่านิยม
4. การจัดระบบ
5. การสร้างนิสัยจากค่านิยม

วัตถุประสงค์	คำอธิบาย	คำถามเชิงบวก(ข้อที่)	คำถามเชิงลบ(ข้อที่)
การยอมรับ	ได้รับประสบการณ์จากสังคมและสภาพแวดล้อม เกิดความเข้าใจและเก็บเรื่องราวต่าง ๆ ได้ถูกต้อง	3	8
การตอบสนอง	มีการรับรู้และเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อประสบการณ์ที่รับมา	17	2 , 13
การสร้างคุณค่าหรือค่านิยม	หลังจากการรับรู้แล้วตอบสนองทำให้เกิดการสร้างค่านิยม สำนึกในคุณค่าหรือคุณธรรมจนกลายเป็นความนิยมและเชื่อถือในสิ่งนั้น	4 , 7 , 10 , 18	20
การจัดระบบ	การคิด พิจารณา หาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม แล้วจัดระบบด้วยการพิจารณาบทบาทกฎเกณฑ์และความสำคัญ	9 , 11 12 , 14 , 16	6
การสร้างนิสัยจากค่านิยม	ความรู้สึก ความคิดและ ค่านิยมที่เกิดขึ้นมาแล้วกลายเป็นความประพฤติ คุณสมบัติ ลักษณะนิสัยประจำตัวเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบค่านิยมที่บุคคลยึดถือ	5 , 15 , 19	1

กระบวนการสร้างแบบสอบถามการใช้โน้ตเพลงไทย

มีจุดประสงค์เกี่ยวกับทักษะในการเคลื่อนไหวและการใช้วัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1. การเขียนแบบ
2. การทำตามแบบ
3. การมีความถูกต้อง
4. การกระทำอย่างต่อเนื่อง
5. การกระทำโดยธรรมชาติ

วัตถุประสงค์	คำอธิบาย	คำถามข้อที่
การเขียนแบบ	การทำซ้ำ การทบทวน การเลือกตัวแบบหรือตัวอย่างที่สนใจ จนเขียนแบบได้คล่องแคล่ว	12 , 15
การทำตามแบบ	การลงมือกระทำตามแบบที่สนใจ การเลือกทำ ทำงานเป็นนิสัย	3 , 4 , 20
การมีความถูกต้อง	การตัดสินใจกระทำตามแบบที่เห็นว่าถูกต้อง ทำด้วยความละเอียด ประณีต เกิดความแม่นยำ และมีคุณภาพ	5 , 7 , 8 , 13
การกระทำอย่างต่อเนื่อง	การกระทำในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องอย่างเป็นเรื่องเป็นราว และต่อเนื่อง ทำได้หลายรูปแบบ ใช้อย่างสม่ำเสมอ	6 , 9 , 10 , 11 , 16
การกระทำโดยธรรมชาติ	การกระทำที่เกิดจากความพึงพอใจของตนกระทำจนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติโดยอัตโนมัติเป็นธรรมชาติ	12 , 14 , 17 , 18 , 19

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ อุดม อรุณรัตน์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. อาจารย์พินิจ ฉายสุวรรณ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. อาจารย์สังัด ภูเขาทอง มหาวิทยาลัยมหิดล
5. อาจารย์นันทพงศ์ โสวัตร วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ
6. อาจารย์จิรพล น้อยนิตย วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ
7. อาจารย์สมบูรณ์ บุญวงศ์ วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

**การศึกษาคำรู้ เจตคติ และการใช้เกี่ยวกับโน้ตเพลงไทย
ของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลปภาคกลาง**

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 และปีที่ 2 ภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์
2. โปรดอ่านคำแนะนำก่อนตอบแบบสอบถามในแต่ละตอนให้ชัดเจน
3. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ความรู้เรื่องโน้ตเพลงไทย

ตอนที่ 2 เจตคติที่มีต่อโน้ตเพลงไทย

ตอนที่ 3 การใช้โน้ตเพลงไทย

ให้นักเรียนตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ทุกตอน เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปวิเคราะห์

ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน ไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้นต่อตัวนักเรียน
ผู้วิจัยใช้สำหรับงานวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ขอความกรุณาตอบตามสภาพความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความหรือเติมข้อความซึ่งตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย☐ หญิง

2. ระดับชั้นการศึกษา

☐ ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1☐ ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 2

3. สาขาวิชาที่ศึกษา

☐ สาขาเป๊พาทย์☐ สาขาเครื่องสายไทย☐ สาขาคีตศิลป์ไทย

4. ประสบการณ์ทางด้านดนตรี

☐ 1-5 ปี☐ 6-10 ปี☐ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

5. ปัจจุบันนักเรียนใช้โน้ตเพลงประกอบการเรียนดนตรีปฏิบัติ (วิชาเอก) หรือไม่

☐ ไม่ใช่☐ ใช่ (โปรดระบุรูปแบบการใช้ได้มากกว่า 1 ข้อ)☐ ระบบตัวเลข (1,2,3)☐ ระบบตัวอักษร (ค,ร,ม)☐ ระบบสากล☐ อื่น ๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ 2 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความรู้เรื่องโน้ตเพลงไทย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อให้ชัดเจน และทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบข้อที่ถูกต้องที่สุด การทำแบบทดสอบชุดนี้ไม่มีผลใดๆ ทั้งสิ้นต่อคะแนนสอบของนักเรียน กรุณาทำด้วยตนเอง

1. ข้อใดคือสัญลักษณ์แทนค่าตัวโน้ต

- ก. ข. #
ค. ง. < >

2. เครื่องหมายบรรทัด 5 เส้น ในดนตรีสากลใช้แทนอะไร

- ก. ขนาดของเสียง ข. การเน้นเสียง
ค. ระดับเสียง ง. กระแสเสียง

3. ข้อใดคือสัญลักษณ์แทนเสียง “ลา” ของดนตรีสากล

- ก. F ข. A
ค. B ง. E

แผนภาพต่อไปนี้ให้ตอบคำถามข้อ 4 - 5

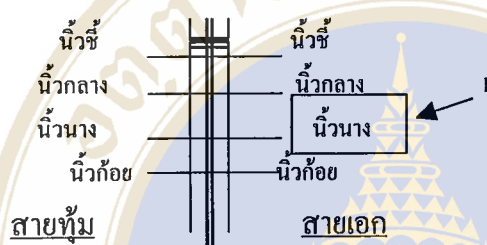
4. จากรูปภาพดังกล่าว สัญลักษณ์ - ตามหมายเลข 1 หมายถึงอะไร

- ก เครื่องหมาย - แทนตำแหน่งที่ไม่มีตัวโน้ต
ข เครื่องหมาย - แทนตำแหน่งที่มีตัวโน้ต
ค เครื่องหมาย - แทนตำแหน่งเสียงสูงของตัวโน้ต
ง เครื่องหมาย - แทนตำแหน่งเสียงต่ำของตัวโน้ต

5. จากรูปภาพดังกล่าวสัญลักษณ์ + ตามหมายเลข 2 หมายถึงอะไร

- ก เครื่องหมาย + แทนจังหวะฉิ่งของหน้าทับปรบไ้ 3 ชั้น
- ข เครื่องหมาย + แทนจังหวะฉับของหน้าทับปรบไ้ 3 ชั้น
- ค เครื่องหมาย + แทนจังหวะฉิ่งของหน้าทับปรบไ้ 2 ชั้น
- ง เครื่องหมาย + แทนจังหวะฉับของหน้าทับปรบไ้ 2 ชั้น

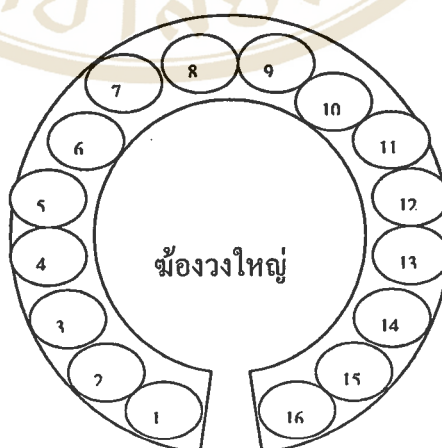
แผนภาพโน้ตขอต่วงต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 6

6. จากภาพดังกล่าวหมายเลข 1 แทนชื่อตัวโน้ตใด

- ก. โด
- ข. ฟา
- ค. ซอล
- ง. ลา

รูปภาพต่อไปนี้ให้ตอบคำถามข้อที่ 7

7. จากรูปภาพดังกล่าวมีการกำหนดโน้ตในวงเครื่องสาย เมื่อเทียบกับฆ้องวงใหญ่แล้วกำหนดโน้ตเสียงโคที่ถูกฆ้องที่เท่าใด

- ก. ลูกที่ 5 หรือลูกที่ 12
- ข. ลูกที่ 6 หรือลูกที่ 13
- ค. ลูกที่ 7 หรือลูกที่ 14
- ง. ลูกที่ 8 หรือลูกที่ 15

8. เพลงนกขมิ้น 3 ชั้น ท่อน 1 เป็นเพลงที่บรรเลง “เก็บ” เมื่อบันทึกโน้ตเพลงไทยเป็นโน้ตตัวเลขแล้ว 1 บรรทัดจะมี 8 ห้องหรือมีกี่วรรค

- ก. 1 วรรค
- ข. 2 วรรค
- ค. 3 วรรค
- ง. 4 วรรค

9. โน้ตเพลงที่บันทึกด้วยระบบตัวอักษรต่อไปนี้ เป็นโน้ตเพลงอะไร

ชมชชช	ชลชชช	คัลคัล	คัลคัล	ชมชชช	มรดล	ชลคัล	คัลคัล
คัลคัล	คัลชม	ชชชช	ชมชช	คัลคัล	คัลชม	ชมชช	ชมชช
คัลชชช	คัลลล	คัลคัล	มรรร	ชมชช	มรดล	ชลคัล	คัลคัล

- ก. เพลงต้นเพลงนี้
- ข. เพลงโหมโรงไทย
- ค. เพลงเป็ะ
- ง. เพลงพระอาทิตย์ชิงดวง

10. โน้ตที่บันทึกด้วยระบบตัวเลขต่อไปนี้ เสียงใดมีเสียงสูงที่สุด

โน้ตขอ

	2103
2103	

- ก. เลข 0 ช้องล่าง
- ข. เลข 3 ช้องล่าง
- ค. เลข 0 ช้องบน
- ง. เลข 3 ช้องบน

11. จากโน้ตตัวเลขต่อไปนี้ สามารถนำมาบันทึกเป็นโน้ตระบบอักษร (โด, เร, มี) ตรงกับข้อใด
โน้ตขอู้

010	0		0
2	210	2101	21 2

- ก.

รรมรท	รืทลช	ทลชล	ทลรืท
-------	-------	------	-------
- ข.

ชลชชม	ชมรค	มรคค	มรชม
-------	------	------	------
- ค.

ชลชชม	ชมรท	ลชลท	ลทรม
-------	------	------	------
- ง.

รรมรท	รืทลช	รรมลช	ทลรืท
-------	-------	-------	-------

12. จากโน้ตต่อไปนี้ ควรใส่เครื่องหมาย สะบัด (∪) ที่ใด
โน้ตขอด้าง

			13-4	3134	- 0	1 0 0	3 1 11
- 2 10	- 1- 0	- 0 00			- 3	3	

- ก. ช่องที่ 1
- ข. ช่องที่ 3
- ค. ช่องที่ 4
- ง. ช่องที่ 7

13. จากโน้ตต่อไปนี้ สามารถนำมาบันทึกโน้ตระบบตัวเลขตรงกับข้อใด

ชลทค้	ทลทค้	ทลรืค้	ทลทค้	รรมชล	ค้ชลค้	ชลค้รื	มครม
-------	-------	--------	-------	-------	--------	--------	------

- ก.

0123	2123	2143	2123	01	3013	0134	
				12			2012

โน้ต
ขอด้าง

- ข.

				01	3013	0	1 01
0123	2123	214 3	2123	12		013	3

โน้ต
ขอด้าง

- ค.

0123	2123	2143	2123	01	3013	0134	
				12			2012

โน้ต
ขอู้

- ง.

		0		0134		0	1 01
0123	2123	21 3	2123		3013	013	3

โน้ต
ขอู้

14. ข้อใดที่แสดงว่าในหนึ่งห้องเพลงมี 2 จังหวะ

15. การบันทึกโน้ตเพลงไทยระบบโน้ตสากลต่อไปนี้อยู่ในคีย์ใด

16. วรรคเพลงต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งของเพลงอะไร

ก. เขมรไพรโยค ท่อน 3

ข. ลาวดวงเดือน ท่อน 2

ค. ลาวเสียงเทียน สองชั้น ท่อน 2

ง. เขมรปากท่อ สามชั้น ท่อน 1

17. โน้ตเพลงต่อไปนี้เป็นโน้ตระบบอักษร (โด,เร,มิ) ตรงกับข้อใด

ก.

-- ร ม	ซลชม	-- ร ม	ซลชค
--------	------	--------	------

ข.

-- ร ม	ซลชค	-- ร ค	ทลชม
--------	------	--------	------

ค.

-- ค ม	ซลชค	-- ร ค	ทลชม
--------	------	--------	------

ง.

-- ซล	คลชม	-- ร ม	ซลคช
-------	------	--------	------

18. โน้ตเพลงไทยระบบโน้ตสากลต่อไปนี้ บันทึกเป็นโน้ตระบบตัวเลขสำหรับซอด้วงกับซออู้

ก.			0 1 3 1	0 - 0
	1 1 2 1	1 1 2 1		3
ข.	3 4 3 3	3 4 3 3	0 1 3 1	3 - 0
				3
ค.				1 - 3
	1 2 1 1	1 2 1 1	0 1 2 1	0
ง.	0 1 0 0	0 1 0 0	0 1 0	
			3	3 1 - 3

19. ภาพในซอใดแสดงเส้นกันห้องจบท่อน

20. เครื่องหมายกำหนดจังหวะต่อไปนี้แสดงให้เห็นทราบดีว่าในหนึ่งห้องเพลงมีโน้ตตัวเขยิบกี่ตัว

- ก. 4 ตัว
- ข. 6 ตัว
- ค. 8 ตัว
- ง. 12 ตัว

ตอนที่ 2 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อนิตเพลงไทย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อให้ชัดเจน และทำเครื่องหมาย ✓ เพียงเครื่องหมายเดียวที่

นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับตัวเลือกมากที่สุด โดยมีตัวเลือก 5 ช่องแสดงระดับเจตคติ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด
มาก	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ มาก
ปานกลาง	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีเจตคติในเรื่องนั้น ๆ น้อยที่สุด

ลำดับ	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	วัฒนธรรมดนตรีไทยที่สืบทอดกันมาแต่โบราณสามารถดำรงอยู่และถ่ายทอดต่อไปได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้นิตเพลงเข้ามาช่วยส่งเสริม					
2	การถ่ายทอดเพลงไทยด้วยระบบความจำมีความเหมาะสมดีแล้ว นิตเพลงมีไว้เพื่อบันทึกเก็บเป็นหลักฐานกันลืมเท่านั้น					
3	การอ่านและเขียนนิตเพลงได้หลาย ๆ ชนิด ทำให้ผู้เรียนดนตรีไทยสามารถมองเห็นโครงสร้างของเพลงและมีทักษะปฏิบัติดนตรีที่ถูกต้องและรวดเร็ว					
4	การเรียนรู้ทฤษฎีนิตเพลงไทย จะช่วยสร้างความเข้าใจและส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการใช้นิตเพลงไทย					
5	การใช้นิตเพลงช่วยให้ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงได้ถูกต้อง แม่นยำ ไม่ผิดพลาดไปจากเดิม สร้างความมั่นใจและใช้ได้ทุกโอกาส					
6	หลักสูตรที่ผ่านมาได้กำหนดให้นักเรียน เรียนวิชาทฤษฎีนิตมากเกินไป เพราะผู้เรียนดนตรีรู้หลักเกณฑ์และปฏิบัติได้เป็นอย่างดีแล้ว					

ลำดับ	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	การใช้แนวเพลงของเก่าเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์รูปแบบแนวเพลงดนตรีสมัยใหม่ ควรใช้โน้ตเพลงบันทึกทางเพลงของเก่าไว้เพื่อป้องกันการสูญหายและการบิดเบือนของทางเพลง					
8	เมื่อมีการนำโน้ตเพลงเข้ามาใช้ในการประพันธ์เพลงเพื่อพลิกเพลงเพลงให้วิจิตรพิสดารตามความต้องการของนักดนตรี ทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติเครื่องดนตรีและความคิดสร้างสรรค์เพลงได้					
9	การถ่ายทอดเพลงด้วยระบบความจำควบคู่กับการใช้โน้ต เป็นวิธีทางหนึ่งที่ทำให้การเรียนดนตรีปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
10	การยึดถือจารีตประเพณีในการถ่ายทอดเพลงดนตรีไทยอย่างเคร่งครัดทำให้ผู้เรียนดนตรีไม่เห็นคุณค่าความสำคัญของโน้ตเพลงไทยในการนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์					
11	การอ่านและเขียนโน้ตเพลงอย่างถูกต้อง ส่งผลดีต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีให้มีความสะดวกรวดเร็วและประหยัดเวลา					
12	ผู้ที่เรียนวิชาชีพดนตรีควรตระหนักถึงความสำคัญของโน้ตเพลงมากกว่าผู้ที่เรียนดนตรีเป็นวิชาเสริมในหลักสูตร					
13	การถ่ายทอดดนตรีไทยด้วยระบบความจำที่ใช้กันอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลป์เหมาะสมกับการเรียนดนตรีไทยแล้วไม่จำเป็นต้องใช้โน้ตหรือสื่อวัสดุต่าง ๆ เข้ามาช่วยเสริม					

ลำดับ	ข้อความ	ระดับเจตคติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14	การอ่านและเขียน โน้ตเพลงที่ไม่ถูกวิธีตามหลักเกณฑ์มีผลทำให้รูปแบบและลักษณะของเพลงไทยเปลี่ยนแปลงไป					
15	การบันทึกโน้ตเพลงไทยควรให้มีความชัดเจน สวยงาม เพื่อให้อ่านง่ายเป็นระเบียบในการค้นหาและเก็บไว้ได้นาน					
16	ห้องสมุดวิทยาลัยควรมีแบบฝึกหัดการอ่านและเขียน โน้ตเพลงไทยหลาย ๆ ชนิด โดยลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนดนตรีปฏิบัติ					
17	รูปแบบของโน้ตเพลงไทยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันยังไม่ดีพอ ควรมีการพัฒนารูปแบบ โน้ตให้มีความเหมาะสมกับเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิด					
18	โน้ตเพลงมีความสำคัญต่อวิชาชีพของนักเรียนในอนาคต จึงจำเป็นต้องศึกษาการใช้โน้ตเพลงอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งแม่นยำ					
19	การปลูกฝังให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของโน้ตเพลงระบบต่าง ๆ ควรเริ่มต้นจากแบบฝึกง่าย ไปหายากเพื่อง่ายต่อความเข้าใจ					
20	การฝึกหัดและการต่อเพลง ควรมีโน้ตเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจและง่ายต่อการปรับทางบรรเลงกับครู เมื่อจำทางเพลงได้ทั้งหมดแล้วควรทิ้งโน้ตทันทีเพื่อสะดวกในการบรรเลง					

ตอนที่ 3 การใช้โน้ตเพลงไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติจริงของนักเรียน
โปรดตอบตามความเป็นจริง คำตอบไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้นต่อตัวนักเรียน โดยมีระดับการปฏิบัติ ดังนี้

ทุกครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ บ่อยครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง	มีการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ น้อยครั้ง
ไม่ได้ปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ เลย

ลำดับ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ
1	นักเรียนใช้โน้ตเพลงเพื่อทบทวนเพลงที่ครูต่อให้				
2	นักเรียนเลือกใช้ระบบการบันทึกโน้ตเพลงรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีของตน				
3	นักเรียนถอดเทปเพลงไทยที่ตนสนใจมาบันทึกเป็นโน้ตเพื่อสะดวกในการปฏิบัติ				
4	นักเรียนเรียนรู้และเลือกใช้รูปแบบการอ่านและการบันทึกโน้ตจากครู				
5	นักเรียนใช้เสียงตัวโน้ต โด เร มี บอกเสียงทำนองเพลงแทนเสียง นอย นอย หรือ เตง เตง เพื่อต่อเพลงให้กับผู้อื่น				
6	นักเรียนใช้สัญลักษณ์ของโน้ตเพลงสากล บันทึกเทคนิควิธีการบรรเลง เพื่อช่วยในการจำขณะต่อเพลงในชั่วโมงเรียนดนตรี เช่น เครื่องหมายโยงเสียง กลับต้น การบรรเลงซ้ำ				
7	นักเรียนนำโน้ตเพลงที่บันทึกมาซักถามข้อสงสัยกับครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของเพลง				

ลำดับ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ทุก ครั้ง	บ่อย ครั้ง	น้อย ครั้ง	ไม่ได้ ปฏิบัติ
8	นักเรียนใช้โน้ตเพลงบรรเลงประกอบการแสดงเพื่อความถูกต้องและแม่นยำต่อหน้าสาธารณชน ในงานแสดงต่าง ๆ				
9	นักเรียนนำโน้ตเพลงมาวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของเพลง เช่น เพลงสำเนียงต่าง ๆ				
10	นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่บันทึกเพลงแบบเก่า มาเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์ประพันธ์เพลงใหม่				
11	นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่บันทึกเพลงทางเก่า มาเป็นแนวทางในการเปลี่ยนองทางเปลี่ยนในเพลงเดียวกัน				
12	ในการประพันธ์เพลงนักเรียนใช้โน้ตมาตัดทอนและเติมแต่งเพลงให้มีความสมบูรณ์และไพเราะยิ่งขึ้น โดยอาศัยประสบการณ์ทางด้านดนตรีและความรู้เกี่ยวกับโน้ตเพลงที่ได้เรียนมา				
13	นักเรียนนำโน้ตเพลงที่ตนเองบันทึกมาเปรียบเทียบกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแลกเปลี่ยนโน้ตเพลงกัน				
14	นักเรียนบันทึกโน้ตเป็นประจำหลังจากต่อเพลง				
15	นักเรียนใช้โน้ตเพลงที่ได้จากการค้นคว้าหรือพิมพ์จำหน่ายตามท้องตลาดมาเสริมสร้างทักษะและฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ				
16	นักเรียนนำโน้ตเพลงที่บันทึกในชั่วโมงเรียนไปบันทึกด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อรวบรวมเป็นรูปเล่มและแยกเป็นหมวดหมู่				

ลำดับ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	น้อยครั้ง	ไม่ได้ปฏิบัติ
17	นักเรียนบันทึกโน้ตได้ทันทีที่ได้ยินเสียงดนตรี				
18	นักเรียนสามารถอ่านโน้ตเพลงได้โดยทันทีเมื่อแรกเห็น				
19	นักเรียนใช้โน้ตเพลงเพื่อฝึกหัดทักษะการเล่นเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ เช่น ดนตรีพื้นเมือง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้สอนแนะนำ				
20	นักเรียนแนะนำและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของโน้ตเพลงให้กับผู้อื่น				

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เฉลยแบบทดสอบความรู้ ตอนที่ 1 เรื่องโน้ตเพลงไทย

1.	ก	11.	ข
2.	ค	12.	ก
3.	ข	13.	ค
4.	ก	14.	ก
5.	ง	15.	ง
6.	ค	16.	ข
7.	ข	17.	ค
8.	ข	18.	ง
9.	ค	19.	ค
10.	ง	20.	ข

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาววาสนา ร่มโพธิ์
วัน เดือน ปี	30 มกราคม 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดลพบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2537-2538 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ดุริยางค์ไทย) มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2542-2545 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ดนตรี พ.ศ. 2539 - ปัจจุบัน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร
ตำแหน่ง	อาจารย์ 1 ระดับ 3

Executive Summary

The study of Knowledge, Attitude and Application of Thai notation of students in Higher Certificate Thai music major. Dramatic Arts College in the central part of Thailand

Introduction and Background

Education is the principal process in people's development of body, mind, wisdom, knowledge and virtue, it makes moral and cultural living. The principle of educational management is that everybody can learn and develop themselves, and the learners are the most important ones. So, the educational management processes have to support learners to be able to develop naturally and full potential in order that the learners can study from real experiences, practice until being capable to think and to do, love to learn and be ambitious to study continuously, and be ones who have knowledge and skill in occupation and have happy living. (National Education Act, 1999: 12)

In the present time, music education can create a knowledge factor in form of wisdom. Music is the science of reason and power which gives feeling and spiritual experiences. Knowledge about music is important in making learners to know the nature of life both outer world around them and inner world under their minds. Thus, music ought to be the subject for everybody and every level of education. In addition, the teachers have to realise the importance of music, aim to develop human potential by using music and develop music education to be related with other subjects. (Sakchai Hirunruka, 2001:1)

Dramatic Arts college is the government's educational institute which arranges special professional studies about dance and music, aims to practice the students in these fields from young age and for a long time. (National Committee for Education, 1992: 15). The college's curriculum is divided into 3 levels, primary level for 3 years, middle level for 3 years and higher level for 2 year. There are 4 divisions of subject, Thai dance, Thai music, Occidental dance and occidental music under the main objectives of conservation, support, spread out and succession of cultural

heritage by means of educational process. Especially in the higher level, it stresses to practices the students' professional skill and emphasizes on character and experience of teacherhood in order to be both artist and art teacher effectively, and to have basic knowledge for further studies as well. (Department of Fine Arts, 1993: C)

Thai classical music study in Dramatic Arts college concentrate on notation learning both Thai and occidental note. Students in every level of Thai classical music division have to study theory of notation during practicing. In primary level, they have to study notation theory and notation singing as core course for 3 units. In middle level, They have to study notation as elective course for 3 units. And in higher level, they have to study theory of occidental notation as core course for 1 unit (Department of Fine Arts, 1993: 61). The objective of Thai Classical music professional study is to practice students about the skill of notation reading and writing related to rhythms, signs for notes writing. These are harmonious with the contents in practicing subjects in order that the students will be skillful in changing Thai and occidental notes alternately, and have basic principle in music for application under universal standard.

Wimolsri uppamai(1986: 208) said about the purpose of music teaching that it was skill subject, the students have to practice in the same time of studying theory.

Teaching music performance started from the process of listening, thinking and writing out in form of notes or musical language. In the present time, notation plays important role for music study, music profession and musicians. Especially ones who study music themselves or as adding subject have to use notation as the base of learning.

Sa-ngad Poo-Khaothong (1981:1-5) said about values and benefits of notation as follows:

1. Keeping the record of songs.
2. Recovering the remembrance in rehearsing the old songs
3. Showing the structure of songs for better understanding and impression
4. Being instructional media for music learners to know notation signs

system and coincide in songs. Understanding and effectively performing.

Sakchai Hirunruka (2001:1) said about music education that music was a science as other sciences. At present, philosophy of music education had changed from studying for entertainment to studying for knowledge about inner science of music contents in order to understand music contents in order to understand music

creative process throughout the real fine art. To use education purposes in music study should help the teachers in leading the students to the right direction. Some music educator brought Bloom's concept applying in teaching to develop students' cognition, which concern about knowledge, understanding, application. So the researcher would like to study about cognition, affection and application in Thai musical notation of the higher certificate students in Dramatic Arts Colleges around the central part of Thailand according to examine the students about the 3 purposes of music study, that are wisdom, emotion and performance in music in order to improve the effective of study.

As Thai classical music teacher in the regional Dramatic Arts college and concern with music study, The researcher realized the importance and value of musical notation. Thus the conducted research was "The study of Knowledge, Attitude and Application of Thai notation of students in Higher Certificate Thai music major. Dramatic Arts College in the central part of Thailand" which should examine the students who passed leaning process in notation theory about their Knowledge, Attitude and Application. This shoaled be advantage for improving and developing musical education.

Objectives

1. To study the Knowledge about Thai musical notation of the higher certificate students in Dramatic Arts College, central part of Thailand.
2. To study the students' Attitude in Thai musical notation.
3. To study the students' Application in Thai musical notation.
4. To compare the Knowledge, Attitude and Application of Thai musical notation among the students.

Hypotheses

1. The higher certificate students have the Knowledge in Thai musical notation at the middle level.
2. The students have the Attitude in Thai musical notation at the middle level.
3. The students have the Application in Thai musical notation at the middle level.

4. The students who study different major have differences in Knowledge, Attitude and Application of Thai musical notation.

5. The students who have different musical experiences have differences in Knowledge, Attitude and Application of Thai musical notation.

Boundary of Research

1. The population in this research were 1 stand 2 nd year students of higher certificate level classical music who studied gamelan, Thai string and Thai musical art as major subjects and studied in 1 st semester, academic year 2001, in Dramatic Arts College, central part of Thailand.

2. Variables

2.1 Independent Variables

1. Major subjects
2. Musical experiences

2.2 Dependent Variables

1. Knowledge about Thai musical notation.
2. Attitude in Thai musical notation.
3. Application of Thai musical notation.

2.3 Sample group for trying out the research instrument were 1 st and 2 nd year student of higher certificate level who studied gamelan, Thai string and Thai musical art as major subjects and studied 1 st semester, academic year 2001 in Nakornratchsima Dramatic Arts College.

2.4 The forms of notation were limited only for Thai notes in forms of figure, alphabet and occidental notation.

Advantages

1. To give the direction for organization or ones who concern with higher certificate curriculum in developing it effectively.

2. To benefit the music teachers in improving teacher higher certificate students.

3. To give the direction for educational supervisors in advising or training suitable teaching method to the teachers.

4. To benefit Thai classical music study in Dramatic Arts College and further research.

Assumption

1. This research was quantitation study to find the level of Knowledge, Attitude and Application of Thai musical notation of 1st and 2nd year students of higher certificate level who studied gamelan, Thai string and Thai musical art as major subjects in 1st semester, academic year 2001, in Dramatic Arts Colleges, central part of Thailand. The sources of data were the answers in questionnaires only.
2. The questionnaires developed by the researcher were effective and reliable because they passed the experts' improvement, trying out by students who were not the population and reliability finding.
3. Data analysis was based on questionnaires and assumed that on responded by their real knowledge, attitude and application.
4. The results came from statistical analysis on quantitative data base of the whole population.

Research Method

1. Population

The population of this survey research were 133 higher certificate students in division of Thai classical music who studied gamelan, Thai string and Thai musical art as major subjects in 1st semester, academic year 2001. They studied in 4 Dramatic Arts Colleges around central part of Thailand

2. Instrument

The instrument was the questionnaire development by the researcher, divided into 3 parts :

Part 1 : Check list for answers status

Part 2 : Divided into 3 portions

1. Achievement test and multiple choice for measuring cognition about Thai musical notation
2. Rating scale for measuring affection in Thai musical notation

3. Rating scale for measuring application of Thai musical notation

Part 3 : Open ended questions for opinion and recommendation about Thai musical notation

Data Collection

The researcher asked for assistance from graduate school, Mahidol University to introduce and inform the objectives of the research to the directors of 4 Dramatic Art Colleges. The questionnaires were answered during September 17, 2001 to October 5, 2001. There were 133 perfect answers from 139 students, that was 95%.

Data Analysis

The data were collected and calculated by using SPSS(Statistical Package for Social Sciences) computer program and then analyses by data as follows:

1. The students' general data were calculated in frequency distribution and percentage.
2. The scores of cognition, affection and application of Thai musical notation were analyzed in arithmetic mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), frequency distribution and percentage.
3. The compression of cognition, affection and application of Thai musical notation were digested according to variable (major subjects and experiences) by using one way analysis of variance.

Results

1. Students' status

Among 133 higher certificate students, there were 81 male, most were 2nd year students 51.10%, most major were gamelen 46.60%, 6-10 year musical experiences were the most 54.10%, using alphabet notes was the most 46.60%, using no note 36.10%.

2. The analysis of cognition, affection and application of Thai musical notation.

2.1 Students' cognition about Thai musical notation was in the middle level, mean of scores 13.30 from 20 or 65.15% as 1st hypothesis.

2.2 Students' affection in Thai musical notation was higher than criteria of the research, mean of scores was 73.48 from 100 or 74.38%, disagree with 2nd hypothesis.

2.3 Students' application of Thai musical notation was very in very low level, mean of scores was 24.75 from 60 or 41.27%, disagree with 3rd hypothesis.

3. The compression under variables was found that there was difference in application of Thai musical notation among students who studied different major as 4th hypothesis. The difference was at signification level 0.05, the students in gamelan major used the notation more than ones in string and Thai musical art major. But no difference among ones who had different experiences, disagree with 5th hypothesis.

Discussion

1. From the results it was found that the higher certificate students have cognition about Thai music notation in the middle level according to the hypothesis. The mean of scores was 13.30 from 20 (the lowest score was 5, the highest score was 20) which was 65.15%. This showed that the students' knowledge was moderate because they had ever studied notation theory from the middle level courses. To study from textbook, documents, observation and direct experience made them know, understand and be able to read and write notation. They could develop their notation reading and writhing ability until they could sing and play musical instruments in the correct pattern.

2. The students' affection in Thai musical notation was high in positive way which disagreed with the hypothesis. The mean of scores was 73.48 from 100 (the lowest score was 58, the highest score was 95) which was 74.38%. This showed that the student affection was in good level . It might be that the students' value and character or the environment or teacher's establishment made them realise and affect to Thai musical notation in the good grade. In addition, the cultural factors and typical Thai classical music might stimulate their good feeling too.

3. The students' application of Thai musical notation was in the low level which disagree with the hypothesis. The mean of scores was 24.75 from 60 (the lowest score was 0, the highest score was 53) which was 41.27%. This might come from the cause that the tradition and limitation of Thai classical music effected the

method of succession. Thai classical music was succeeded by means of “mouth to mouth” or initiation, the learners had to remember and be patient in practicing until they were skillful. Thus there was no notation in the ancient Thai songs recorded. The students realized less importance of notation

4. There was difference in cognition, affection and application of Thai musical notation at the significant level of 0.05 among the different major students. Because there were alternative ways to remember the song such as tape recorder, some students still striated in tradition of “month to mouth” method and imitated the teachers’ behavior.

5. There was no difference in cognition, affection and application of Thai musical notation among the student who had different experiences. Because the students in each major had similar ways of notation acceptance and they were in the same age and the same learning environment..

Recommendation

1. Dramatic Arts Institute should improve the curriculum of notation theory to be more covering, increase learning time for notation study and produce handbook for the teachers.

2. Dramatic Arts Institute should conduct the seminars on course curricula especially the item of Thai musical notation reading and recording in order to produce standard handbook for notation study.

3. All of Dramatic Arts College should arrange books and audiovisual media about Thai musical notation in the library for serving the teachers, students and general people.

4. Thai musical notation course should be contained continuously in every year of study and every major and minor subjects.

Recommendation for further study

1. There should be further study about Knowledge, Attitude and Application of Thai musical notation of students in the primary and middle level of the other region of Thailand

2. There should be further study about Knowledge, Attitude and Application of Thai musical notation of the teachers in all of Dramatic Arts College
3. There should be research about other factors which may effect the application of notation and succeeding or teaching method of Thai Classical music.

